

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ, ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΑΝΑ ΔΥΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

ΥΠΟ

ΤΩΝ ΑΔΕΛ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΩΝ

ΤΗΣ ΞΥΜΠΡΑΞΕΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

καὶ

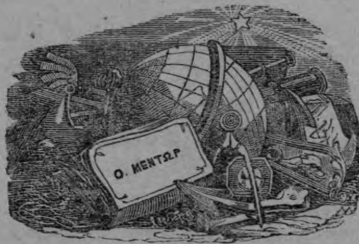
ΚΟΣΜΟΥΜΕΝΟΝ ΔΙ ΩΡΑΙΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.

Επιγραφή

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος οὐδέποτε ἔσται μέγα,
εἰ μὴ κατὰ Χριστὸν ἀναγεννηθῆ.

ΤΟΜΟΣ Δ'. — ΤΕΥΧΟΣ Μ'.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 31.

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

1872.

Αἱ συνδρομαὶ προπληρόνεται ἐτήσιαι.

Τιμὴ ἐτησία τοῦ ΜΕΝΤΟΡΟΣ ἄνευ τοῦ Πυθαγόρα μετζίτια ἀργ. 2, μετὰ δὲ τοῦ Πυθαγόρα 2 1)2.
(ἐν τῷ ἔξωτερικῷ μετὰ μὲν τοῦ Πυθαγόρα μετζίτια ἀργ. 3, ἄνευ δ' αὐτοῦ λιρ. δθ. 1/2).

Κατευθυντέον.

Ἐν Σμύρῃ, — πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Μέντορος, ἔδδς Μετζιτίε, ἀριθ. 7.

Ἡ γενικὴ ἐπιστασία ἀνετέθη τῷ Ἱεροδιακόνῳ κ. Δ. Α. Μ. Χαρκιλεῖ, ἐν τῶν συντακτῶν τοῦ Μέντορος.

Πᾶσα ἐπιστολὴ πρέπει νὰ ἦν ἀπηλλαγμένη ταχυδρ. τελῶν.

Ἐπιστατοῦσιν.

Ἐν Βαϊντηρίῳ οἱ κύριοι Χ. Ζαννῆς Ἀναγνώστης καὶ Παρσκαυᾶς Ἱεροδιάκονος.	Ἐν Κερασσοῦντι οἱ κύριοι Ἀδελφοὶ Κ. Κωνσταντινίδαι.
Ἐν Ὀδεμησίῳ ὁ Ἱεροδιάκονος κύριος Μελέτιος Θεοχαρίδης.	Ἐν Τραπεζοῦντι ὁ κύριος Θ. Σπαθάρος. Ἱατρός.
Ἐν Θήροις ὁ Ἱεροψάλτης κύριος Ἀρτέμιος Π. Σταυρίδης.	Ἐν Βραϊλλῆ ὁ κύριος Κωνσταντῖνος Δημητριάδης.
Ἐν Ἀθινίῳ ὁ κύριος Μιχ. Π. Κωνσταντίνου.	Ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ κύριος Τιμολέων Γ. Πάππης, καὶ ἡ ἐπιστασία τοῦ Νεολόγου κύρ. Σκαρίμβας καὶ Βασιλικόπουλος.
Ἐν Νασιλίῳ ὁ κύριος Χ. Μιχαήλ Σεραμέας.	Ἐν Θεσσαλονίῃ ὁ κύριος Στέφανος Χρήστου Θάνος.
Ἐν Νέεῳ Ἐφέσῳ ὁ κύριος Δημήτριος Μ. Γκράτσου.	Ἐν Βόλῳ ὁ κύριος Ἠλίας Μιμουτζῆς.
Ἐν Βρουόλοις ὁ κύριος Ἠλίας Εὐκλ εἰδὴς ἑλληνοδιδάσκαλος.	Ἐν Ἀθήναις ὁ κύριος Στέφανος Εὐστ. Στεφάνου.
Ἐν Ἀξαρίῳ ὁ κύριος Χρυσόστομος Χ. Ἰωάννου.	Ἐν Γυθείῳ ὁ κύριος Ν. Θ. Ἐξαρχάκος.
Ἐν Φιλαδελφείᾳ ὁ κύριος Γρηγόριος Γ. Κράλογλου.	Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης ὁ κύριος Ν. Δ. Κονταξάκης.
Ἐν Κασαμπῆ ὁ κύριος Ἐμμ. Ζυμπός.	Ἐν Ἄνδρῳ ὁ κύριος Ἰωάννης Π. Καίρης.
Ἐν Μαγνησίᾳ ὁ κύριος Ι. Χ. Δαπόντες.	Ἐν Μικελίῃ ἡ Διεύθ. τοῦ τυπογρ. ἡ Λέσβος Γ. Ἀρχοντόπουλος.
Ἐν Γιόρδισιν ὁ αἰδέσιμ. Πρωτοπαπᾶς κ. Δημήτρ. Ἀθανασιάδης.	Ἐν Χίῳ ὁ κύριος Θεόδωρος Κιτρούφ.
Ἐν Τσομπανισίᾳ ὁ κύριος Γεώργιος Βλασιάδης.	Ἐν Σάμῳ οἱ κ. κ. Στ. Φωτιάδης καὶ Ἰάκωβ. Γ. Σακελλαρίδης.
Ἐν Μελεμίνῃ ὁ κύριος Σταμάτιος Βρεττός.	Ἐν Σύμῃ ὁ κύριος Μιχαήλ Γρηγορόπουλος Διδάσκαλος.
Ἐν Κυδωνίαις ὁ κύριος Κωνσταντῖνος Δ. Ἀποστολίδης.	Ἐν Κερκίρα ὁ κύριος Ἰωσ. Νιχαμζούλης.
Ἐν Περγάμῳ ὁ κύριος Ν. Ι. Ράλλης.	Ἐν Ἰωαννίνοις ὁ Κύριος César Jullien.
Ἐν Ἀδραμυττίῳ ὁ κύριος Ἀριστοτέλης Ἀθανασιάδης.	Ἐν Κίτρῳ ὁ κύριος Φ. Γεωργίου.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΥΘΥΜΕΙ.

Τὸ πρὸς ὄφελος τοῦ Ἑλλ. Ὁργανοτροφείου Σμύρνης παρὰ τοῦ φιλογενοῦς κυρίου Φωκίωνος Α. Βουταινᾶ ἐμμέτρως μεταφρασθὲν τοῦ μεγάλου τῶν Γάλλων ποιητοῦ Βίκτωρος Οὐγῶ δράμα, περὶ οὗ ἐν σελ. 13—15 τοῦ ἀνά χειρας τόμου ἐγράφομεν, ἐξῆλθεν ἤδη τῶν πιεστηρίων κομψὸν καὶ μετὰ τυπογραφικῆς καλλιότης οὐ τῆς τυχοῦσης. Ἀναγγέλλοντες ὅθεν τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ τῷ Δημοσίῳ, ἐπικαλούμεθα καὶ αὐτὴν τὴν ὑπὲρ τῶν ὄργανῶν ἀληθῶς Χριστιανικὴν του συμπάθειαν.

Ὅστις τῶν κυρίων συνδρομητῶν δὲν λαμβάνει τὸ φύλλον του παρκαλεῖται εὐθὺς νὰ τὸ ζητή, διότι ἄλλως μὲς ζημιώνει ἑαί ἑλίγον.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ, ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΑΝΑ ΔΥΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

ΥΠΟ

ΤΩΝ ΑΔΕΛ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΩΝ

ΤΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

κ.α.λ

ΚΟΣΜΟΥΜΕΝΟΝ ΔΙ ΩΡΑΙΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

*Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος οὐδέποτε γερήσεται μέγα,
εἰ μὴ κατὰ Χριστὸν ἀναγεννηθῆ.*

ΤΟΜΟΣ Δ'. — ΤΕΥΧΟΣ ΛΖ'.

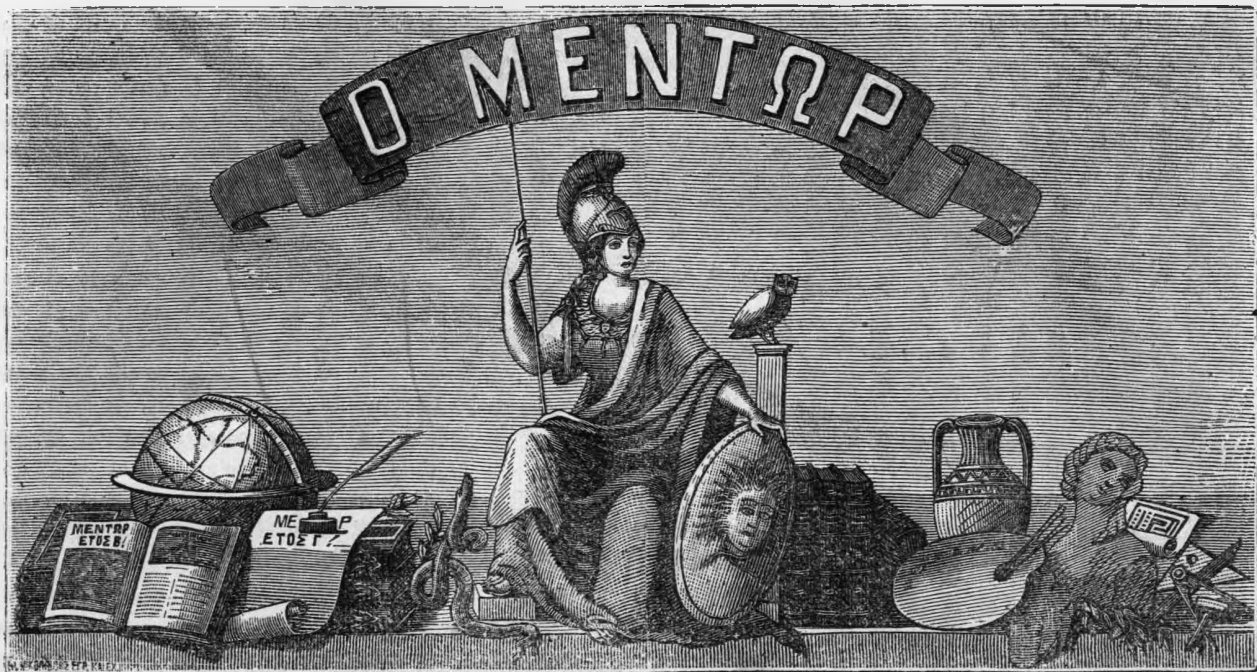

M

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

1872.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1872. = ΤΕΥΧΟΣ ΑΖ.

Προσφιλιῆς Ἀναγνώσται :

Ἄσμενοι προσαγορευόμεν Ὑμᾶς ἐπὶ τῇ ἐνάργει καὶ τοῦ Δ' τόμου τοῦ Μέντωρος. Ἡ συντήρησις καὶ ἡ ἐπι: τὰ κρείττω μάλιστα προαγωγή τοῦ περιοδικοῦ τούτου πείθει ἕκαστον, νομίζομεν, ὅτι αἱ ὑγιεῖς ἀρχαί, ἃς μόνῃ ἡ θεόδοτος τοῦ Ἰησοῦ θρησκεία διδάσκει καὶ ἃς ἡ ἀναμοχλευή κυρίως ὁ Μέντωρ προτίθεται, ἤρχισαν νὰ γίνωνται ἀσπασταὶ ὑπὸ πλείονων ὁσημέραι ἐμογενῶν, ἐνῶ, ὅτε πρὸ ἐννέα ἐτῶν ἐγράφομεν τὴν « Εὐσεβείαν, » γλευασμοὶ πολλαχόθεν κατὰ τῆς Συντάξεώς της ἐξετοξεύοντο, ἡ μεταβολὴ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης παρὰ πολλῶν ἐζητεῖτο, παπαδίστικη ἐφημερίς ὠνομάζετο, καὶ ἐπομένως ἀναξία οὐχὶ συνδρομῆς ἀλλ' οὐδὲ ἀναγνώσεως παρὰ πλείστων ἐθεωρεῖτο: διατὶ ἔλα ταῦτα; διότι ἦτο ἐφημερίς θρησκεντικῆ, διότι δὲν ἐμπεριεῖχε μυθιστορήματα, διότι ἀνετύπωνε πράγματα σκαμικαμένα !! Πόθεν δ' ἐπήγαγον αἱ μομαὶ αὐταί, ἡ ἀποστροφὴ αὐτῆς; Ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν ἡμετέραν θρησκείαν ψυχρότητος, ὡς μὴ ἴσμεν.

Ἀλλὰ σήμερον, φίλοι, οὐχ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Ὡς πανσθενῆς ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου! Ἐν μιᾷ δεκαετηρίδι: μέγιστὰ ἐρονήματα πολὺ μετεβλήθησαν. Ἐκαστος σκέπτεται περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως, ἐν ἣ ἠθικῶς εὐρισκόμεθα, καὶ πάντες σχε-

δόν, ὡς αἰτίον ταύτης τὴν πρὸς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ψυχρότητα ἐρωθῶς ἀνευρίσκοντες, παντὶ σθένει ἀγωνίζονται ἵνα τὸ αἰτίον τοῦτο ἐντελῶς ἀποσκορακίσωσιν. Εἴθε! Εἴθε! διότι τότε μόνον ἀληθῶς θὰ δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου ἐπὶ τῆς γῆς, τότε μόνον ὁ ἄνθρωπος θὰ γίνῃ ἀληθῶς εὐδαίμων.

Εἰς τρία, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, διακίρεθεις τμήματα ὁ Χριστιανισμός, τρεῖς καὶ πληγὰς ὑπέστη καιρίας. Ἡ Ὁρθοδοξία, ὅπως τὴν ἐφαρμογὴν ἀποπτύσασα καὶ εἰς μόνον τὴν θεωρίαν προσκολληθεῖσα, κατέστη τύπος ἀπλοῦς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς οὐσίας σικαὶ μόνον ἀθνεστατή, παρασάγγας ἔλους ἀπέχουσα τοῦ σκοποῦ, ἐν ἣ θεόδοτος αὐτῆ θρησκεία ἐπιδιώκει: ὁ Καθολικισμός, καὶ ὅσια πάντα καὶ ἀνθρώπινα οἰκτρότατα μυκτηρίσας, κατέστη ὄντως τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ παρὰ τοῦ στόματος τῆς ἀληθείας προφητευθὲν: ὁ Προτεσταντισμός, ὅπως τῆς θεωρίας ἀπομακρυνθεὶς καὶ μόνον τὴν πρᾶξιν ἐπιδιώξας, εἰς τοσαύτας ὑπέπεσε κακοδοξίας καὶ πλάνας καὶ στρεβλάς τῆς Γραφῆς ἐξηγήσεως, ὥστε εἰς πολλὰς ὑποδιήρθη αἵρέσεις, τῶν μὲν οὕτω τῶν δὲ ἄλλως δογματιζόντων καὶ πλείον ὁσημέραι ἀπὸ ἀλλήλων ἀρισταμένων.

Ἀλλὰ οὕτως ἔπρεπε νὰ βαδίζωσιν αἰωνίως τὰ πράγματα; Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ Χριστιανισμός, τὸ θεῖον τοῦτο ἔργον, εἶκοσι μόνον τὸ πολὺ νὰ ζῆτῃ αἰῶνας καὶ μετὰ ταῦτα ν' ἀποθάνῃ θά-

νατον επονειδιστον; "Απαγε! Τὰ θεία ἔργα δὲν ἀποθνήσκουσι, δὲν καταστρέφονται. "Ο,τι συμβαίνει εἰς τὰ ἄτομα συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἔθνη" ὅ,τι δὲ συμβαίνει εἰς τὰ ἔθνη συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλην τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις ἐνώπιον τοῦ Πλάστου (ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ ὁποίου χλις ἔτη ὡς ἡμέρα ἢ ἔχθες ἦτις διήλθε) ἀπαξάπακα οὐδὲ μόνον ἀλεύρου πληρέστατον ἀπαρτίζει. Καὶ τὰ ἄτομα λοιπὸν καὶ τὰ ἔθνη καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἅπασα, ὅτε μὲν νοσοῦσιν, ὅτε δὲ ὑγιαίνουν. "Ο χριστιανικὸς κόσμος ἐνόησεν, ἀλλ' ἤλθεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνη, μετ' οὐ πολὺ δὲ θα εὐρεθῆ εἰς τὴν ἐντελῶς ὑγίαν του κατάστασιν. "Ο Προτεσταντισμὸς ἤρχισεν ἄριστα νὰ ἐνοῆ τὴν πλάνην του καὶ νὰ ἐπιζητῆ τὴν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπάνοδόν του, μόνον χριστιανικὴν ἐκκλησίαν κηρύττων τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἑπτὰ τῆς οἰκουμένης συνόδων ὁ Καθολικισμὸς; ὁ περιγέλως τοῦ κόσμου γενόμενος, μάλιστα ἀντιπροσωπεύεται διὰ τῶν παλαιῶν λεγομένων καθολικῶν, οἱ ὅποιοι τὴν μετὰ τῆς Ὀρθοδοξίας συνένωσιν των ὁμοίως ἐπιζητοῦσιν ἢ δὲ Ὀρθοδοξία καλῶς γινούσα ὅτι ἡ πίστις ἄνευ τῶν ἔργων εἶνε ὄλως νεκρὰ καὶ ὅτι οὐ πᾶς ὁ λέγων «Κύριε, Κύριε» ἐστὶν ὁ ἀληθὴς Χριστιανός, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ: Τὰς ἀπαλὰς τῶν τέκνων καρδίας διὰ τῶν θείων τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ἀρχῶν μετ' ἐπιμελείας καὶ γονεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ διδάσκαλοι καὶ παιδαγωγοὶ ἄς διαπλάττωσι διότι μόνον ὅταν ἡ γνώσις τοῦ Χριστιανισμοῦ πληθυνθῆ καὶ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς βασιλεύσῃ καὶ πάντες ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΔΙΑΓΩΣΙ, τότε θέλει φθάσῃ ἡ εὐδαιμών ἐκείνη ἐποχὴ, τὴν ὁποίαν μετὰ θεοπνεῦστον ποιήσεως προείπεν ὁ προφήτης: "Ἡσαΐας" τότε ναί, "λόκος μετ' ἀρετὸς συμβασκηθήσεται, καὶ πάρθαλις σνναναπαύσεται ἐρίφω, καὶ μωσχάριον καὶ ταῦρος καὶ λέων βροκηθήσονται, καὶ παιδίον μικρὸν ἔξει αὐτοῦς . . . . καὶ λέων καὶ βουὸς φάγηται ἄγρα, καὶ οὐ μὴ κακοποιήσωσιν" ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα τοῦ γυνῶναι τὸν Κύριον!.,

Ταῦτα ὡς ἐκ μέρους τῆς ἑλληνικῆς τοῦλάχιστον Ὀρθοδοξίας διακηρύττει σήμερον ὁ πολὺς Λέων Μελάς, τὸ ἄριστον τοῦτο τοῦ ἑλληνισμοῦ θέμιμα, ὁ μόνος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους παιδαγωγός, ὁ συγγραφεὺς τοῦ ΓΕΡΟΣΤΑΘΟΥ καὶ τοῦ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, τῶν δύο ἐξαιρετῶν παιδαγωγικῶν συγγραμμάτων, δι' ὧν μόνων, καλῶς διδασκομένων, δύναται ὁ παῖς καὶ Χριστιανὸς ἀληθὴς καὶ Ἕλληγ γνήσιος ν' ἀποβῆ.

Μετὰ λύπης ἠκούσαμεν παρὰ πολλῶν καὶ λογίων καὶ Κληρικῶν ν' ἀγνοῶσιν ὄλως τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀξιολόγου τούτου συγγραμματος, τούτεστι τοῦ Χριστοφόρου, ἐν ᾧ μεταξὺ ἄλλων ἀναγινώσκονται καὶ τὰ ἐπόμενα:

« Διὰ τῆς θείας διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ σπόροι σωτηριῶδεις ἐσπάρησαν ἐπὶ τῆς γῆς, οἵτινες ὅταν προσηκόντως καὶ μετὰ ζήλου παρὰ πάντων καλλιερρηθῶσι, καὶ τὰ ἀειθαλῆ των ἀνθη ἀπανταχοῦ βλαστήσωσιν, ἡ ἀνθρωπότης θέλει ἐπανέλθει βεβαίως εἰς τὸν ἐπίγειον ἐκεῖνον Παράδεισον, εἰς ὃν ἐπὶ τῆς γῆς προωρίσθη! »

« Διὰ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας τὸ φῶς διαδέχεται τὸ σκότος, ἡ ἀγάπη τὸ μῖσος, ἡ ἀρετὴ τὴν κακίαν, ἡ εὐεργεσία τὸ

ἔγκλημα, ἡ δικαιοσύνη τὴν ἀδικίαν, ἡ ἐλπίς τὴν ἀπελπισίαν, ἡ σωτηρία τὴν ἀπώλειαν! »

« Δι' αὐτῆς οἱ χαρακτῆρες θαυμασιῶς διαπλάττονται, ἡ κακία εἰς τὴν γένεσιν τῆς καταστρέφεται καὶ ἡ διαγωγή τῆς ἐξαγιαζομένη, τὴν θείαν καταγωγὴν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς ἀριθῆλως ἐμφαίνει! »

« Διὰ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας οἱ κοινωνικοὶ δεσμοὶ συσφίγγονται: οἱ νόμοι ἐμπεδύνονται: ὁ ἐγωϊσμὸς, ἡ βία καὶ ὁ δόλος ἀποσκορακίζονται: ὁ φθόνος καὶ αἱ διχνοῖαι καταπαύουσιν ἢ ἐκράτεια καὶ ἡ λιτότης ἐνισχύονται ἢ φιλοπονία προάγεται: ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀγάπη βασιλεύουσιν: ὁ δούλος ἀπελευθεροῦται: ἡ γυνὴ ἀναγεννᾶται: τὰ δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος καταπαύουσι καὶ αἱ κοινωνικαὶ τελειοποιούνται καὶ εὐδαιμονοῦσι! »

« Ἐπὶ δέκα ἑπτὰ ἡδὴ αἰῶνας ἐξακολουθεῖ ζῶσα ἐπὶ τῆς γῆς ἡ πνευματικὴ βασιλεία τοῦ Ἰησοῦ! καὶ ὅμως βασιλικὴ αὐτοῦ κοίτης ὑπῆρξεν ἡ φάτνη τῆς Βηθλεὲμ — σκῆπτρόν του ὁ κλάμος, δι' οὗ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔτυψαν — πορφυρά του ἡ κοκκίνη χλαμύς, ἢ πρὸς ἐμπαιγμὸν τῷ περιέθησαν — στέμμα του ὁ ἐξ ἀκανθῶν στέφανος, ὃν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπέθησαν — ὄρνις του δὲ, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πάντες οἱ ἐπίγειοι ὄρνιθες ἀμαυροῦνται: καὶ ἐκλείουσιν, ὁ σταυρὸς τῆς ἀτιμίας! Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπείρου ἀγάπης του, διὰ τῶν θείων του ἔργων, διὰ τῶν μεγάλων καὶ σωτηριῶν ἀληθειῶν, ἄς ἀπεκάλυψε, κατέκτησε καὶ ὄλονεν τὴν ἀνθρωπότητα κατακτᾷ, καὶ ἐπ' αὐτῆς αἰώνιος θέλει εἶσθαι ἡ βασιλεία του! »

Τί λέγουσιν οἱ ὄσοι ἐτόλμησαν ἢ τολμῶσιν ἴσως ἀκόμη νὰ μυκηρίζωσι τὴν θείαν τοῦ γλυκυτάτου Υἱοῦ τῆς Παρθένου ἱερῆσκειαν, ὅταν ἀκούωσι τὸν σοφὸν Μελάν ταῦτα διακηρύττοντα; "Ω! ἐν ὀπὸσφ βαθυτάτῳ σκότει διαπαρεύονται: οἱ τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ μὴ πιστεύοντες! Ὅποσον τυφλοὶ τὰ τ' ὄψα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὄμματὰ εἰσι τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα! — Αὐτοῖς μὲν ὄλως γένοιτο ὁ Θεάνθρωπος, ἡμεῖς δὲ τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν ὡς ὀδηγὸν ἀλάνθαστον τῆς ἐπίγειου ἡμῶν διαγωγῆς ἐγκαρδίως ἄς ἀσπαζώμεθα καὶ τὰς σωτηρίας ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀόκνως καὶ μετὰ ζήλου ἄς διαδίδωμεν.

Διαλύοντα τὴν ἀγλὴν πάσης ἐπὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀμφιβολίας συγγραμμάτα εἰσι μὲν πάμπολλα, τὸ ἐφ' ἡμῖν ὅμως συνιστῶμεν ὡς ἀξιολογώτατα διὰ τὸν σκοπὸν τούτων α.) τὸ τρίτομον συγγραμμα τοῦ Αὐγούστου Νικολάου, τὸ παρὰ Π. Βράϊλα ἐξελληγισθὲν καὶ φιλοσοφικαὶ μελέται περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπιγραφόμενον καὶ β.) τὸν Χριστόφορον τοῦ Μελά

"Ο Χριστόφορος οὗτος εἶνε μίᾳ ἐκτεταμένῃ ὠραιστάτῃ παραβολῇ, διὰ τῆς ὁποίας ὁ γνήσιος Χριστιανὸς Μελάς διδάσκει ὅποιος πρέπει νὰ μωρρωθῆ ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἦνε γνήσιος Χριστιανὸς καὶ ὁποῖος πρέπει νὰ ἦνε ὁ ἱερεὺς διὰ νὰ δύναται ἀνευθροιάτως ν' ἀποκαλῆται ἱερεὺς τοῦ Χριστοῦ

"Ο ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ συγγραμμάτι περὶσπάται δι' ἐνὸς λίαν καταλλήλως Πέτρον ὀνομασθέντος, ὅστις ὑποτίθεται τοσοῦτον κατὰ τὴν νεκρὰν ἡλικίαν του ἐχθρὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀδιάλλακτος, ὥστε καὶ ν' ἀλλαξοπιστήσῃ εἶχεν ἀπορατίσει: ὁ δὲ ἱερεὺς εἰκονίζεται διὰ πινος Χριστοφόρου,

ὡς τῷ ὄντι τὸν Χριστὸν ἐν ἐαυτῷ φέρων. "Ο ἱερεὺς οὗτος τὸν Πέτρον κατώρθωσεν ἀπὸ ἀντιχρίστου νὰ μεταμορφώσῃ εἰς ὀπαδὸν καὶ μληθτὴν τοῦ Χριστοῦ ἐπιστήθιον. "Ο Πέτρος πολλακις ἀναμνησθεὶς τῆς προτέρας ἀπιστίας του ἔχουσε δάκρυα οὐχὶ ὀλιγώτερον πικρὰ ἐκεῖνον, τὰ ὅποια καὶ ὁ συνώνυμός του Ἀπόστολος εἶχε γύσει ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῆς τριτῆς του ἀρνήσεως.

"Η συνάντησις τοῦ Πέτρον τούτου μετὰ τοῦ ἱερέως Χριστοφόρου ἐγένετο ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, ἧς οἱ κάτοικοι ἐπειδὴ προπαροξυνότως προσφέρουσι τὸ ὄνομα Χριστοφόρος, διὰ τοῦτο ἡ λέξις αὐτὴ ἐν τῷ συγγραμμάτι Χριστόφορος καὶ οὐχὶ Χριστόφορος ἀναγινώσεται.

"Ο Πέτρος οὗτος ὑποτίθεται ἄσωτος υἱὸς Κωνσταντινουπόλεως τινός, ὅστις τοσοῦτον εἶχεν ἀπελπισθῆ διὰ τὴν αἰσχρὰν καὶ ἀδιόρθωτον διαγωγὴν του, ὥστε κατηγῆς καὶ μελαγχολικός τὸν εἶχε παραδῶσει εἰς πλοίαρχον ἀποπλέοντα δι' Ἀλεξάνδρειαν ἵνα διὰ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τὸν κλείσῃ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ὄρους Σινᾶ. Ἐν ἀρχῇ τοῦ διάπλου ὁ ἀνεμος ὑπῆρξεν οὐριος, πάντες οἱ ἐπ' αὐτοῦ εὐθυμῶνται καὶ ὁ Πέτρος, σχετισθεὶς μετὰ Ὀθωμανοῦ συνεπιβάτου του, ἀπορατίζει, ἵνα ἐκδικηθῆ βῆθεν τὸν πατέρα του, ν' ἀποδράσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πλοίαρχου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ἀμέσως νὰ καταφύγῃ.

Ἀλλὰ τὴν ἐσπέραν τῆς τετάρτης ἡμέρας πυκνὰ καὶ ζοφερὰ νέφη τὸν λαμπρὸν ἥλιον τοῦ Αἰγαίου σκοτίζουσι, σκότος καὶ μελαγχολία τὸν πρῶτον φαιδρὸν καὶ διαυγῆ ἐρίζοντα καταλαμβάνουσι, τὸ ἡμερον καὶ γαλανὸν πέλαγος ἀρχίζει βαθυθδὸν ν' ἀμαυροῦται, ν' ἀναβράζῃ καὶ ἐξηγριωμένα κύματα ν' ἀνυψοῖ, τὸ δὲ πλοῖον νὰ κλυδωνίζηται: φόβος καὶ τρόμος κυριεύει πάντας: ὁ δὲ πλοίαρχος κάτωχος διατάττει νὰ καταβιβιάσῃ καὶ νὰ δέσῃσι τὰ ἱστία. Ἀλλ' ἐνῷ ἡ διαταγὴ του αὐτὴ ἐξετελείτο, ἡ καταγίς κορυφούται, τὰ ἱστία διαρρηγνύονται, τὸ πηδάλιον συντριβεται, ὁ δὲ ἱστὸς τῆς πλώρας ὀρμητικῶς καταπίπτει καὶ τὸ πλοῖον τέλος αὐτανδρον καταποντίζεται, ὁ δὲ Πέτρος μόνος διασωζεται ἐπὶ ἐνὸς σκοπέλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀναίσθησις πληραστάτῃ κατακλυθάνει τὴν ὑπαρξίν του. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ὄντα ἀνακαλύπτει αὐτὸν διὰ τηλεσκοπίου ὁ Χριστόφορος ἀπὸ τοῦ παραθύρου τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς λέμβου του, τὴν ὁποίαν ἐπιτήδεις εἶχεν ἵνα δι' αὐτῆς διασωθῆ τὸς περὶ τὴν Πάτμον ναυγούοντας, τρέχει μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του, τὸν μεταφέρει εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ τὸν ἀποθέτει ἐπὶ κλίνης θερμῆς ἐντὸς κοιτωνίσκου, φωτιζομένου ἀμυδρῶς ὑπὸ κανδύλας, ἀνητημένης ἐνώπιον εἰκονοστασίου.

"Ο Πέτρος συνελθὼν ἐξυπνᾷ, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπορεῖ μὴ εἰδῶς ποῦ εὐρίσκειται, ἀλλ' ἔπειτα σχετίζεται μὲ τὸν Χριστόφορον, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τέλους τοσοῦτον ἀγαπᾷ καὶ σέβεται, ὥστε κατηγῆται παρ' αὐτοῦ τὸν Χριστιανισμὸν, γίνεται νέος ἐξαιρέτος καὶ τὸ ἐντρυφήμα τοῦ πατρὸς του νυμφευθεὶς δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως, ἔζησε βίον Χριστιανικώτατον καὶ ἐπομένως ἀρεστὸν καὶ τῷ Θεῷ καὶ τοῖς ἐνθρώποις.

Τὸ συγγραμμα τοῦτο τοῦ κ. Μελά, ἐκ 14 τυπογραφ. φύλλων συγκείμενον, εἶνε γεγραμμένον τοσοῦτον ἐπιτυχῶς, ὥστε ἂν ἡ Κυ-

βέρνησις ἢ Ἑλληνικὴ καὶ ἢ Ἑκκλησία ἢ Ὀρθόδοξος δὲν τῷ ἐξεδήλωσαν τὴν εὐαρέσκειάν των διὰ τοῦ ἐπισημοτέρου τρόπου, λαμβάνομεν τὴν τόλμην νὰ εἰπῶμεν ὅτι οὐσιωδέστατον καθήκον αὐτῶν παρεμέλησαν. Ἀπορούμεν δὲ διατῆ δὲν ἐνηργήθησαν ἔθεν ἔδει: τὰ δέοντα ἵνα τὸ συγγραμμα τοῦτο τυπωθῆ εἰς μυριάδας ἀντιτύπων καὶ διανεμηταὶ δωρεὰν πᾶσιν ἀνεξαίρετως πλουσίοις τε καὶ πτωχοῖς, ἀνδράσι καὶ γυναίξί, μικροῖς καὶ μεγάλοις. Ἐκκστη λέξις τοῦ συγγραμματος τούτου ἐστὶ καὶ εἰς λίθος τὰ μάλιστα ἐπικοδομητικῶς.

Συνιστῶντες τέλος τὸν Χριστόφορον ὡς τὸ μόνον ἐγκόλιον εἰς πάντας τοὺς φίλους συνδρομητάς, καταστρέφομεν τὸν λόγον διὰ τῶν ἐρεξῆς, δι' ὧν τελειώνει καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον.

« Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου. Εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ εἶπεν ἡ Παλαιὰ καὶ ἐπανέλαβεν ἡ Νέα Διαθήκη. Τὴν θείαν ταύτην παραγγελίαν ἀκολουθῶν κατὰ τὴν συμβουλήν τοῦ ἀγαθοῦ πατρὸς μου (λέγει ὁ Πέτρος), ἔγραψον τὸ ἀνὰ χεῖρας χειρόγραφον, πεποισθῶς ὅτι, ἄνευ ἀρετῆς καὶ χρηστῶν ἠθῶν οὔτε διὰ τῆς δυνάμεως οὔτε διὰ τοῦ πλοῦτου οὔτε διὰ τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν καὶ νόμων οὔτε διὰ τῆς διανοητικῆς μόνον ἀναπτύξεως, ἔσση καὶ ἂν αὐτὴ προβῆ εἰς τὸν κολοφῶνά της, δύναται ποτε ν' ἀποκτηθῆ καὶ συντηρηθῆ ἢ ἐλευθερία, ἢ εὐνομία, ἢ ἀσφάλεια καὶ ὁ πολιτισμὸς. Τὴν ὁδὸν Κυρίου πάντες λοιπὸν ἄς βιάσῃωμεν καὶ Χριστιανοὶ ἀληθεῖς ἐν τῷ πραγματικῷ βίῳ ἄς ἀναδειχθῶμεν, ὅπως ἡ Οὐλιβερά κατάστασις τοῦ πολυπαθοῦς ἡμῶν ἔθνους ταχέως μεταβληθῆ.— Τὴν μεταβολὴν ταύτην ἐγκαρδίως εὐχόμενος, σῆς ἀσπάζεται ἀδελφικώτατα, ὁμογενεῖς φίλιτατα, ὁ ὑμέτερος Πέτρος.»

O METAMEΛΗΘΕΙΣ ΚΑΚΟΥΡΓΟΣ.

Νῦν, ὅποτε πλείστα ἔσαι προσάθειαι ὑπὸ τῶν ὀτρυνῶν ἐν τε τῷ παλαιῷ καὶ νεωτέρῳ κόσμῳ θεραπόντων τῆς θέμιδος καταβάλλοντα πρὸς ἐξόντωσιν τῆς κεραλικῆς ποιότης καὶ πρὸς θεμελίωσιν τῆς μεταμελείας καὶ μεταγνώσεως διὰ τῶν ἱερῶν τοῦ Εὐαγγελίου νοθεσιῶν, φρονοῦμεν ὅτι οὐκ ἔσεται ὄλως ἀποσκοποῦ νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὰς στήλας τοῦ περισπουδάστου ἡμῖν Μέντορος τὴν ἐπομένην ἀφήγησιν γεραροῦ μοναχοῦ ἱερέως, πρὸς ἐναργῆ κατάδειξιν ὅτι δὲν πρέπει πάντοτε διὰ τῆς ἀκρῆτηρίσεως τοῦ μέλους τῆς κοινωνίας νὰ προσδοκᾶται ἢ βελτίωσις τῶν ἀνθρώπων.

Διετάχθη, λέγει οὗτος, πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἵνα προδιαθέσῃ εἰς τὸν θάνατον ληστῆν τινα. Τὸν ἐβλήσαν μετὰ τοῦ καταδίκου εἰς τι μικρὸν παρεκκλισίον καὶ ἐνῷ προσεπάθει νὰ τὸν διεγείρῃ εἰς μετάνοιαν, παρετήρησεν ὅτι οὗτος ἐρρέμβεσκε καὶ μάλιστα τὸν ἤκουεν.

— « Ἀγαπητέ μου φίλε, τῷ εἶπε, σκέπτεσαι ὅτι μετὰ τινας ὥρας ἀφελίεις νὰ παρρησιασθῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ; καὶ τῷ ὄντι, τίς δύναται νὰ σὲ ἀποσπάσῃ ἐκ σκέψεως τοσοῦτου ἐνδιαφεροῦσος σε; »

— Έχετε δίκαιον, πάτερ μου, τῷ εἶπεν ὁ κατὰδικος, ἀλλὰ δὲν δύναμαι ἐπίσης νὰ ἐκβάλω τῆς διανοίας μου ὅτι ἀπόκειται εἰς ὑμᾶς μόνον νὰ μοὶ σώσετε τὴν ζωὴν, καὶ τοιαύτη σκέψις εἶνε ἱκανὴ νὰ μὲ βυθίσῃ εἰς ρεμβασμούς.

— Τί δύναμαι νὰ πράξω ὅπως σοὶ σώσω τὴν ζωὴν; ἀπήντησεν ὁ ἱερεὺς. Καὶ ἂν τοῦτο ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ἠθύνάμην νὰ τολμήσω νὰ τὸ πράξω, καὶ νὰ σοὶ παρῆξω οὕτως εὐκαιρίαν ὅπως ἐπαυξήσῃς τὰ πλημμελήματά σου;

— Ἐὰν τοῦτο ἦνε τὸ μόνον κωλύον σας, τῷ ἀπεκρίθη ὁ κατὰδικος, δύνασθε νὰ βασισηθῆτε εἰς τὸν λόγον μου· εἶδον τὴν κατὰδικὴν ἐκ τοῦ σύνεργου ἵνα μὴ ἐκπεθῶ ἐκ νέου.

Ἐπειδὴ ἱερεὺς λίαν συγκαταβατικὸς ἴσως καὶ λίαν ευαίσθητος συνεκινήθη ἐκ τῶν λόγων τούτων καὶ τὸ ζήτημα πλέον ἦν νὰ μάθῃ πῶς ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ ἐπιχειρήσις. Τὸ παρεκκλήσιον, ἐν ᾧ εὐρίσκοντο, ἐφωτίζετο μόνον δι' ἑνὸς παραθύρου, τὸ ὅποιον ἦτο πλησίον τῆς στέγης εἰς ὑψος δεκαπέντε ποδῶν.

— Οὐδὲν ἄλλο ἔχετε νὰ πράξητε, εἶπεν ὁ ἐγκληματίας, ἢ νὰ θέσητε τὸ κάθισμά σας ἐπὶ τοῦ θρανίου τούτου, ὅπερ δύναμεθα νὰ μετακομίσωμεν εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ τοίχου· θὰ ἀναβῆτε ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἐγὼ ἐπὶ τῶν ὀμων σας, ἐνθὲν θέλω θυνηθῆ νὰ φθάσω τὴν στέγην.

Ἐπειδὴ ἱερεὺς συγκατένευσε λίαν χαριέντως εἰς τὸ τέχνησμά του καὶ ἐκάθισεν ἡσύχως ἐπὶ τοῦ καθίσματος του, ἀπὸ ἐκπνεύσεως τὸ θρανίον εἰς τὴν θέσιν του.

Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ὥρῶν ὁ δῆμιος, ὅστις ἦτο ἀνυπόμονος, ἔκρουσε τὴν θύραν καὶ ἠρώτησε τὸν ἱερέα τί ἀπέγεινεν ὁ κατὰδικος. « Ἐξῆλθε διὰ τοῦ παραθύρου τούτου » ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ ἱερεὺς.

Ἐπειδὴ δῆμιος, ὅστις ἐξημιούτο εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, ἀπὸ ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν τὸν περιέπαιξεν, ἔδραμε νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς δικαστάς. Οὗτοι μετέβησαν πάραυτα εἰς τὸ παρεκκλήσιον, ὅπου ὁ ἄνθρωπός μας, καθήμενος καὶ δεικνύων αὐτοῖς τὸ παράθυρον, τοὺς ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ κατὰδικος ἐδραπέτευσεν ἐκεῖθεν καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ἂν ἦτο ἐγκληματίας, τὸ ὅποιον ἠγνόει, δὲν ἦτον ἐκεῖ διὰ νὰ τὸν φυλάττῃ.

Οἱ δικασταὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διατηρήσωσι τὴν σοβαρότητα των ἀπέναντι τῆς ἀπαθείας τοῦ εὐήθους τούτου ἀνθρώπου καὶ, βεβαιωθέντες περὶ τῆς ἀποδράσεως τοῦ φυλακισμένου, ἀπεσύρθησαν.

Μετὰ εἰκοσιν ἔτη ὁ ἱερεὺς οὗτος, διερχόμενος διὰ τῶν Ἀρδεβῶν, ἀπεπλανήθη περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ἀγρία τις φυσιογνωμία ἐξετάσσα αὐτὸν λίαν προσεκτικῶς, τὸν ἠρώτησε ποῦ διεφυλόνητο, καὶ τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ ὁδὸς, ἣν ἐσκέπει ν' ἀκολουθήσῃ ἦτο λίαν ἐπικίνδυνος. Προσέθηκε δ' ὅτι, ἂν ἤθελε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἐδύνατο νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς ἑπαυλίαν τινα, ἣτις δὲν ἀπέχετο πολὺ καὶ ἐνθα ἐδύνατο νὰ διέλθῃ ἀσφαλῶς τὴν νύκτα. Ὁ ἱερεὺς εὐρέθη λίαν τελορηθμένος· ἡ περιέργεια μεθ' ἧς ὁ ἄνθρωπος οὗτος τὸν εἶχε παρατηρήσει τῷ παρέσχε ὑπονοίας.

Σκεπτόμενος ὁμοίως ὅτι, ἂν οὗτος διανοεῖτο κακοποιὰ σχέδια, τῷ ἠθέλην εἶσθαι· ἀδύνατον νὰ ὑπεκφύγῃ τῶν χειρῶν του, τὸν ἀκολουθεῖ τρέμων. Ἀλλ' ὁ φόβος του δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ· διέκρινε τὴν ἑπαυλίαν, περὶ ἧς ὁ χωρικός τῷ ὠμίλησε· οὗτος δέ, ὅστις ἦτο ὁ οἰκοδεσπότης, εἶπεν, εἰσερχόμενος, πρὸς τὴν σύζυγον του νὰ

σφάξῃ ἐν καπώνιον μετὰ τῶν καλλίτερων ὀρνίθων τῆς ἐπαύλειος καὶ νὰ φιλοφρονήσῃ καλῶς τὸν ξένον του.

Ἐνῷ παρεσκευάζετο τὸ δεῖπνον, ὁ χωρικός εἰσῆλθεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ ὀκτὼ τέκνων, εἰς ἃ εἶπε, « Τέκνα μου, εὐχαριστήσατε τὸν ἀγαθὸν τοῦτον ἱερέα· ἄνευ αὐτοῦ δὲν θὰ ὑπῆρχατε ἐν τῷ κόσμῳ, οὔτε ἐγὼ πλειότερον μοὶ ἔσωσε τὴν ζωὴν. » Ὁ ἱερεὺς ἀνεμνήσθη τότε τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ ἀνεγνώρισε τὸν ληστήν, οὗτινος διηκόλυνε ποτε τὴν δραπέτευσιν.

Περὶ ἐβλήθη πασῶν τῶν φιλοφρονήσεων καὶ ἐνδείξεων τῆς εὐγνωμοσύνης ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας καὶ ὅτε ἔμεινε μόνος μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, τὸν ἠρώτησε διὰ τίνας μέσου ἠύρισκετο τόσον καλὰ ἀποκατεστημένος. « Ἐφύλαξα τὸν πρὸς ὑμᾶς λόγον μου, τῷ εἶπεν ὁ ληστής, καὶ, ἀποφασιζόμενος νὰ ζήσω τιμίως, ἤλθον ζητῶν ἐλεημοσύνην μέχρι τοῦ τόπου τούτου, ὅστις εἶνε ὁ γενέθλιός μου. »

Εἰσῆλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κυρίου τῆς ἐπαύλειος ταύτης καὶ κερδίσας τὴν εὐνοίαν τοῦ κυρίου μου διὰ τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεώς μου, κατώρθωσα νὰ λάβω παρ' αὐτοῦ πρὸς ἀμοιβὴν ὡς σύζυγον τὴν μονογενῆ θυγατέρα του.

« Ὁ Θεὸς ἠλόγησε τὰς προσπάθειάς, ἃς ἔκαμον ἵνα ἀποκαταστῶ ἀγαθὸς ἀνὴρ· ὠκονόμησα μικρὸν τι· δύνασθε νὰ ἔχητε εἰς τὴν διαθέσιν σας ἐμὲ καὶ πᾶν ὅ,τι μοὶ ἀνήκει, καὶ θέλω ἀποθάνει εὐχαριστήμενος τῷ Θεῷ, ὅτε σᾶς εἶδον καὶ ὅτε δύναμαι νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου. » Ὁ ἱερεὺς τῷ εἶπεν ὅτι ἦτο λίαν ἱκανοποιημένος διὰ τῆς ὑπηρεσίας ἣν τῷ ἀπέδωκε, καθότι ἔκαμε τοσοῦτον καλὴν χρῆσιν τῆς ζωῆς ἣν τῷ ἐδωρήσατο. Δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῆ οὐδὲν ἐξ ὅσων τῷ προσεφέρθησαν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ποτὲ καὶ νὰ ἀποποιήθῃ εἰς τὸν χωρικόν, τὸ νὰ μείνῃ ἡμέρας τινας παρ' αὐτῷ, ἐνθα ἐρίλοξενεῖτο ὡς πρίγκηψ. Ἀκολουθῶν ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἄνθρωπος τὸν ὑπεχρέωσε νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς ἀποκατεστημένους ἐκ τῶν ἵππων του διὰ νὰ τελειώσῃ τὴν ὁδοπορίαν του, καὶ δὲν ἠθέλησε ποσῶς νὰ ἀποχωρισθῇ αὐτοῦ, παρ' ἀπὸ ἐξῆλθε τῶν ἐπικινδύνων ὁδῶν, αἵτινες εἰσὶ πολυάριθμοι εἰς τὰ μέρη ταῦτα.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει· 2 Αὐγούστου 1872.

Π. Γ. Λάμπρος.

Ο ΜΙΔΧΑΤ.

Ἐπειδὴ ὁ Μιδχάτ διαφημίζεται ἐναμιλλῶς ὡς δευτέρος Ρεσσίτ, ὡς ὁ μόνος ἀνὴρ, ὅστις δύναται νὰ παρασκευάσῃ τῆ πατριδὶ αὐτοῦ εὐδαιμονέστερον μέλλον.

Ἐπειδὴ ὁ νέος Μέγας Βεζίρης εἶνε ἀναντιρρήτως εἰς τῶν ἐξοχωτάτων πολιτικῶν τῆς Τουρκίας, ἀνὴρ πεπειθευμένος, ἀπληλαγμένος προλήψεων, ἐμπειρὸς καὶ δραστήριος. Γινώσκων ἀρίστα πολλὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας ὁ Μιδχάτ ἐνδιατρίβει κυρίως περὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν φιλολογίαν καὶ διεργεῖται πολλάκις ὥρας ἕλας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του σχεδιάζων μέτρα πρὸς μεταρρυθμίσεις τοῦ δυστικού πολιτισμοῦ εἰς τὴν Ἀνατολίαν. Καὶ ὅμοιος ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἔχει ἐνίοτε ἀγρίας ἐξάψεις ζήλου, ἀναμιμνησκόμενος τοὺς προκατόχους αὐτοῦ ἐκείνους, οἵτινες κατέστησαν τοσοῦτον τρομε-

ρὸν τὸ τουρκικὸν ὄνομα. Ἐν Ἐυρώπῃ ἐγένετο τὸ ὄνομα τοῦ γνωστοῦ τοῦ πρώτου, ὅτε ἀνέλαβε νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτοπροσώπως ἐν Βουλγαρίᾳ τὰ ἐπ' αὐτοῦ σχεδιασθῆν σύστημα τῶν Βιλαετιῶν. Τότε ὁ Μιδχάτ παρέστη ἡμῶν ὡς συνετὸς μεταρρυθμιστής, ζητῶν νὰ συνδιαλλάξῃ, καθ' ὅσον εἶνε τοῦτο δυνατόν ἐν Τουρκίᾳ, τὰ διάφορα θρησκευτικῶς καὶ φυλετικῶς ἀντίπαλα στοιχεῖα διὰ τῆς συμμα-

τοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν δημοτικὴν ἐπαρχιακὴν διαίτησιν. Ἡ ἀποπειρα Βουλγάρων τινῶν τυχοδιωκτῶν νὰ διοργανώσωσι ὑπ' αὐτὰ τὰ ὄμματα τοῦ Μιδχάτ καὶ τῆ ἀρωγῆ τῶν ἐν Ρωμανίᾳ ταραξιῶν στασιαστικῶν κινήματα ἀπεπνίγη ταχέως ἐν αἵματι ταυτοχρόνως δὲ μετὰ τῆς πρώτης ἀταξίας ἠγγέλθη καὶ ὁ σιφρηδὸν ἀπαγχονισμὸς τῶν ἠγετῶν. Βραδύτερον, ὅτε αἱ περὶ τὴν διαχάραξιν τῶν συνόρων διαφωνίαι μετὰ τῆς Περσίας προσεκίλησαν ἐξέγερσιν τῶν αὐτῶν νομαδικῶν φυλῶν, ὁ Μιδχάτ ἀπεστάλη εἰς Βαγδάτιον πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας· ὁ δὲ Σουλτάνος ἀμείβων αὐτὸν ἐπὶ ταῖς αὐτῶν ἐπιτυχίαις, τὸν ἐκάλεσε βραδύτερον εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐνεπιστεύθη αὐτῷ διάφορα ὑψηλὰ ἀξιώματα, ἐν οἷς ἐξῆλθε νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ μεταρ-

ρυθμιστικὰ αὐτοῦ σχέδια. Οἱ Νεοτούρκοι ἐθεώρουν αὐτὸν ἐπὶ πολὺ ὡς ὁμόφροντα, καὶ τοι οὐδέποτε ἠπάσθη ἀναφανθῶν τὰς ἀρχὰς τοῦ κάμματος, ὅπερ ἐσχημάτισεν ὁ Μευσταφᾶ Φαζὺλ πασᾶς, ὅπως κορέσῃ τὴν αἰσθητικὴν αὐτοῦ φιλοσοφίαν. Οἱ φίλοι καὶ ὅπαδοί τοῦ Μιδχάτ τὴν ἀποτυχίαν πολλῶν, κατὰ θεωρίαν ἀρίστων, σχεδίων αὐτοῦ ἀποδίδουσιν εἰς ραδιουργίας τῶν ἐχθρῶν του· ἐκείνοι δέ, ἀπ' ἐναντίας, κατηγοροῦσιν αὐτὸν ὡς ἄνδρα γρηστέον, ἀλλ' ἀδίσθητον ἰσολόγον.

Ὡς Μέγας Βεζίρης ἔχει νῦν ὁ Μιδχάτ εὐκαιρίαν νὰ δικαιοῦσῃ μὲν τοὺς φίλους του, ν' ἀποστομώσῃ δὲ τοὺς ἐχθρούς του, καθ' ὅσον τοῦτο εἶνε ἀνθρωπίνως δυνατόν ἐν Τουρκίᾳ.

Καὶ ὁ « Ἐσθινὸς Ταχυδρόμος, » ἐφημερίς τῆς Βιέννης, ἐπαίνει τὸν Μιδχάτ ὡς ἄνδρα ἱκανὸν καὶ ῥέκτην, εὐρωπαϊκῶς ἠγμάνον καὶ δικαιοκρίτην ἐν Βουλγαρίᾳ ἐπὶ διοικητικῶν ζήλω καὶ

τόλμῃ περὶ τὴν καταστολὴν τῶν πανσλαβιστικῶν σκευωριῶν.

Ὁ δὲ Ἀγγλικὸς « Χρόνος » ἰδοῦ τί ἔγραψε περὶ τοῦ ἀνδρός. Τοῦ Μιδχάτ ἐξυμνεῖται ἡδύνοια, ἡ τιμιότης, ἡ εὐψυχία καὶ ἡ ἀκάματος φιλοπονία. Ἀνομολογοῦντες καὶ ἡμεῖς τὸν ἱκανότητά του ἐνθυμούμεθα ὅτι αὐτὸς ἀπεδείχθη εἰς τῶν ἀρίστων ἐπαρχιακῶν κυβερνητῶν ἐν Τουρκίᾳ. Ἐν Βαγδάτ ἐνεκαίνισε τὴν τάξιν καὶ κατέβαλε τὰς πρώτας βᾶσεις τῆς ἡμερῶσεως· ἂν τὸν μνησθῶσιν οἱ διὰδοχοὶ του, ἡ γῶρα ἐκείνη, ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένη καὶ ὑπὸ τῆς ἀσχαρῆωθίσεως ἀνθρωπότητος κατηραμένη, θὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν πολιτισμὸν πρὸς χάριν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Ὁ Μιδχάτ ἔχει ἀρίστα προσέσεις καὶ ἱκανότητα, ἐφ' οἷς ἠδύνατο νὰ διαπράξῃ ἐπιτυχῶς.

ΜΙΔΧΑΤ ΠΑΣΣΑΣ ὁ νέος Βεζίρης.

τῶμενος· ὅμοιος ἂν ἡ ὑπεργυκὴ μεταβολὴ εἶνε προῤῥητος ἀληθοῦς τινος μεταβολῆς ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ κράτους, ἀναγκαῖα νὰ ἀναμνησώμεν τοὺς ἀναγκώστας ὅτι πολλάκις αἱ αὐτὰ ἐπιτυχῶς προσέκυλιν ἐξ ἀρίστων ἐπίσης ἀφορμῶν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν. Οὐδαμῶς ἀμφιβέλλομεν ὅτι καλῶς ἐπίσταται ὁ Μιδχάτ τὴν γῆν καὶ τὴν Τουρκίαν.

ΠΕΡΙ ΜΕΘΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΥ
(Συνέχεια από σελ. 367 Γ'. Τόμου).

— Καλή σπέρα, Μαστρο-Γιάννη! θά πιής μιὰ στήν ύγειά μας βέβαια, εἶπεν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν, προσφέρων ποτήριον πλήρες οἴνου-πνεύματος.

— Κι' ἄλλη μιὰ γιὰ μένα, λέγει ὁ δεύτερος, πληρῶν τὰ ἐκ-κενωθέντα ποτήρια. Τρίς τοῦτο ἐπανελήθη, καὶ ὁ δυστυχῆς Μαστρο-Γιάννης δὲν ἤξευρε ποῦ εὐρίσκειται... τὸ ὅποιον ἤθελεν καὶ αὐτοί. Καὶ ἐκείνος ἐσυλλογίσθη μὲν τὰ πεινῶντα τέκνα του καὶ τὴν ἀσθενή κόρην του, ἀλλὰ τί πρὸς τὸν μέθυσον ἢ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου;

— Βροχερὴ νύκτα ἀπόψε, κύρ Γόρδεν, εἶπεν ὁ εἰς ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ αὐτὸν τοῦ μεθύσου.

— Κ' ἡ καλλίτερη διὰ τοὺς κρυμμένους φίλους μας, ἐπα-ναλαμβάνει ὁ ἄλλος.

— "Α' ἀλήθεια! νὰ σοῦ πῶ, ἐπανελάβην ὁ πρῶτος πρὸ πολ-λοῦ ζητούσαμε τὸν Ἀνδρέα, καὶ τότε ἠρχόμεθα νὰ τοῦ ποῦμε, ὅτι τὰ πάντα εἶνε ἕτοιμα διὰ τὴν ἀναχώρησί του καὶ ὅτι, ἅμα στραφεὺν τὰ νερά, εὐθὺς δίχως ἄλλο θὰ κάμωμε πανιά. Τὸ διακα-τήριον τοῦ τὸ βγάλαμε καὶ τὸ καλλίτερον ἔξενον ὄνομα.

— "Ενα ποτήρι ἀκόμη ἐδῶ, φωνάζει ὁ δεύτερος. "Α! ζωὴ!!! — Ἄλλὰ... μετὰ πέντε λεπτά ὁ ταλαίπωρος καὶ ἄθλιος πατὴρ παρέδιδε τὸν υἱὸν του θύμα εἰς τὰς χεῖρας τῶν δημίων... διὰ τρία ποτήρια οἴνου!!!

"Ω τῆς ἀθλιότητος! ὦ τῆς ἀναισθησίας! καὶ τί ἄλλο χειρό-τερον;

Πρὸ πολλοῦ οἱ δύο ἀδελφοὶ περιέμενον τὸν πατέρα των. Ἀί-φνης ἀκούονται ἄτακτοι βηματισμοὶ ἐπὶ τῆς κλίμακος· ἡ νέα ἀνοί-γει τὴν θύραν διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πατέρα της νὰ ἀναβῆ, ἀλλὰ βλέπουσα αὐτὸν μεθυμένον, ρίπτει τὴν λυχνίαν κατὰ γῆς καὶ ἀρχίζει νὰ ἐκπέμπῃ τρομερὰς κραυγὰς πίπτουσα συγ-χρόνως καὶ αὐτὴ ἀναισθητος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους... ἡ δυστυχῆς... φεῦ! εἶχε παρατηρήσει σκιὰν ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Καλὰ τὴν καταφέραμε, εἶπεν ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν σύντρο-φόν του—ἄς ἔχωμε πάλι χάρι' στὸ γέροντα, εἶπεν ὁ ἄλλος. "Ἀφῆσε, κορίτσι, τὰ κλάματα—δὲν χρειάζονται πλέον φωναί—ἔλα, Θωμᾶ, γρήγορα... Οὕτως ἐλάλουν σιδηροδεσμῶντες τὸν νέον, ὅστις ἀποχαριτίσας τὴν ἀδελφὴν του καὶ ὑψώσας τὰς χεῖ-ρας πρὸς τὸν μὲ μεθυστικὴν ἀναισθησίαν τὰ συμβαίνοντα παρα-τηροῦντα πατέρα του,

«"Ἀκουσὸν μου, πάτερ» εἶπε μὲ τόνον φωνῆς, ὅστις ἔκαμε τὸν μέθυσον νὰ ἀνατριχιάσῃ. «Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ τὸ «ιδιὸν μου νὰ ἦνε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Ζῶν δὲ ἡ νεκρὸς αὐδέ-» ποτε θέλω σὲ συγχωρήσει, διότι οὐδέποτε ἔλαβες φροντίδα περὶ νῆμοῦ, οὐδέποτε ἤκουσα γλυκὺν λόγον ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στό-» ματός σου. "Ομιλῶ ὡς ἄνθρωπος μὴ ὑπάρχων πλέον ἐν τῇ ζωῇ «καὶ σὲ εἰδοποιῶ, ἄστοργε πάτερ καὶ δῆμιε σύζυγε, ὅτι σὺ μίαν «ἡμέραν θὰ ἴστασαι ἐνώπιον τοῦ Πλάστου σου τοιοῦτοτρόπως κα-» τὰ παιδιὰ σου γύρω σου ζητοῦντα δικαιοσύνην.»

Μετὰ ταῦτα σηκώσας τὰς σιδηροδεσμίους χεῖρας του, ἐνητέ-

νισεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ περὸβισμένου γονέως του, καὶ ἔκτοτε οὔτε πατὴρ οὔτε ἀδελφὴ εἶδον αὐτὸν πλέον εἰς τὴν ζωὴν ταύτην. Πολλὰ ἡμέραι ἔκτοτε παρήλθον, ὅτε πρῶτα νινὰ ἐγερθεῖς ἐκ τοῦ ὕπνου εὐρέθη κατὰμονος ἐν τῷ πενιχρῷ δωματίῳ του

"Εκείνο τὸ ὅποιον πρὸ καιροῦ εἶχε φορηθῆ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ διαφύγῃ. Ἡ θυγάτηρ του βαρυνθεῖσα ἀπὸ τὰ συνεχῆ ραπίσματα καὶ ἀπὸ τὰς ἐτι συνεχεστέρως βαναυσολογίας, ἐδραπέτευσεν. "Ὀλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν ἐπιούσαν ὁ αἰθλιος μέθυσος περιέτρεχε τὰς ὁδοὺς ἐνατενίζων εἰς τὸ πρόσωπον ὄλων τῶν δια-βατῶν, ὅσους ἀπῆντα μὴ τυχὸν ἀνεύρη τὴν θυγατέρα του, ἀλ-λ' οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις. Τοιοῦτοτρόπως διέτρεξεν ἀπάσας τὰς ὁδοὺς σχεδόν, ὅως ὅτου βαρυνθεὶς ἔτρυξε τοὺς ὁδόντας του καὶ τὴν κατηράσθη. Ἐκτοτε ἀπὸ θύρας εἰς θύραν μεταβαίνων ἐζήτηει ἐλεημοσύνην, καὶ ὅτι ἀπέσπα ἀπὸ τὴν εὐπιστίαν καὶ εὐσπλαγ-χνίαν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν διάρκειαν ὄλης τῆς ἡμέρας τὸ ἔπινεν εἰς τὸ οἴνοπωλεῖον κατὰ τὴν διάρκειαν ὄλης τῆς νυκτός, ἀχρις ὅτου κατήνησε νὰ χάσῃ καὶ τὸ μικρὸν δωμάτιον, ὅπερ κατεῖχε, καὶ φερόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐκοιμάτο ὅτε μὲν ὑπὸ τὴν στέγην φυλακῆς τινος, ὅτε δὲ ὑπὸ θόλους καὶ κερα-μοποιεῖα, ἕως οὗ τέλος ἐφθασεν εἰς τὸν ἐσχάτον τῆς πενίας βαθμὸν καὶ ὅμως οὔτε τότε δὲν ἔπαυσε νὰ μεθύῃ.

Τέλος τρικυμιώδη νύκτα ἔπασεν εἰς τὸ κατώφλιον θύρας τινός· ἔνεκα τῆς μεγάλῃς παραλυσίας τῷ ἐπῆλθε πρόσωρος μαρα-σμός, ὅστις τὸν εἶχε διαπεράσει μέχρι τῶν κοκκάλων. Αἱ πα-ραιαὶ του κατήνησαν ἰσχνόταται καὶ κατὰχλωμοι· οἱ ἐρροαμοὶ του, τῶν ὁποίων ἡ ὄρασις εἶχε πλέον θαμβωθῆ, τότεν ἐβάθουναν ὥστε ἐφαίνοντο ὡς δύο τρύπαι ἀρκετὰ βαθεῖαι· οἱ πόδες του ἔτρεμον ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ σώματός του καὶ ψυχρὸν ρίγος διέ-τρεχεν εἰς ὅλα τὰ μέλη του.

Αἱ πρὸ πολλοῦ λησμονηθεῖσαι σκηναὶ τῆς ἀσώτου ζωῆς ἤρχοντο ἤδη εἰς τὸν νοῦν του ταχέως καὶ ἀθρόαι ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης· ἐνθυμεῖτο ὅτι εἶχε πρότερον οἶκον εὐρύν, ἐνθυμεῖτο τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ συνωθουμένους τριγύρω του καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τῷ ἐφάνη ὅτι τὰ τέκνα του σηκω-θέντα ἐκ τοῦ τάφου ἦλθον καὶ τὸν περιεκύκλωσαν. Τόσον δὲ κα-θαραὶ τῷ ἐφαίνοντο αἱ μορφαὶ των, ὥστε ἐνόμιζεν ὅτι ἠδύνατο νὰ τὰς ψηλαφήσῃ. Βλέμματα πρὸ πολλοῦ λησμονηθέντα προση-λώθησαν ἐπ' αὐτοῦ καὶ πάλιν. Ἐν γένει ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς κολάσεως ὑπὸ μυριάδων περιστοιχόμενος δαι-μόνων. Ἄλλὰ πάντα ταῦτα ἐν μιᾷ στιγμῇ ἀπαλώσθησαν. Ἡ βροχὴ κατέπιπτε ραγδαία ἐπ' αὐτοῦ, τὸ δὲ ψῦχος καὶ ἡ πείνα ἤρχισαν νὰ τὸν μαστιζώσιν ἐκ νέου. Ὑπήγχε καὶ ἐστρυμώθη εἰς ἐν πρόστερον μιᾶς θύρας ἔνθα ἐπροσπάθησε νὰ κοιμηθῆ.

"Ἄλλ' ὁ ὕπνος εἶχε πετάξει ἀπὸ τοὺς ἀμβλεῖς καὶ θολεροὺς ὀφθαλμούς του. Αἱ γνωσταὶ εἰς αὐτὸν κραυγαὶ τῆς εὐθυμίας με-θυσων ἀντήχουν ἀθρόαι δίκην κωδῶνων εἰς τὰ βεβαρυμένα ὦτα του, τὸ ποτήριον πλήρες ἦτο ἐπὶ τῶν χειλέων του καὶ ἡ τράπεζα ἀπὸ ἐκλεκτὰ φαγητὰ ἐνώπιόν του.

Καὶ ὅμως, ἂν καὶ τόσον ζωηρὰ ἡ φαντασία του τὰ παρίστανεν, ὥστε δὲν ἔμενε πλέον, εἰμὴ τὴν χεῖρά του νὰ ἐκτείνῃ καὶ νὰ τὰ λάβῃ, ἐν τούτοις ἐγνώριζεν, ὅτι κείται μόνος εἰς τὴν ἐρη-

μωθεῖσαν ὁδόν, ἀχροαζόμενος τοῦ ἐπὶ τῶν λίθων κρότου τῆς βροχῆς.

Σηκόνει τὴν κεφαλὴν του καὶ παρατηρεῖ τὴν μακρὰν καὶ πλη-κτικὴν ὁδόν. Ἐνθυμεῖται ὅτι ἄνθρωποι ἔρημοι καὶ ἀνέστιοι ὡς αὐτός, καταδικασμένοι νὰ περιπλανῶνται, πολλαίς κατήνησαν αὐτόχειρες ἔνεκα τῆς ἀπομονώσεώς των. Ἐνθυμεῖται πρὸς τού-τοις, ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνέστιός τις δυστυχῆς εὐρέθη εἰς ἀπόκεντρον γωνίαν ἀκονίζων σκωριασμένην μάχιραν διὰ νὰ τὴν ὠθήσῃ εἰς τὸ στήθος του, προτιμῶν τὸν θάνατον παρὰ τὴν ἀτε-λεύτητον καὶ μαρτυρικὴν ζωὴν τοῦ νὰ πλανᾶται αἰωνίως ἐνθεν κἀκεῖθεν. Πάχυτα ἀποφασίζει, ἐγείρεται, τὰ μέλη του ἀναλαμβά-νουσι νέας δυνάμεις, τρέχει ταχέως, καὶ παίρνει τὴν ἀναπνοὴν του εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Ἐκεῖ καταβαίνει ἡσυχῶς τὴν λιθίνην κλίμακα τὴν φέρουσαν ἀπὸ τὴν γέφυραν τοῦ Waterloo εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.

"Ἦτο παλῖροικα κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, τὰ δὲ ὕδατα ἐπάφρα-ζον παρὰ τοὺς πόδας τῆς γεφύρας. Ἡ βροχὴ εἶχε παύσει καὶ τὰ πάντα πρὸς στιγμὴν γαλήνην ἐδείκνυν. Ἀποσύρεται τότε ὀλίγα βήματα... τρέχει... ἀλλ' αἴφνης ἴσταται!!!... νέα ἀπό-φασις... αἱ κατάραι τοῦ υἱοῦ, ὡς καὶ τὸ φάσμα του καὶ τὸ τῆς συζύγου του καὶ τοῦ ἐτέρου υἱοῦ του, ζωηρὰ παριστάνοντο ἐνώ-πιόν του!!!... Νέον θάρρος... καὶ πίπτει, φεῦ! ἀπελπιστι-κῶς ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, ὅπου καταβυθίζεται εἰς τὰ ὕδατα... Ἄλ-λ' οὔτε πέντε δευτερόλεπτα δὲν παρέρχονται καὶ ἰδοὺ αὐτὸς πάλιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος· ἀλλ' ὅποια μεγάλη μεταβολή. Ζωή!!... Ζωή!! καὶ ὅτι εἶδος ζωῆς θέλει ἄς εἶνε· πτωχεῖαν, κκουχίας, τὰ πάντα ἐπρωτίμα ἀπέναντι τοῦ θανάτου... ὀλίγον ἀκόμη... μία παλάμη, μία σπιθαμὴ—καὶ ἐσώζετο... ἀλλὰ φεῦ! τὸ ρεῦμα τὸν ἔφερον ἐμπρὸς κάτωθι τοῦ σκοτεινοῦ θόλου τῆς γεφύρας, ὅπου ἐπὶ μίαν στιγμὴν μόνον ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὰ ἐπὶ τῶν ὄχθῶν τοῦ ποταμοῦ κτίρια καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος ἀντανακλώμενα φῶτα τῆς γεφύρας καὶ τὰ ταχέως διερχόμενα σύννεφα, ἀλλ' ἐβυθίσθη ἐτι ἄπαξ καὶ δὲν ἀνεφάνη πλέον.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα τὸ πτώμα του εὐρέθη ἐρριμμένον εἰς τὴν ξηρὰν μιλίᾳ τινὰ κάτω τοῦ ποταμοῦ ἐξωγκωμένον καὶ δύσμορρον. Χωρὶς δὲ νὰ ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τινος καὶ θρηνηθῆ, τὸ ἔφεραν εἰς τὸν τάφον ἔπου πρὸ πολλοῦ μετεδλήθη εἰς χοῦν. (1)

Τοιαύτη ἡ ἐξευτελιστικὴ καὶ κινδυνώδης ἐνταυτῷ κατάστασις εἰς τὴν κατανωσὶν οἱ ποιοῦντες κατάρχησιν τοῦ οἴνου. Ὁ μέθυσος ὁ μὴ δυνάμενος νὰ κατανηκῆσῃ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην νόσον, διότι τῷ ὄντι νόσος εἶνε ἡ μέθη, ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ τὴν ἀποστροφήν καὶ περιφρόνησιν τῆς κοινωνίας· καθιστάμενος δὲ κατώτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀλόγου ζώου, παρασκευάζει εἰς ἑαυτὸν ζωὴν ἀθλίαν καὶ πλήρη πολυαριθμῶν ἀσθενειῶν. Ἰνα δὲ λάθωμεν μικρὰν νύξιν τῶν δυστυχημάτων τῶν ἐκ τῆς μέθης προερχομένων, λέγω ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπολογίζονται κατὰ τινὰ στατιστικὴν εἰς 50,000 οἱ κατ' ἔτος ἐκ μέθης ἀποθνήσκοντες· ὅτι τὸ ἡμισυ τοῦ ἀριθ-

(1) Τὸ διήγημα τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τινος τῆς τοῦ Δίκηνς μετα-φράσεως συντομευθῆν.

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχ. ΔΖ')

τῶν φρενοβλαβῶν, τὰ 2)3 τῶν πενήτων καὶ τὰ 3)4 τῶν ἐγκλη-ματιῶν τοῦ τόπου ἐκείνου ἐκ τῆς μέθης προέρχονται. Ἄλλ' ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν Ἀθήναις τοῦλάχιστον, ὅπου γνωρίζομεν ἀκριβῶς ὅποσα τὰ θύματα ταῦτα ἀναβαίνουσιν, ἀναλόγως, πιστεύω, δεκα-πλάσια θὰ ἀνέφερε στατιστικὴ τις περὶ τούτου, ἂν ἐγίνετο· ἀλλὰ σπάνια περὶ τούτων αἱ στατιστικαὶ ἐν Ἑλλάδι. Ὁραϊότατα λοι-πὸν ὁ ἐν πᾶσι σοφώτατος παροιμισιαστὴς περιγράφει τὴν κατὰ-στασιν τοῦ μεθύσου ἐν τῷ κγ'. κεφ. 29—35 λέγων «Εἰς τίνα εἶνε οὐαί; εἰς τίνα στεναγμοί; εἰς τίνα ἔριδες; εἰς τίνα ματαιολογία; εἰς τίνα κτυπήματα ἀνευ αἰτίας; εἰς τίνα φλόγω-σις ὀφθαλμῶν; Οὐχὶ εἰς τοὺς ἐγχρονίζοντας ἐν τῷ οἴνῳ; οὐχὶ εἰς τὸν ἀνιχνεύοντα οἴνοποσίαν;» Ἄλλ' ἴσως τινὲς θεωροῦν-τες τὸ μέγεθος τοῦ σκοποῦ τοῦ ἡμετέρου συλλόγου—διότι τῷ ὄντι μέγας ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ἔργον τοῦ συλλόγου τούτου καὶ ἐτι μεγαλειτέρα ἡ δύναμις, ἣν πρέπει νὰ ἀντιπλάσῃ οὐκ ἐναν-τίον τῶν 180 περίπου οἴνοπωλεῶν τῶν Ἀθηῶν, ἄτινα ὁ-σημέραι αὐξάνουσι—τινὲς λοιπόν, λέγω, βλέποντες τὸ μέγεθος τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τοῦ συλλόγου τούτου, ἀποθαρρύνονται, λέγον-τες: Ἄρα γε θὰ δυνηθῆ ὁ ἀρτισύστατος οὗτος καὶ ἀφανὴς σύλ-λογος νὰ ἀνθέξῃ ἐναντίον τοιοῦτου ἐχθροῦ; ὅποιος μέγιστος καὶ ἄνισος ὁ ἀγών! πρὸς τίνα ἔχει νῦν ν' ἀντιπλάσῃ ὁ σύλλογος οὗτος; πρὸς ἐχθρὸν δεκάκις μείζονα, πρὸς διακόσια περίπου οἴνοπωλεῖα καὶ ὅμως, κύριοι, πιστεύομεν ὅτι ὁ μικρὸς καὶ ἀφανὴς σύλλογος θὰ δυνηθῆ νὰ ἀνθέξῃ, διότι ἄγιος καὶ ἱερός ὁ σκοπὸς του καὶ ὡς τοιοῦτος εὐλογεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου.

Ἡ ἀκρασία εἶνε νόσος ἐνταυτῷ καὶ ἐγκλημα· πρέπει νὰ ἀπο-φεύγεται παρὰ παντὸς ἔχοντος σῶας τὰς φρένας· ἐὰν νόσος τις κολλητικὴ, οἷα ἡ νῦν διστρακίᾳ, ἐμπέσῃ, ὁ μὴ γένοιτο, εἰς πό-λιν τινὰ ἢ χώραν δριμεία, δὲν θὰ νομίσωμεν ἀνόητον τὸν μὴ προφυλαττέμενον ἀπὸ ταύτην, ὅταν βλέπωμεν τοὺς ἄλλους τρέ-χοντας ἄνω καὶ κάτω πρὸς σωτηρίαν; ἀλλ' ἦδη ἡ νόσος ἐντὸς τῶν σπλάγγων τῆς ἡμετέρας πατρίδος ὑπάρχει. Ἄντι νόσου ὅμως ἀνδραγαθίαν θεωρεῖται τὸ νὰ μεθύσῃ τις, τὸ νὰ κατανήσῃ ἀπὸ λογικῶν ἐν ὡς ὁ χοῖρος νὰ κυλιέται εἰς τὴν λάσπην, δίχως νὰ συλλογίζεται ὁ ἄθλιος οὗτος, ὅτι, μετ' οὐ πολὺ συνειθίσας εἰς τὸ ὀλεθρίον τοῦτο ποτὸν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὸ ἀποφύγῃ, χάνει ἀπάσας τὰς τε διανοητικὰς καὶ σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ καταστρέφεται εἰς τὸ βράβηρον τῆς ἀσωτίας καὶ τῆς ἀκρασίας· μετ' οὐ πολὺ δὲ καθίσταται ἀνίκανος εἰς παντὸς εἶδους ἐργασίαν.

Ἄλλὰ, θὰ εἶπῃ τις, ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀκρατής· μένον πενήτηκοντα δράμια πίνω διὰ τὴν ὄρεξιν. Καὶ μήπως οἱ μέθυστοι εἶνε ἰδι-αιτέρα φυλὴ, ἴδιον τῆς ὁποίας τὸ μεθύειν;— ἔχι βέβαια πενή-κοντα δράμια ἔπινεν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ πενήτηκοντα ἔγιναν μία καὶ κατόπιν δύο ὀκάδες, μέχρις οὗ κατήνησαν νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀνακύψωσιν ἐκ τῆς μέθης.

Οὐδεμίαν λοιπὸν ἄλλη θεραπεία τῆς ἀκρασίας, κύριοι, ἢ ἡ παῦσις τοῦ πίνειν. Ἡ φύσις πρέπει νὰ ἀπαλλαγῆ τοῦ πρὸς φύ-σιν πολεμίου, τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐνεργούντος καὶ νὰ ἀεθῆ εἰς ἡσυχίαν.

Ἄλλὰ μήπως ἔχεις ὠρισμένους καιροὺς καὶ ὥρας καὶ ἡμέ-ρας καὶ τόπους, ὅπου ἔχεις κατὰ νοῦν νὰ εὐχαριστῆς ταύτην σου τὴν ὄρεξιν, πίνων μεθυστικὰ ποτὰ; Μένεις πολλαίς διὰ νὰ

λάθης καὶ τι ἐκ τοῦ καπηλείου, ἔταν ὁδοιπορῆς, καὶ πάντοτε ὁσάκις φθάνῃς εἰς τὸ χωρίον ἢ εἰς τὴν πόλιν; Ἡ συχνότης αὕτη τοῦ πίνειν θέλει ἐμψυθεύσει ἐν σοί, πρὶν τὸ αἰσθανθῆς, τὰ σπέρματα τῆς φρικώδους ταύτης νόσου, ἧτις θέλει σὲ καταθλίβει αἰωνίως.

Ἐχεις φίλους ἢ συντρόφους, τῶν ὁποίων ἢ παρουσία, ἔταν τοὺς ἀπαντήσης, διεγείρει ἐν σοί τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πίνειν; Ἐνθυμοῦ, ἔτι καὶ σὺ καὶ ἐκεῖνος βαδίζετε ὁδόν, ἐν ἧ δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀσφάλεια οὔτε ἐλπίς, παρ' ἐάν ἐπιστρέψῃτε ἀμέσως.

Ἄγαπᾷ τις ἐξ ὑμῶν νὰ δράττεται τῆς παραμικροτάτης εὐκαιρίας καὶ περιστάσεως μεταξὺ τῶν συντρόφων του, διὰ νὰ προτείνῃ φίλευμα; «Ὅμοι, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, θάνατος ἐν τῷ λέβητι (Β'. Βασιλ. γ'. 40).

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ καπνὸς ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, διὰ τοῦτο δύο μόνον λέξεις θὰ προσθέσω καὶ περὶ τούτου, μὴ θεωρῶν αὐτὸ σπουδαῖον.

Οὗτος, ὃν φυτὸν ἐγγώριον τοῦ Μεξικιστοῦ, εὐρέθη, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν εἰς τὴν νῆσον Ταμβάκον, ἐξ ἧς τὸ ὄνομα δι' οὗ καλεῖται καθ' ἅπασαν τὴν ἑσπερίαν Εὐρώπῃν. Τῷ 1518 ὁ Κερτὲς ἐπέμφε σπόρους τοῦ φυτοῦ τούτου εἰς Κάρολον τὸν Ε', τῷ δὲ 1560 ὁ Νικὸτ (ἐξ οὗ τὸ ὄνομα νικοτιανῆ), πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἐν Ἀμερικῇ, εἰσήγαγεν αὐτὸ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐν ἧ ἐτέθη εἰς χρῆσιν ὑπὸ Φραγκίσκου τοῦ ἐκ Λορραίνης καὶ ὑπὸ Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων. Οἱ κατὰ πρῶτον καπνίσαντες τὴν νικοτιανὴν ἐχλευσθήσαν ἢ καὶ κατεδιώχθησαν. Οὕτως ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, Ἰάκωβος ὁ Αὐτός, ἀπηγόρευσε τῷ 1604 τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ ἐντός τοῦ βασιλείου του· ὁ Πάπας Οὐρβανὸς ὁ Α' ἀνεθεμάτισε τοὺς καπνίζοντας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Μουράτης ὁ Δ' ἀπηγόρευσε τὴν χρῆσιν τῆς νικοτιανῆς ἐπὶ ποινῇ ἀποτομῆς τῶν χειλέων καὶ τῆς ρινός· ἀλλὰ, μὴ ὅλας τὰς αὐστηράς ἀπαγορεύσεις, ἢ χρῆσις τοῦ φυτοῦ τούτου κατέστη παγκόσμιος. Δὲν θεωρῶ δὲ ἢ ἀνοήτους, ὡς καὶ ἄλλος τις προείπε, τοὺς ἀναρροφῶντας τούτον καὶ ποιῶντας τὴν ρίνα αὐτῶν καπνοδόχον, διότι τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ ἐπιφέρῃ δυσάρεστα φαινόμενα.

Ἐκ τούτων λοιπὸν δύναται τις νὰ συμπεράνῃ εὐκόλως τὸν σκοπὸν τοῦ συλλόγου τούτου καὶ τίς ἢ ἐκ τούτου ὠφέλεια, διότι ἀποτρέπει τοὺς εἰς αὐτὸν προσκεκολλημένους ὡς καὶ τοὺς ἔξω, διὰ συμβουλῶν, τῆς χρήσεως καὶ τῶν δύο τούτων ὀλεθρίων, τῆς τε μέθης καὶ τοῦ καπνοῦ.

Ἀλλὰ, κύριοι, εἰς τὴν τοῦ Βάκχου καὶ τοῦ καπνοῦ λατρείαν προσετέθη ἤδη καὶ τρίτη, ἢ τῆς Ἀφροδίτης, εἰς τὰ ὠδίκια καρρνεῖα (1), ἅτινα ὁσήμεραι, ὡς κολλητικὴ τις ἀσθένεια, αὐξάνουσι. Συμβουλεύω λοιπὸν ὑμᾶς καὶ ταῦτα νὰ ἀποφεύγετε, ὡς ὀλεθριώτατα καὶ αἰσχροτάτα καὶ μάλιστα εἰς τὴν νεολαίαν.

Ἄς ἐγγραχθῇ λοιπὸν εἰς τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρώπου ὅτι ἢ χρῆσις τῶν καυστικῶν ποτῶν καθ' οἰονδήποτε σχῆμα καὶ καθ' οἰονδήποτε βαθμὸν εἶνε ἀκρῶς καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ ἀποφεύγεται.

(1) (Caffés chantants).

ΠΕΡΙ ΔΟΣΗΣ.

Πολλοὶ τὸν πλοῦτον ἐμίσησαν, τὴν δοξάν δὲ οὐδεὶς.

Οὐδεὶς οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῷ κόσμῳ περιφρονῶν τὴν δόξαν. Ὁ διάπυρος αὐτῆς πόθος, διηνεκῶς ἐν τῇ δικαιοῦν ἡμῶν ἐνυπάρχων, οὐδαμῶς ἀναχαιτίζεται ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀναγκῶν καὶ παθῶν τοῦ ἡμετέρου βίου. Οὐδεὶς ἀμεριμνεῖ ἵνα κατασταθῇ ἀξίος αὐτῆς τε καὶ τῆς κοινῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιδοκίμασίας. Ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον περιφρόνησις τῆς δόξης καὶ ἡ προτίμησις τῶν ἄλλων ἀγαθῶν καὶ δωρημάτων τῆς τύχης προέρχεται ἀπλῶς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀδυναμίας τοῦ νὰ φανώμεν ποτε ἔνδοξοι. Νὰ μεταβάλῃ νωμὸν βαθμῆδόν, εἰς ἡλικίαν προχωροῦντες, ἀπὸ δυνάμεως εἰς δύναμιν, ἀπὸ ἀρχῆς εἰς ἀρχὴν, ἀπὸ μαθητῆς εἰς μάρτυρα, ἰδοὺ ἔσπερ ἄπαντες ἐπιποθοῦμεν. Ὑπάρχει τι θαυμαστῶς εὐάρεστον, πρὸς τοῦτο προτρέπον τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων. Ὑπάρχει ἐν ἡμῖν αὐτοῖς γενικὴ τις ἐπιθυμία τοῦ νὰ καθιερώσωμεν καὶ δικαιονίσωμεν τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ὄνόματα ἡμῶν ἐν τοῖς δελτοῖς τῆς ἀθανάτου μνήμης. Ἀνεγέρσεις ἀνδριάντων, ἐκτυπώσεις μεταλλοσῆμων, μαυσιωλεῖων οἰκοδομαὶ καὶ λαμπρῶν ὀβελίσκων, θριαμβευτικῶν ἀψίδων ἀνυψώσεις, ἐπενοήθησαν ὑπὸ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν πρὸς δικαιονισμόν καὶ ἀπαθανατισμὸν τῆς ἰδίας αὐτῶν δόξης.

Τὸ σφοδρὸν πάθος τῆς δόξης ἐστὶ τὸ πρῶτιστον ἢ μάλλον εἶπειν τὸ μόνον ἐλατήριον τὸ ὠθεῖν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸ συλλαμβάνειν μεγάλας ἰδέας καὶ ἐκτελεῖν ἡρώϊκας πράξεις, διεγειρούσας θαυμαστὸν ἀπάντων τῶν αἰῶνων καὶ ἀπασῶν τῶν γενεῶν. Ὑπ' αὐτοῦ οἱ ἀνθρώποι περιπλεύουσιν ἀπεράντους ὠκεανούς, ἰσοπεδόνουσιν ὄρη, πληροῦσι κοιλάδας καὶ βράχους διορύττουσιν. Ὑπ' αὐτοῦ αἱ πυραμίδες τῆς Μέμφιδος ἀνηγέρθησαν, ἢ τοῦ Μοίριδος λίμνη ἀνεσκάφη καὶ ἐστήθη τῆς Ρόδου ὁ κολοσσός. Ὑπ' αὐτοῦ οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι κτίσαντες τὴν αἰθίαν αὐτῶν πόλιν, προσηύξησαν αὐτὴν εἰς περιφέρειαν πεντήκοντα μιλίων μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀδριανοῦ. Εἰς τὴν δόξαν ὀφείλεται ἢ ἐφεύρεσις τῶν τεχνῶν καὶ τὰ θαύματα τῶν ἐπιστημῶν. Ὑπ' αὐτῆς ὁ ἀστρονόμος τοποθετεῖ τὸ ἀπτεροσκοπεῖόν του ἐπὶ τῶν χιονοβλήτων ἀκρωρείων καὶ ὁ βοτανικὸς ἀναρριχάται ἐπὶ τῶν δυσβάτων ὀρέων πρὸς ἀναζήτησιν φυτῶν. Ὅποσον προθύμως ὑπὸ τὴν κραταιὰν τοῦ πάθους τούτου ἐπιρροὴν ἄπαντες οἱ ρήτορες καὶ ποιηταί, ἄπαντες οἱ μεγαλοφυεῖς καὶ σοφοὶ ἄνδρες ἐπακούσι τὰς διανοίας αὐτῶν. Θεωρήσατε τὸν Δημοσθένην δημηγοροῦντα ἀπέναντι τῶν προσκλυζόντων κυμάτων τῆς πολυφλοίσβου θαλάσσης, ἵνα συνεισθῇ πρὸς τὰς τοῦ δήμου καταβάς. Θεωρήσατε τοὺς μαθητιῶντας Πυθαγοριστὰς εἰς τριετὴ σιωπὴν καθυποβαλλομένους ἕως προσλάθωσι τὴν ἔξιν τῆς μελέτης καὶ τῶν ὀρθῶν συλλογισμῶν. Ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀκατάσχετον τῆς δόξης ἐπενέργειαν τοὺς πόνους ὑπομένομεν, τοὺς κινδύνους περιρρονοῦμεν καὶ ἐνθουσιωδῶς ὀρμῶμεν πρὸς τὸν θάνατον.

Ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν καρδίαν σταθερῶς ἐπικρατεῖ ἢ τῆς δόξης ἰδέα καὶ τῆς ἀθανασίας ἢ ἐλπίς, δυνάμεθα καὶ ὀφειλομέν νὰ περιμένωμεν μέγαρα κατορθώματα. Προση-

λόνοντες οὗτοι, οὗς καὶ δικαίῳ τῷ λόγῳ ἀποκαλοῦμεν ἥρωας, τὴν προσοχὴν τῶν πρὸς τὸ ἀντικείμενον ἀποκλειστικῶς τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν, καὶ ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις καὶ μορφὰς ὅλων ἀγνώστους τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις θεωροῦντες αὐτὸ, συλλαμβάνουσι, σχεδιάζουσι καὶ ἐκτελοῦσι τὰς δυσχερεστέρους καὶ ἐνδοξοτέρας πράξεις, αἵτινες, πρὶν ἢ ἐπιτυχία ἐπιστέψῃ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς προσπαθείας αὐτῶν καὶ διαδηλώσῃ τὸ δυνατόν τῆς ἐκτελέσεώς τῶν, ἐφαίνοντο εἰς τὸν λαὸν γελοῖαι, μυθώδεις, χιμαιρικαὶ καὶ ἀκατόρθωτοι.

Εἰς τοὺς μεγάλους λοιπὸν ἄνδρας τὰ πάντα δυνατὰ. — Ὅτε ὁ Ταμερλάνος ἢ Τεμῆρης τὸ 1402 μ. Χ. ἔστησε τὰς πολιορκητικὰς του μηχανὰς ἀπέναντι τῶν οὐρωμάτων τῆς πόλεως ἡμῶν Σμύρνης καὶ ἠνάγκασε τοὺς στρατοὺς τῶν πολεμίων ν' ἀποχωρήσωσι μὲ μεγίστην αὐτῶν φθορὰν, δὲν ἠγνοῖ τὸ δυσχερὲς τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὅτι προσέβαλλε φρούριον εἰς ὃ αἱ χριστιανικαὶ δυνάμεις ἠδύνατο βεβαίως ἀπὸ ὕψους εἰς ὕψους νὰ πέμψωσι ταχέως ἐπικουρίαν καὶ πολεμοφόδια. Τὸ πάθος ὅμως τῆς δόξης ὠθεῖν αὐτὸν πρὸς τὸ ἔργον τῷ ὑπηγόρευσε συγχρόνως καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως. Πληροῖ τὸν λιμένα διὰ προχωμάτων, κωλύει τὴν εἰσορῆν τῶν ὑδάτων καὶ ἀναστρέλλει πᾶσαν βοήθειαν ἀπὸ μέρους τῶν Εὐρωπαϊκῶν στόλων, ἢ δὲ θριαμβευτικὴ αὐτοῦ σημαία, ἀναπετασθεῖσα ἐπὶ τῶν κατεδαφισθέντων καὶ κατακτιθέντων τειχῶν τῆς πόλεως, ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἐκπλαγέντας λαοὺς ὅτι οὐδὲν ἀδύνατον εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας.

Ὅτε ὁ Λυκούργος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ καταστήσῃ τὴν Λακεδαιμόνα δημοκρατίαν ἡρώων, ἐδήλωσε καὶ οὕτως ἐπίσης τὸ αὐτὸ. Πρὸ τοῦ νομοθετοῦ τούτου στάσεις καὶ ἐμφύλιοι ἐριδες ἦσαν αἱ φυσικαὶ συνέπειαι προγενεστέρων ἐπιδρομῶν καὶ κατακτιήσεων διαφθειρουσῶν τὰ ἦθη τῶν πολιτῶν. Ἀλλ' ὁ νομοθέτης ἠθέλησεν ὥστε ἢ κυβέρνησις τῆς Σπάρτης καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ λαοῦ ν' ἀναμορφωθῶσιν οὐχὶ βλαβηρῶς, ἀνεπαισθητῶς καὶ βραδέως, ἀλλ' ὅσον οἷόν τε ταχέως καὶ διὰ μιᾶς. Τὸ τοιοῦτον ἐφαίνετο βεβαίως τοῖς πᾶσι δυσκατόρθωτον. Ἀλλ' ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ δραξάμενος τῆς πρώτης στιγμῆς καθ' ἣν ὁ λαὸς ἔκλινε πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἐν μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης ἐν Σπάρτῃ γενικῆς καὶ διηνεκῆς ἀταξίας, ἐνέσπειρεν εἰς τοὺς συμπολίτας του τὰ αὐτὰ ἐνάρετα αἰσθηματα ἅτινα ἔφλεγον τὴν καρδίαν του, ἀνακηρύξας τὰς δὴθεν μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος συνεντεύξεις του, ὡς ἀναφέρει καὶ ὁ Ἡρόδοτος (Βιβλ. Α. 65) «Οἱ μὲν δὴ τινες πρὸς τοῦτοισι λέγουσι καὶ ὁράσαι αὐτῷ τὴν Πυθίαν τὸν νῦν κατεστῶτα κόσμον Σπαρτιήτησι . . . ὡς γὰρ ἐπετρόπευσε τάχιστα, μετέστησε τὰ νόμιμα πάντα, καὶ ἐρύλαξε ταῦτα μὴ παραβαίνειν.» Ἐγίνωσκον ὅτι ὁ ἀναδραστήριος τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ὁμοιάζει τὰς ἐκρήξεις μεγάλων ἡφαιστειῶν, ὅν ὡς πολλάκις παρεκτρέπονται αἱ συνήθειαι ῥοαὶ τῶν ποταμῶν. τοῦθ' ὅπερ εἰς μάτην διὰ τῆς τέχνης ἠθέλε κατορθωθῆ. Ὁ Λυκούργος λοιπὸν ἐπέτυχε. Τὸ σχέδιόν του ὑπῆρξεν ἴσως τὸ τολμηρότατον καὶ δυσχερεστάτον ἀπάντων, κατορθωτὸν ὅμως παρὰ ἀνδρὶ ὠθουμένῳ ὑπὸ ἰσχυρῶν παθῶν καὶ ἰκχνῶ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτὰ μεταδοῦναι.

Ἐκ τῶν εἰρημένων προσέτι καταδεικνύεται καὶ ἡ μεταξὺ νουεγχοῦς καὶ μεγαλοφυεῖς διαφορά. Ὁ νουεγχοῦς εἰσάγει νέαν μέθο-

δον εἰς πράξιν, ἧς ἐφαρμογὴ ἐγένετο ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας. Ὁ μεγαλοφυεῖς ποιεῖται χρῆσιν τῶν παθῶν, τῶν ὁποίων ἐκ πείρας γινώσκει τὴν ἰσχύν, καὶ σχηματίζει ἴδιον τρόπον ἐκτελέσεως πράξεων ἡρώϊκων. Οἱ νουεγχοῦς βαδίζουσι τὴν τετριμμένην ὁδόν, οἱ μεγαλοφυεῖς ἐγκαταλείπουσιν αὐτήν. Ὁ νουεγχοῦς σπείρει παλαιὸν σπόρον διὰ νέον ἀμητόν, ὁ μεγαλοφυεῖς ἐφευρίσκει νέον ἐλατήριον πρὸς κίνησιν παλαιῦ κόσμου. Πρὸς τὸν νουεγχοῦ τὸ βιβλίον τῶν μελλόντων ἀπόκειται κεκλεισμένον, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν μεγαλοφυεῖ τὸ εὐδερπὲς ὄμμα του πάθους αὐτοῦ εἰσδύει εἰς τὴν ζωφώτη ἀβυσσον αὐτῶν.

Ἄν ὅμως αἱ ἰδέαι καὶ αἱ πράξεις ἀνδρός τινος δὲν προέρχονται ἐκ τοῦ πάθους τῆς δόξης, ἀλλ' ἐκ τοῦ τῆς φιλαργυρίας ἢ τοῦ ἔρωτος, τότε ἐν γένει ὀλίγην ἀξίαν ἀποδίδει εἰς αὐτὰ τὸ δημόσιον. Οὐχὶ διότι αἱ ἰδέαι καὶ αἱ πράξεις αὐταὶ δὲν ἀπαιτοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεγάλην περινοίαν καὶ πληθύν συνδυασμῶν, ἀλλὰ διότι εἰς μικροῦ λόγου ἀξία ἢ καὶ ἐπιβλαβεῖς πρὸς τὴν κοινωνίαν. Οἱ τοιοῦτοι οὐδόλως ἀξιοῦνται ὅπως λογίζονται ἐνδοξοὶ καὶ ἐπιφανεῖς.

Ὅθεν διὰ νὰ ἦνε τις μέγας καὶ ἥρωας ἐν αὐτῷ, ὀφείλει ν' ἀναδέχεται ἐπιχειρήσιν πράξεων ἐνάρετων. Αἱ δυσχερεῖς καὶ ἐπιζημίαι δὲν θεωροῦνται ἐπίσης μεγάλα καὶ ἡρώϊκα. Τοῦτο δὲ γίνεται κταρῆς ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Ἄς θεωρήσωμεν μετὰ προσοχῆς οἰονδήποτε μέγαν ἄνδρα χαίροντα ὑπερβαλλόντως τὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ καὶ θὰ εὐρωμεν ὅτι ἢ δόξα αὐτοῦ καὶ τὸ μέγαλειον δὲν προσεληφθήσαν ἀναλόγως τῆς σωματικῆς του δυνάμεως ἢ τῆς γενναιότητος, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἀξιολογότητος καὶ τῆς δημοσίας αὐτῶν ὠφελείας. Εἰς Ρωμαίους ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἀντίστη μαχόμενος ἐναντίον τριῶν. Ἡ πράξις αὕτη ἀναμφιβόλως ἦτο γενναία, ἀλλὰ πλείστοι ἀπλοὶ στρατιώται δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι τοιαύτην. Πλείστοι κατόρθωσαν μάλιστα νὰ φρονέωσιν ἐξ ἧ καὶ ἐπὶ τὰ συνάμα δυνατοὺς ἀντιπάλους, καὶ ὅμως ἢ ἱστορία οὐδέποτε ἀνέφερε τὸ κατορθώμα. Ἀλλ' ἢ σωτηρία ὀλοκλήρου κράτους, ὅπερ μετὰ ταῦτα ἠδυνήθη νὰ κατακτιθῇ τὸν κόσμον, ὀφείλεται εἰς τὴν καλὴν ἐκδοσιν τῆς εἰρημένης μάχης. Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἐγένετο ἥρωας. Ναι, ὁ Ὀράτιος, ὁ νικητῆς τῶν τριῶν Κορινθίων εἶνε ἥρωας. Προσηρτήσατο τὸν θαυμαστὸν τῶν συμπολιτῶν του, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξυμνοῦμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ μετεδόθη καὶ εἰς τὰς μεταγενεστέρους ἐποχάς. Δύο τινὲς πνίγονται οἰκεία βουλήσει, ἢ Σαπρῶ καὶ ὁ Κούρτιος· ἢ μὲν ἵνα σθέσῃ τὰς ὀδυνηρὰς φλόγας τοῦ ἔρωτος, ὁ δὲ ἵνα λυτρώσῃ τὴν Ρώμην. Ἡ Σαπρῶ ἦτο ἐρωτόληπτος, ὁ Κούρτιος ἦτο ἥρωας. Ὅταν τὰ ἔθνη ἀνῆγειραν ἀνδριάντας εἰς τοὺς πρώτους ἐφευρετὰς διαφόρων μυστηρίων, δὲν ἐτίμων βεβαίως αὐτοὺς διὰ τὴν μεγαλοφυίαν τῶν, αἰτίαν οὐσαν τῆς ἐφευρέσεως, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸ ἔθνος προκύψασαν πρακτικὴν ὠφέλειαν.

Ἐκ τούτων δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ὅτι ὁ πράττων πράξις ἀνωφελεῖς τῆ τε πατρίδι καὶ τοῖς ὁμοίοις αὐτοῦ εἶνε μικρὸς ἀνὴρ. Ἀλλ' ὁ ἐμπνεόμενος ἀληθῶς ὑπὸ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀρετῆς δύναται νὰ κατάσχῃ τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ νὰ πράξῃ τὸ ἀγαθόν. Ἴδετε τὸν Κρομουέλλον. Καὶ τοὶ διὰ ραδιουργιῶν κατέσχε τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας, τὸ προσκτιθὲν μεγα-

λείων, ή λάμπρις του στέμματος, ό τρόπος δι' ού έκυβέρνησε τον λαόν και ή νέα δύναμις δι' ής περιέλαβε την 'Αγγλίαν, έξαλείψαντα τās προτέρας αυτού δολοπλοκίας και τὰ έγκλήματα, έξηργένισαν αυτόν. Κατατάσσεται όθεν ό Λόρδος ούτος προστάτης έν τή πρώτη βαθμίδι των μεγάλων άνδρών.

Ίσως ήθελε τις νομίσει έν τούτοις, ότι άπαντες οι μεγάλοι και ένδοξοι άνδρες, προς ους όφειλομεν τὰ έπωρελέστερα και λαμπρά κατορθώματα και την βελτίωσιν των τεχνών και επιστημών, παρίστανται ήμίν ως τύπος και υπογραμμός του ύψους εις ό δύναται να φθάση ή ανθρωπίνη φύσις, ίνα μεταδώσων και προς ήμάς μικράν τινα μερίδα του ούρανού εκείνου πυρός, δι' ού ζωοποιούσι τον ήθικόν κόσμον. 'Αλλά δυστυχώς, άκαταλόγιστοι άδυναμιαί αναφανόμεναι ένίοτε παρά τοίς μεγάλοις τούτοις, τοίς ένδόξοις και σοφοίς άνδράσιν, έμβάλλουσιν ήμάς εις μεγίστην άπορίαν. Τίς ήθελε ποτε νομίσει ότι αι ακόλουθοι ψυχικαί άδυναμιαί περιεγράφηται υπό της γραφίδος της αληθείας και ουχι μάλλον υπό φθόνου και κακοδουλίαν; Τίς ήδύνατό ποτε να στοχασθή ότι ό Λώκιος ήγάπα περιπαθώς τους μύθους; ότι ό Νεύτων έδιδε τυφλήν πίστιν εις τους λήρους της άστρολογίας; "Οτι ό Δόκτωρ Κλάρκ ένεκαυχάτο πλείστορον εις την σωματικην αυτού εύνησίαν ή εις την επιστήμην του; Και ότι ό Πώπ ήτο τρυφηλός και έπικουρείος και πολλάκις δι' όλης της ήμέρας έκαιτο επί της κλίνης, μεχρισού ό υπηρέτης άνήγγελλεν αυτώ την ώραν ταύ γεύματος; Και όμως ταύτα είσιν αληθή. Δυναμέθθα έτι να παρατείνωμεν την περιγραφήν των τοιούτων ανθρωπίνων άδυναμιών και διὰ πλείστον άλλων παραδειγμάτων, άλλ' άρκούμεθα εις μόνα τὰ έξής. 'Η βασιλισσα 'Ελισάβετ ήτο φιλάρεσκος. 'Ο Βάκων ήγάπα την δωροδοκίαν. 'Ο Λουθηρος ήτο τοσοούτον όργιλος ώστε πολλάκις έγρονθοκόπησε τον Μελάγγθων. 'Ο Μελάγγθων έπίστευε τους όνειροκρίτας. 'Ο Ρισσελιεύς και ό Μαζαρίνος ήσαν τοσοούτον δεισιδαίμονες ώστε έπλήθρονον σύνταξιν εις τον άστρολόγον Μορέν δια να τους ύπηρετή διὰ της έπιστήμης του. 'Ο Τάκνιτος είχε πολλάς προλήψεις και ό Σαικοσπήρος έπίστευε τους γόητας.

Ύπό ό έτέραν έποψιν του πράγματος θεωρουμένου, πολλοί σοφοί, μεγάλοι και αξιοσέβαστοι άνδρες, οι την δόξαν πρότερον περιβεβλημένοι, περιήλθον εις την άνάγκην του ν' αναξιοπαθώσων υπό την κατάθλιψιν των ανθρωπίνων συμφορών, να ζήσωσιν έν ταλαιπωρία και ν' αποθάνωσιν έν ένδεια και πενιχρότητι, ένή εύθήεις τινές σύγγρονοι αυτών θνητοί σκώληκες και θλάκεις της κοινωνίας επιζώνοντο υπό του μυελού της εύπαθείας και των εύτυχημάτων.

Εμ. Γιαννακόπουλος,

ΕΛΛ. ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ.

Τό φιλανθρωπικόν τούτο της πόλεως ήμών ίδρυμα, ούτινος την ύποστήριξιν και περιθαλψιν ουδεις άμφιβάλλει ότι πάντες όφειλομεν και ως Χριστιανοί και ως άνθρωποι ειλικρινώς να επι-

θυμώμεν, βαινει λίαν ήρέμα καθ' όσον άρορα τούς πόρους αυτού, ών έν τούτοις έχει απόλυτον την άνάγκην.

'Η αξιοέπικνος αυτού 'Ερρορία ουδόλωζ άποφεύγει ίνα πάντα κινή λίθον, έντός του κύκλου της τιμιότητος πάντοτε ενεργούσα, όπως δύναται ουχι μόνον να καλύπτη τὰ προς αξιοπρεπή διατήρησιν του γινόμενα έξοδα, αλλά και να περισσεύη ει δυνατόν από καιρού εις καιρόν ποσά τινα έστω και γλίσχρο, δι' ών ποτε ίσως κατορθώθῃ ν' άνεγερθή ιδία του όρφανοτροφείου οικοδομή.

Κατά τον μήνα τούτον πρόκειται, ως και ό έγγχώριος τύπος έδηλοποίησε, να γίνη υπέρ αυτού έκκύβευσις λαχείου, άφ' ής όμως μικρά σχετικώς ή τω ίδρύματι τούτω προσγενησομένη ώφέλεια.

'Ο όμογενής και γνωστός τω έμπορικῷ κόσμῳ αξιοτίμος κ. Φωκίων Βουτινιάς, όπαδός ουχι ήττον του λογίου έσον και του έμπολαίου 'Ερμού, εύηρεστήθη ίνα και άλλως συνδραμη τὸ 'Ελλ. 'Ορφανοτροφείον της Σμύρνης. Μεταφράσας δηλαδή έν γλώστη καθαρουσίη και έμμέτρως έν των του έξαιρέτου της Γαλλίας αιδού Βίκτωρος Ουγώ άριστουργημάτων, ου ό τίτλος «Le Roi s' amuse» "ό βασιλεύς εύθυμεί,» προσφέρει εύγενώς πανύ το πόνημά του αυτὸ εις τὸ 'Ορφανοτροφείον ή δ' 'Ερρορία, αναγγέλλουσα την έκδοσίν του, επικαλείται την συνδρομήν των φιλοφράων.

"Οτι ουδεις των φίλων του Μέντορος αναγκωστών δεν θα λείψη άσμενέστατα να συνδράμη τὸ περι ού ό λόγος βιβλίον, ουδόλωζ άμφιβάλλομεν, άριστα πεπεισμένοι περι των εύγενών και Χριστιανικωτάτων αυτών αισθημάτων. Δια τούτο προλαμβάνομεν σήμεραν ίνα είπωμεν χάριν αυτών όλίγα τινα περι του Γάλλου συγγραφέως πρώτον και περι του συγγραμμάτος αυτου Le Roi s' amuse δεύτερον.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΩ.

Του Βίκτορος Ουγώ ή βιογραφία εινε ή βιογραφία της νεωτέρας Γαλλικης ποιήσεως, πρό πάντων της δραματικης. Γεννηθείς συγχρόνως σχεδόν μετά του αιώνος τον όποιον ελάμπρυνεν, ήλθεν είκοσαετής περίπου την ήλικίαν εις Παρισίους, όπου τότε, και μέχρι του 1845 σχεδόν, ως ρεΐθρα εις μέγαν ποταμόν γυνόμενα, διευθύνοντο οι άνθηροι και έξοχοι νόες, όσοι ήσαν προωρισμένοι να ποτίσωσι τον ιδέας και γνώσεις διψώντα κόσμον. 'Η εποχή εκείνη ήτον εποχή άκμηής φιλολογικης, νεοεάς, ήθικης, την όποιαν και νύν έτι οι γνησιώτεροι των Γάλλων πατριωτών στενάζοντες μνημονεύουσιν.

'Ο Β. Ουγώ συνέστησεν ιδίαν έν Παρισίους δραματικην σχολήν και ανέπλασεν, ούτως είπειν, την Γαλλικην γλώσσαν. 'Επέδωκε πρό πάντων εις τὸ δραματικόν, όπου, μετά τον Σαικοσπήρον, εινε άπαράμιλλος, και ήκολούθησε τὸ ύφος του Βιργιλίου, τον όποιον, όπως και ό ίδιος όμολογεί, πολλαχού αντιγράφει σχεδόν. Σύγχρονος του Λαμαρτίνου (1), εινε, ούτως είπειν, ό

(1) Ού την βιογραφίαν και την εικόνα ιδε σελ. 38 Γ'. τομ. του Μέντορος.

αντίθετος αυτου πόλος.—Βίκτωρ Ουγώ και Λαμαρτίνος, ουας άπτερών οτινες συγχρόνως εφώτισαν τὸ αυτὸ στερέωμα, ειναι οι δύο βραχιόνες της Γαλ. Μούσης του 19. αιώνος. Πλην όποια μεταξυ των δύο διάστασις! 'Ο Λαμαρτίνος, ή άρμονία, ή ήδύτης,— ό Ουγώ, ή έκκρασις, ή ζωή, ό μὲν μεθύσκει, ό δε έξυπνάζ: ό πρώτος άρελής, φυσικώτατος, ό έτερος παραδοξολόγος, τερατολόγος πολλάκις και μεστός ιδεών πρωτοτύπων και αντιπατικῶν προς

αλλάγλας. Τούτο, ή τερατολογία, εινε ή βάση της φιλολογικης αξιοξίας του.

'Ος πολιτικός ό Ουγώ έσχεν, ότι πᾶς ό απέκδυόμενος εις της πολιτικης τὸ πέλαγος, τās εύδικας ήμέρας και τās τρικυμίας του. 'Αλλ' έμεινεν άείποτε άνήρσραβερών αρχών, όπου εζίν αρετή σπανιάδι 'ενα Γαλάτην 'Ος προς τούτο, εφάνη ανώτερος του Λαμαρτίνου, έπιδοκιμάζοντας πολλάκις σήμεραν ότι άπεδοκίμαζε χθές, και τ' άνάπαλιν. Δημοκράτης, πλην ουχι τοσοούτον άπόλυτος έσον τινές τον παρέρησαν, διότι πολλαχού έστιγμάτισε των τοιούτων δημοκρατών τās άσχημίας, και (όπερ ίδίως αξιοσημειώσεως) προσέπε που τās μεταγενεστερας παρά της Κοινότητος διαπραχέισας κατατροφάς: δημοκράτης ύπερ πάντα άλλον πιστός εις τās αρχάς του, κατέδειξε τὰ αξιοσημειώτατα του πεπρωκότος συστήματος και έμασίγωσε τον Ναπολέοντα Γ', εσον ουδεις άλλος. 'Εξορισθείς ως ήν έπόμενον, έξησε μακράν της Γαλλίας εφ' όπου εβάρυνεν ό Βοναπαρτικός ζυγός την πατρίδα του. Καίτοι δε τῷ προσεφέρθη άμνηστεια, τὸ σύνθηος τούτο των ήγεμόνων δέλεαρ, δεν επανήλθεν ειμή έτε είδεν αυτην άπηλλαγμένην του δυνάστου της, πιστώς τηρήσας και ως προς τούτο, ότι εις έξορίαν άπερχόμενος δημοσία έκήρυττε —

Τās πολιτικās αρχάς του στέφει και άλλη έξοχος αρετή, σπανία δυστυχώς μεταξυ του φιλολογικου κόσμου της χώρας εκείνης, — φιλελληνισμός διάπυρος. 'Ηγάπησε πάντοτε την 'Ελλάδα, εσον ξένοι όλίγοι την ήγάπησαν, ή δε Μούσα αυτη, ή προθύμως πάντοτε ύπηρετήσασα παν ό τι εύγενές πλην πάσχον και διψών μέλλοντος καλλιτέρου, εξακοκολουθεί και νύν άκόμη να στέλλη ένίοτε μακρόθεν γλαυκίς τινας φούγγους εις την γην της

ιδέας τουτέστι της ποιήσεως.

Πλην του ποιητου, ό Β. Ουγώ εινε και μυθιστοριογράφος: αλλά προς τον ποιητήν μετρώμενος ό μυθιστοριογράφος εινε αναντιρρήτως υποδεέστερος. Και ως τοούτος μολαταύτα σχετικώς επέδωκε διότι εταν τώνδαιμονίων αυτών άνδρών ή χειρ λάβη τον κάλαμον, πεζώς ήεμέτρως, πάντοτε μιαν έξοχον ιδέαν θέλει εκφράσει. — 'Η Notre Dame de Paris και οι Miserables είνε τὰ άριστα των μυθιστορικων έργων του. Ποιήσεις δε και δραματικά έργα έγραψε πολλά, — τὰ Orientales μεταξυ των πρώτων και τὰ Feuilles d'Automne θεωρούνται τὰ καλλίτερα εκ των δραματικῶν δε ποιημάτων τὰ Hernani, Marion Delorme, Ruy Blas και Le Roi s' amuse — περι του όποιου ένταύθα ιδίως

Βίκτωρ Ουγώ.

πρόκειται. Σκοπός του ποιητου έν τῷ δράματι Le Roi s' amuse εινε να καταδείξη τὰ αξιοσημειώτατα της αλλης του Φραγκίσκου Πρώτου, κατά τὸ πρώτον ήμισυ του 13. αιώνος βασιλεύσαντος της Γαλλίας. Νέος, μη στερημένος τινών άρετών, διότι και εύφυής ήτο και τὰ γράμματα κάπως υπερασπίζετο, ό Φραγκίσκος Α'. ήτο ήγεμών εις άκρον φιλήθονος και θιασώτης του Βάκχου έν μέρει

‘Ο ποιητής πραισιάζει τινὰ Τριπουλέ, γελωτοποιόν τῷ βασι-
λέως, πρόσωπον ἱστορικόν, ὅπερ ὑπῆρξε τῶντι γελωτοποιός, ἀν-
θρωπον δύσμορφον, κυφόν, ὡς τρελλόν θεωρούμενον, καὶ ὅμως
εὐφύεστατον καὶ μὲ ἰδέας ἀπὸ κύκλου ἕξω τῷ κοινῷ ἀρουμένως.
Ο Τριπουλέ οὗτος, τύπος ἀληθής, (ὅπως ἄλλως τε εἰς πᾶν ἐρ-
γον τοῦ ποιητοῦ θὰ εὕρη τις ἐν τούτῳ) — τὸν Quasimodo εἰς
τὴν Notre-Dame de Paris, τὸν Javert εἰς τοὺς Misérables, τὸν
Don César εἰς τὸν Ruy Blas καὶ καθεξῆς), — ἀρχῶν ὅλων δημο-
κρατικῶν καὶ ἀντιθέτων πρὸς τὰς τοῦ ἀνακτος, τὸν ὅποσον ὑπη-
ρέτει, εἶνε τὸ κύριον τοῦ δράματος πρόσωπον. Διήλομεν τὸ
ἔργον αὐτὸ δλόκληρον, μεταπεπραμένον, καὶ ἀνεύρομεν πολλα-
χοῦ σκηνὰς δραματικὰς ἀμιμήτου καλλοῆς καὶ χάριτος. Ἐν
γένει δέ, ὑπὸ τὸ πρᾶξολόγῳν πολλάκις, ἰδέας ὑψηλὰς καὶ
ὕψις συγχρόνως. Τῇ ἀδείᾳ τοῦ μεταπραστοῦ καὶ ὡς δείγ-
ματα, ἀσθενῆ μολταυτά, τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου, μεταφέρομεν ἐν-
ταῦθα α.) μονόλογον, ἐν ᾧ ὁ Τριπουλέ περιστεῖ τὴν θέσιν του, ὡς
γελωτοποιῶ τοῦ βασιλέως, ἀνθρώπου ὑποχρωμένου, ἀνεξαπτή-
τως τῆς ψυχικῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκειται, νὰ
γελάῃ ὅπως εὐχαριστῆ τὸν ἡγεμόνα του, μᾶλλον δὲ ὅπως ἐκπλη-
ροῖ τὸ χρέος του. Ἴνα ὁ ἀνκνῶντης ἀντιληφθῆ ὅπως οὗ τοῦ μέ-
ρους τούτου τοῦ δράματος, σημειωτέον ὅτι προηγήθη σκηνὴ κατὰ
τὴν ἔποιαν ὁ Τριπουλέ, ὅπως εὐχαριστῆ τὸν βασιλέα, ἐμυ-
κῆρισε γέροντα πολίον, τὸν Σαιν Βαλλιέ, ἐλθόντα νὰ ἐπιτη-
μήσῃ τὸν Φραγκίσκον Α΄. διὰ πρᾶξιν ἀξιόμισμτον, διὰ τοῦτο δὲ
κατηράσθη ὑπὸ τοῦ γέροντος. Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀρᾶς
ταύτης, ἥτις εἶνε καὶ τοῦ δράματος ἡ βῆσις, καὶ πρὸ τῆς θύρας,
ὅπου ὑπῆγαίνε νὰ ἴδῃ τὴν θυγατέρα του Λευκὴν, ὁ Τριπουλέ λέγει:

Μὲ κατηράσθη . . . ἐνῶ δὲ μ' ὠμίλει τεθλιμμένος
καί, δοῦλε, μοῦ ἐφάναζε, ἔσο κατηραμένος!
ἐγέλω τὴν ὀδύνην του. Τέρας, τοὺς θρόνους λείχον!
Ἐγέλω, πλὴν τὸν Τάραρον ἐντός μου ὄλον εἶχον.

Κάθηται ἐπὶ τοῦ ἔδωλλου πλησίον τῆς ἐκ λλοῦ τραπέζης.
Κατηραμένος!
Βαθέως βεμβάζων καὶ τὴν χεῖρα φέρων ἐπὶ τοῦ μετώπου.

Κόσμε, γῆ, μ' ἐκάματε ἀχρεῖον!
Κακόν, σκληρόν, οὐτιδιανόν, ἐν ἀνανδρον θηρίον!
Ὁ λύσσα! γελωτοποιός! στρεβλῶς σχηματισμένος!
Αὐτὴ ἡ ἰδέα πάντοτε! ἕξυπνος, κοιμισμένος.
Ὁναρ, τὸν κόσμον διελθών, νὰ καταλήγῃ; μόνος
εἰς τοῦτο: γελωτοποιός ἀπλοῦς τοῦ ἡγεμόνος!
Μὴ θέλω, μὴ δυνάμενος, τρελλὸς ἐκ τῆς ὀδύνης,
εἰμὴ νὰ κάμνης νὰ γελοῦν! ὦ μέγεθος αἰσχύνης!
Ὅ,τι λοιπὸν καὶ οἱ στρατοί, ἐνῶ περικνυλοῦσι
ἀθροῖο ῥάκος, ποῦ αὐτοὶ σημαῖαν των καλοῦσι
τὸ τελευταῖον ποῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἑπαίτων κατέχει
ἐν φυλακῇ ὁ δέσμιος, Τύνιδας δούλος ἔχει
ὅ,τι 'ς τὸν κόσμον χαίρεται πᾶς ὅστις ἀναπνεύει,
τουντέστι, τὸ τὰ μὴ γελά, ἀν θέλῃ δέ, νὰ κλαίῃ,
νὰ μὴ τὸ ἔχω, ὦ Θεέ! — Δύσθυμος, τεθλιμμένος,
ἐντὸς δυσμόρφου σώματος, ὡς τέρας, τυλιγμένος,

ἀηδιάζων ἐμαντόν, κακόσχημον, πυγμαῖον,
ζηλεύων πᾶσαν καλλονὴν, πάντ' ἀνθρωπον ἀμμίον
ἐν μέσῳ ὄλθου στύλθοντος ἐμπρός μου καὶ ὀπίσω,
τὴν λύπην μου αὐξάνοντος, ἐάν ποτὲ ζητήσω,
μόνος καὶ ἀγριος σιάν, ὅψ' ἦν πικρῶς νὰ κλαῖσω,
ἢ τὴν ψυχὴν μου, κλαίουσας, πρὸς ὄραν ἀναπαύσω
ἐμβραίνει αἴφνης εὐθυμος ἐκείνος ὅστις ἄρχει,
πανίσχυρος, ἐρώμενος, ἀγᾶλλον ὄτ' ὑπάρχει
τάφον μὴ ἐνθυμούμενος ἐκ μέθης ἐντυχίας,
νέος, ὠραῖος, ὕγις, μονάρχης τῆς Γαλλίας,
μ' ὠθεῖ χασμῶμενος, ἐνῶ ἦλθα νὰ ἠσυχάσω,
καὶ λέγει: εἶλα Τριπουλέ, ἀνάγκη νὰ γελάσω!
— Πτωχὲ τρελλὲ τοῦ ἀνακτος! Σὺ, πλάσμα τοῦ ὑψίστου!
Τὸ πάθος ὅπερ νήχεται 'ς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του,
θυμόν, ὑπερηφάνειαν, μῦθος, χολήν, κακίαν,
φθόνον, — τὸ στήθος ἀπαντα πληρὸν οὐντα, — μοχθηρίαν
τὴν αἰωνίαν συλλογὴν σχεδίου ἀπανθρώπου,
δαίμονας κατατρώγοντας τὰ σπλάγγνα τοῦ ἀνθρώπου,
μ' ἐν νεῦμα τοῦ αὐθέντου του ἐντός του κοπανίζει,
πρὸς πάντα δὲ βουλόμενον, τὸν γελωτα κομίζει!
— Χαμέρηπια! — Περιπατεῖ; — Ὁρθιος; — Καθισμένος;
Τὸν σύρει ἢ κλωστή, πρὸς ἦν ὑπάρχει δεδεμένος.
Κόσμον περίτριμμα ἀπλοῦν! ἢ τὸ πολὺ, καμμία
ἡγεμονίς, ἀπλὴ γυνή, ὠραία, ἐρασμία,
ἡμίγυμνος, ποῦ ἠθελε κ' αὐτὸς ἐπιθυμήσει,
ὡς σκύλον εἰς τὴν κλίνην τῆς νὰ παιζῇ θὰ ἀφίσῃ!
Κ' ἐκείνος ὅμως, εὐγενεῖς καὶ σκῶπται κύριοί μου,
πῶς σὰς μισεῖ ἀπὸ ψυχῆς, αἰώνιοι ἐχθροί μου!
Πῶς κάμνει νὰ πληρόντε ἀδράς τὰς ἀτιμώσεις!
Πῶς σὰς δροσιζεῖ δι' αὐτὰς μὲ γλώσσαν μαύρης γλώσ-

(σης).

Εἶνε ὁ δαίμων τοῦ κακοῦ, καὶ Μέντωρ βασιλείων.
Αἱ τύχαι σας δὲν ἔχουσι πολλὴν ἀξίαν πλέον.
Ἄμα δὲ ἀπαξ δυνήθῃ 'ς τοὺς δυνεὺς ν' ἀρπάσῃ
ἐν θάλλον πλάσμα. τὸ μαδᾷ ὥσπου τὸ χορτάσῃ!
— Α! τὸν ἐκάματε κακόν! — Θεέ! ζωὴ εἶν' αὕτη;
'Στὸν βίον, νέκτωρ εὐτυχῶν, σταγῶν χολῆς τοςαύτη!
Ἄν δὲ βλαστήσῃ ἐνστικτικὸν καλόν, — νὰ μὴ βλαστήσῃ!
Πνεῦμ' ἀνθηρόν ἢ ταραχὴ κωδῶνων νὰ ζαλίσῃ!
Καὶ, δαίμων, νὰ διόχεται, κακοῦ, τὰς ἐσθιάς σας.
— τὴν εἰρωνείαν σας αὐτὴν, — εἰς δὲ τὰ μέγαρά σας,
τῶν ἐντυχόντων θέλγητρα κρημνίζων ἐξ ἀνίας,
τὴν ἐντυχίαν του ν' ἀντλή εἰς ἄλλων δυστυχίας!
Καὶ κατὰ πάντων καὶ ἐνῶ τὸν βίον διανύει,
νὰ φέρῃ πάντοτ' ἐν αὐτῷ, εἰς πᾶν ν' ἀναμνησθῇ,
νὰ κρύπτῃ, νὰ διατηρῇ ὑπὸ τὴν εἰρωνείαν,
ἀρχαῖον μῖσος ἐκχειλοῦν εἰς μελανὴν καρδίαν!
'Α! δυστυχῆ!

Ἐγέρεται τοῦ ἔδωλλου.

Ἄλλὰ ἐδῶ, δὲν ἔχω ἄλλην μοῖραν;
Δὲν εἶμαι ἄλλος ἀνθρωπος, περὶ ἢν αὐτὴν τὴν θύραν;

ΟΙ ΙΟΥΔΑΙΟΙ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ.

Τὸν κόσμον δθεν ἐρχομαι, καιρὸς νὰ λησμονήσω.
μήτε ὄφελον ἔβωθεν ἐδῶ τι νὰ κομίσω.

Ε.) ἕτερον τῶν ἀξιολογωτέρων χωρίων, ἐνθα ὁ ἴδιος Τρι-
πουλέ, συμβουλευόμενος τὴν κόρην του νὰ μὴ ἐξέρχηται τῆς
οἰκίας ὑπὸ τρόμου, μὴ πάθῃ τὸ ἡθικὸν μέρος αὐτῆς, τῇ λαλεῖ
γλώσσαν φίλτρον τοιαύτην ἔποιαν πατὴρ ἴσως δὲν ἐλάλησε πρὸς
θυγατέρα.

Ὁ Τριπουλέ, σφίγγων τὴν Λευκὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, λέγει.

..... Ποῖος ἄλλως τε με ἐγγυᾶτ' ἀνίσως; . . .
Ἔ! σ' ἀγαπῶ δι' ὄλον μου τὸ πρὸς τὸν κόσμον μῖσος!
Κάθησ' ἐδῶ πλησίον μου. — Ἐδῶ 'στα γόνατά μου.
Τώρα εἰπέ μου: μ' ἀγαπᾶς; — Ἀποῦ εἶσαι σιμά μου,
'Αποῦ τὴν χεῖρα σου κρατεῖ ἡ χεῖρ ἡ ἰδική μου,
τί ἄλλο νὰ μιλῆσωμεν καλλίτερον, παιδί μου;
Λευκὴ, πλὴν σοῦ ἐν γῇ χαρὰ δὲν μ' ἔμεινε ἐτέρα!
'Ἄλλοι 'στὸν κόσμον ἔχουσι πατέρα ἢ μητέρα,
ἢ ἀδελφὸν ἢ σύζυγον ἢ φίλους ἢ οἰκίους,
προπάτορας, προμητόρας, τέκνα, δεσμούςς μυρούς
ἐγὼ δὲν ἔχω παρὰ σέ. — Σὲ μόνην! — Ἄλλοι πλουτοῦν
ἐγὼ σὲ μόνον πλουτοῦν μου 'στὸν κόσμον ἔχω τοῦτον.
'Ἄλλοι πιστεύουν εἰς Θεόν, Ἐγὼ εἰς τὴν ψυχὴν σου.
'Ἄλλοι καυχῶντ' εἰς καλλονὴν ἐγὼ, τὴν καλλονὴν σου
ἀκοῦσαν ἔχω καλλονὴν. Ἄλλ' εἰς χαρὰν, ὕψιαν,
ζωὴν, ὑπερηφάνειαν, ἀγάπης φλόγα θεῖαν
σοῦ, ὅλα ταῦτα δι' ἐμέ. — Σὺ, μήτηρ, σύζυγός μου,
σοῦ, ἀδελφῆ, θυγάτηρ μου, σοῦ, νόμος μου, θεός μου!
Σὺ, πλουτοῦς, οἰκογένεια, πατρίς μου, ἐντυχία
σοῦ, πόλις μου, σὺ, σύμπαν μου, σὺ, μόνη μου θρησκεία!
Σὺ αἰωνίως! — Μόνη, σὺ! — Πλὴν σοῦ, ἐν τῇ ζωῇ μου,
ὅπου τὸ βλέμμα μου στραφῆ: πληγόνετ' ἡ ψυχὴ μου.
— Ἄν σ' ἔχανα!... Ἔ! εἶν' ἀπλή, ἀφόρητος ἰδέα!
— Γέλασ' ὀλίγον νὰ ἰδῶ! — Σὺ, μειδιᾷς ὠραία!
'Ολόκληρος ἡ μήτηρ σου! ὠραία, καί, ἐπίσης,
φῆρις καὶ σὺ 'στὸ μέτωπον, ὡς ἴνα τὸ σφογγίσῃς,
συχνὰ τὴν χεῖρα πρὸς ἀγνὴν καρδίαν, ἀθωότης.
πρέπει μετώπου κ' ὀφθαλμῶν οὐράνιος γλαυκότης.
Μ' ἀγγέλων φλόγας δι' ἐμὲ ἀστράπτεις! — Τὴν ψυχὴν σου
ἢ ἰδικὴ μου διορᾷ ὑπὸ τὴν καλλονὴν σου.
Καὶ μὲ κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμούς, σὲ βλέπω ὄλην πάλιν!
'Στὴν γῆν ἀκίνα ἐκτός σοῦ, Λευκὴ, δὲν ἔχω ἄλλην.
Κάποτε λέγω μάλιστα: τυφλὸς νὰ ἐγενώμην!
Τυφλός: ἴνα ἤλιον φῶς ἄλλου μὴ ἐγενώμην!

Ἴδω δὺο, πλὴν τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἀσθενῆ δείγματα τῆς
ἀξίας τοῦ ἔργου. Πλεῖστα ἄλλα ἐπίσης συγκινητικὰ χωρὶα ποι-
κίλλουσι αὐτό: ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἀναγνώσῃ τις δλόκληρον — τοῦτο
δὲ συνιστῶμεν στενωῶς τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Μέντορος — ὅπως λάβῃ
ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς ἀξίας του.

Ἡ νέα ἐπιστήμη ἐφεύρεν ἀπὸ ἐρῶς παρατηρήσεις καὶ ἀπὸ
ὑπολογισμοὺς σχεδὸν θετικῶς τὸ ἀκριβὲς μέρος, ἐνθα εὐρίσκειτο
ἡ περιφημὸς πόλις Βαβυλῶν, πλήρης ἐρεπίων σήμερον, ἀν καὶ
παρέστητε τὸσον μέγα πρόσωπον εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Ἐπὶ
τοῦ νοτίου μέρους τῆς ἀρχαίας πόλεως εὐρίσκειται μία πόλις ἐκ
δέκα πέντε χιλιάδων ψυχῶν, ἡ Χίλλα ἢ Χιλλάχ, οἰκοδομηθεῖσα
ὑπὸ τῶν Ἀράβων Καλιφῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι σχηματίζουσι τὸ τρίτον
τούτου τῶν πληθυσμοῦ. Οὗτοι οἱ Ἰουδαῖοι, ὑστερον ἀπὸ ὅλας τὰς
παραδόσεις, εἶνε οἱ κυρίως ἀπόγονοί τῶν ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονό-
τορος ἐκεῖ ἐξορισθέντων καὶ ἐπειδὴ, ἐναντίον τοῦ χρόνου, τίποτε
δὲν μεταβάλλεται εἰς τὴν ἀκίνητον ἀνατολήν, εἶνε δυνατόν νὰ
ἀνεύρη τις μεταξὺ αὐτῶν τὸν τόπον σχεδὸν τῶν συγχρόνων τοῦ
Δανιὴλ καὶ τοῦ Ἰερεμίου. Τὰ μνημεῖα τοῦ Ἐσδρα καὶ τοῦ
Ἰερεμίου ἀποτελοῦσαν εἰς τὴν Χαλδαίαν ἀγίαν τινὰ γῆν δι' αὐτούς.

Ἡ Χίλλα εὐρηται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Εὐφράτου μὲ μίαν
μεγάλην ἐπὶ πλοῖαν στηριζομένην γέφυραν καὶ ἔως 7000 κα-
τοίκους ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀρχαίαν Βαβυλῶνα λέγουσιν ὅτι εἶχε
περίμετρον 12 περίπου μιλ. γεωγραφικῶν καὶ ὅτι λογίζεται ὡς
ἡ μεγίστη σχεδὸν τῶν πόλεων τοῦ παλαιῦ κόσμου. Ἐκ τῶν ἐρε-
πίων αὐτῆς ὡς ἀξιοθέατον μάλιστα ἀναφέρεται ὑπὸ πολλῶν πε-
ριηγητῶν ὁ εἰσέτι σωζόμενος Βαβυλώνιος πύργος, ὑπὸ τῶν ἐγγω-
ρίων Βιρς-Νεμορόδ λεγόμενος, ὁμοιος μὲ μεγάλην πυραμίδα, τῆς
ὁποίας ἡ περιὶ τὴν βᾶσιν περίμετρος εὐρηται 2286 ποδῶν, τὸ δὲ
ὑψος περὶ τοὺς 200 πόδας.

ὑπὸ Γ. Ι. Δημητρίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑ.

Ἡ κυβέρνησις ἐξέδωκε διάταγμα ἐπιτρέπον εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ
ἐσθίωσιν οἰανδήποτε ὀρέγονται τροφῆν, νὰ νυμφεύωνται καὶ νὰ
ἐνδύωνται κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ πρώην Ταϊκούν ἠνεώχθη εἰς τὴν διάθεσιν
τοῦ κοινῶ, περιέχουσα 100 χιλιάδων τόμων

Φαίνεται ὅτι ἐν πολλοῖς ἡ Ἰαπωνία θέλει προτιρεθῆ ἄλλων
τινῶν χωρῶν κατὰ τὸν πολιτισμὸν ὅστις μεγάλως θέλει προ-
δεῦσει ἀναντιρρήτως, ἀν πιεθαναγκασθῶσιν οἱ κληρικοὶ ὄλων τῶν
θρησκείων νὰ λάβωσι σύζυγον καὶ νὰ μεταλάβωσι τῶν ὀδυνῶν καὶ
τῶν τέρψεων τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Ἡ πληθὺς τῶν βιβλίων τῶν πρώην τῆς Ἰαπωνίας αυτοκρα-
τέρων δεικνύει ὅτι οἱ ἡγεμόνες τῆς μεμαχρυσμένης ἐκείνης χώρας
εἶνε τοῦλάχιστον φιλομαθέστερο: ἡγεμόνων τινῶν τῆς Εὐρώπης.

(ἐκ τοῦ Θεατοῦ).

Η ΕΚ ΣΜΥΡΝΗΣ

εἰς τὸ Καύστρινόν καὶ τὸ Μαιάνδριον πεδῖον ἐκδρομῆ.
(συνέχεια ἀπὸ σελ. 371 Γ'. τόμου).

Ἄιδινιον ἢ Γηουζὲλ Χισάρ.

Ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης ὠνομάσθη κατὰ τὴν νέαν διοικητικὴν διαίρεσιν τῆς Τουρκίας μέγας νομὸς ἢ τοπαρχία (βιλαέτ) αὐτῆς, ἐπεκτεινόμενος ἀπὸ τῆς περὶ τὴν Σμύρνην παραλίας μέχρι τῶν μεθοριῶν τῆς Καππαδοκίας, οὗ ὁ νομάρχης ἐδρεύει ἐν Σμύρνη.

Ἰνα φθάσῃ τις εἰς τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων Τράλλων, ἀνέρχεται διὰ τῶν τουρκικῶν συνοικιῶν ἰκανὴν ἀνωφέρειαν καὶ φθάνει εἰς αὐτὰ, κείμενα ἐπὶ τοῦ τραπεζοειδοῦς ὄροπεδίου, ὅπου ὑπάρχει κατάφυτον ἐξ ἐλαιῶν καὶ δι' οὗ καταβαίνει ποταμίου δίκην τὸ ἄφθονον ὕδωρ τῶν ἀρχαίων Τράλλων ἵνα θεραπεύῃ τὰς πολυεἰδεῖς χρεῖας τῶν σημερινῶν κατοικῶν τοῦ Ἄιδινίου.

Μεταξὺ τῶν ἐλαιοδένδρων ἀνεύρισται τις πρῶτον τὰ ἐρείπια ἐνὸς εὐρυτάτου θεάτρου, συνιστάμενα ἀπὸ τρεῖς ἀλλεπαλλήλους μεγάλας ἀψίδας, τρησάσας εἰσέτι ὑπὸ τὸ θόλωμα τὸ κοινάκι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐν μέρει τὴν βαρῆν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θεάτρου βλέπει τις κιονόκρανα ρυθμοῦ κρινθιακοῦ καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος ἀνάγλυφα ὅλως συντετριμμένα.

Ἄπας ὁ εὐρύτατος χώρος τῶν περιωνύμων Τράλλων εἶνε πλήρης ἀπὸ συντρίμματα στηλῶν καὶ λοιπῶν θαυμασιῶν ἔργων. Ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἢ ἐν τῇ νεκροπόλει ταύτῃ ἀνορύσσονται ἀπὸ καιρῶν εἰς καιρὸν σαρκοφάγοι, στήλαι, ἀνδριάντες βάρβαροι καὶ κιονόκρανα πλατύφυλλα καὶ μὲ κληματίδας ἢ μὲ πρόσωπον καὶ κεφαλὰς ζῶων κεκοσμημένα, πάντα καλλιτεχνικὰ ἔργα θαυμασίου, τὰ ὅποια ἔμως ἕνεκα τῆς ἀπειροκαλίας τῶν ἐκεῖ ξένων οἰκτρῶς καταστρέφονται καὶ ἀπ' αὐτῶν κατασκευάζονται πράγματα μηδμηνά, ὡς λ. χ. ἰχθὺς, ἐν οἷς κοπνίζεται ἢ τὸ βαλανιδιον τῶν βυρσοδεψῶν ἢ ὁ κἀφὸς τῶν κερψῶν πολλὰκις καὶ τὸ κορασαίνιον!!!

Δι' ἀνασκαφῶν ἀνευρέθη τὸ ἔδαφος σχεδὸν μεγάλης τινὸς οἰκοδομῆς, ἣν τινα πρὸ πολλοῦ ἐθεώρουν ὡς ναὸν τῆς Παναγίας καὶ κατὰ πᾶσαν διακαινήσιμον ἐβδομάδα ἐτέλουν πανηγύριν πολυάνορον. Τὴν καλὴν ταύτην συνήθειαν, δι' ἧς καὶ μόνης ἐλάμβανον ἀφορμὴν ν' ἀνέρχωνται οἱ ὁμογενεῖς κάτοικοι τοῦ Ἄιδινίου καὶ νὰ διδάσκωνται τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους μας καὶ τῆς πατρίδος των, κατέπαυσεν ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ διὰ λόγους ἔμως οὐχὶ ἰκανῶς καὶ λογικῶς δεδικαιολογημένους. Ἡ μεγάλη αὕτη οἰκοδομὴ (κατ' ἐμὲ) ἦτο πράγματι ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου, ἐξ οὗ μάλιστα καὶ ὁ χώρος ἐκεῖνος ἄπας τῶν ἐρειπίων ὠνομάζεται Παναγία, καὶ οὐχὶ, ὡς εἶπον τινὲς κακόβουλοι ἵνα ψυχράνωσι τὸ αἰσθημα τῆς θρησκείας, λουτρόν, τεκμηριώμενοι τοῦτο ἀπὸ τὰ πολυὰ (λέγουσιν) ὑδροφόρα δεχεῖα, ἅπερ εὐρίσκονται ἐκτισμένα εἰς τοὺς τοίχους, ὡς νὰ μὴ συνειθίζετο τοῦτο καὶ μέχρις ἡμῶν, ν' ἀναίθνηται δηλ. τοιαῦτα εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἀγνέβδας τοῦ ἱεροῦ βήματος, ὅπως ἀνηγγύσω. Πάν, ὅ τι εἶπον περὶ τῆς θέσεως ταύτης εἰς τοὺς ἐχέφρονας ὁμογενεῖς τοῦ Ἄιδινίου, ἐπεθύμουν νὰ πραγματοποιηθῇ, ὅπως θυνηθῶσι νὰ ἔχωσι τὰ ἐκπαιδευτικὰ αὐτῶν ἰδρύματα καὶ τὸ νεκρὸν των νοσοκομεῖον καὶ διαρκεστέρην τὴν ζωὴν καὶ ἀνευτετέραν.

Τοῦ ναοῦ τούτου τὰ ἐρείπια εἰσι μεγάλης ἐκτάσεως καὶ εἰς δύο μέρη ἀνεύρου Μωσαϊκὰ ἀπαραλλακτα πρὸς ἐκεῖνα, ἅπερ εἶχον ἀνεύρει παρὰ τὴν παραθαλασσίαν τὸν παρελθόντα Νοέμβριον εἰς μίαν τῶν νήσων τῶν Κλαζομενῶν (*) (Ἁγίον Ἰωάννην), ὅτε τὰς μονήρεις καὶ δυσαρέστους ἡμέρας τῆς καθάρσεως ἐκεῖ διηρχόμεν, ἐκ Κωνσταντινῶν πόλεως προσερχόμενος, καὶ ἐπὶ τῶν ἐπίσης ἐκεῖ σημαντικῶν ἐρειπίων καὶ ὑπογείων τὸ τρισένδοξον παρελθὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀνεγίνωσκον.

Εἰς διάστημα ὥρας ἐκεῖθεν, μ' εἶπον οἱ συνοδεύοντές με φιλόξενοι καὶ εὐγενεῖς ξεναγοί μου, ὅτι εἰς βᾶσιν τοῦ βουνοῦ ὑπάρχει σπήλαιον, ἐξ οὗ ἐξέρχεται τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ποτάμιον, ὅπερ ποτίζει ἀρθῶνως τὴν πόλιν τοῦ Ἄιδινίου, στρέφει τοὺς ἀλευρομύλους καὶ ἀρδεύει τοὺς κήπους του.

Αἱ Τράλλεις αὐταὶ ἐκαλοῦντο πρότερον Ἄνθεια, καὶ ἐκ τῶν Τράλλων τούτων τῆς Λυδίας ἦτο ὁ περιώνυμος μαθηματικὸς καὶ ἀρχιτέκτων Ἄνθემιος ὁ ἀκμάστας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τῷ 550 π. Χ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος συνειργάσθη μετὰ Ἰσιδώρου τοῦ Μιλησίου καὶ τοῦ Ἰγνατίου εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, θέσας τὰς βᾶσεις αὐτοῦ· ἐγνώρισε τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθη πῶς νὰ χρησιμοποιηθῇ αὐτὴν ἐφευρε μέτρα πρὸς ἀπομίμησιν σεισμῶν, βροντῶν κτλ. Σώζεται αὐτοῦ μόνον ἀπόσπασμα περὶ τῶν κωστικῶν κατόπτρων τοῦ Ἀρχιμήδους. Τινὲς φρονούσιν ὅτι πρῶτος ὁ Ἄνθემιος ἐπενόησε τὴν πυρίτιδα· ἀλλ' ἢ δόξα αὐτῆ εἶνε ἀθέβαιος.

Σπεύδοντες τὴν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν Τράλλων καταβάσιν μας, διήλθομεν ἔμπροσθεν εὐρυτάτου κήπου καὶ οἰκοδομῆς ὅλως ἀρρύθμου καὶ ἀτημελίτου, εἰς τὴν παραμένει πρὸ χρόνων ἰκανῶν εὐγενῆς τις Γάλλος κεκλεισμένος καὶ μονάζων ἐκεῖ μετὰ τῆς πασχούσης καὶ ὁμῶς σοφῆς (ὡς μ' εἶπον) καὶ συγγραφῆς κυρίας του. Ὁ Γάλλος, ὃν δὲν εὐτύχησα νὰ ἴδω, λέγεται ὅτι ὑπῆρξε ἐκ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου, ὅτι εἰσέτι διατηρεῖ καὶ ἐν τῇ ἐξορίᾳ τοὺς τίτλους του καὶ ἐπὶ διαχειρίζεται τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του συγγενῆς των τις, ὅστις τοῖς ἐμβάζει τὸ εἰσόδημα καὶ τοὺς τόκους των.

Μ' εἶπον ὅτι ἐπεθύμει πολὺ νὰ κτισθῇ μικρὸν ἐκκλησιδιον εἰς τὰ μεγάλα ἐκεῖνα ἐρείπια καὶ ἐπὶ ὑπέσχετο νὰ δωρίσῃ τὸ κτήμα αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων καταστημάτων· ἄλλα ἤδη ἀμφιβάλλω ἂν θὰ πραγματοποιηθῇ ταύτην του τὴν ὑπόσχεσιν, ἀφ' οὗ καὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφαί τοῦ ἐλέους ἐν Ἄιδινίῳ ἐγκατέστησαν καὶ ἀφ' οὗ πρὸς αὐτὰς καὶ μόνας ἡ μελαγχολικὴ εὐγενῆς πολὺ ἀρέσκειται.

Προχωρησάσης τῆς ὥρας, ἐσπεύσαμεν διὰ τῆς κατωφερείας (Ἰουν. 29 ὥρα 7η ἑσπερινῆ) ἐκείνης, ἣτις φέρεται πρὸς τὸ φημιζόμενον Μπουναρί, ὅπερ εἶνε ἰκανὴ τις ἐξοχικὴ ἔκτασις, ἔχουσα πλατάνους, πετελέας καὶ διαρροεμένη διὰ τοῦ ἀσθενοῦς μὲν κατὰ τὸ θέρος Εὐδωνος, ὀρμητικῆς δὲ καὶ πολυρρευμάτου κατὰ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὴν σκηνογραφικὴν ταύτην θέσιν εὐρίσκονται 3—4 κερφενεῖα, ἐν ἐπὶ ἀθροίσματος πετρῶν προσωρινῶν μαγειρείων καὶ πᾶσα ἄλλα ἐξοχῆς περιποίησις.

Παρὰ τὰς Ἀνατολικὰς εἰσόδους τοῦ Ἄιδινίου εἰς ἀπόστασιν

(*) Νῆσοι τῶν Κλαζομενῶν εἰσὶν αἱ λεγόμεναι σήμερον Ἰγκλεζονήσια.

ἐνὸς τετάρτου σχεδὸν ὑπάρχουσι θερμὰ ἱαματικά ὑδατὰ ρέοντα ἀσκόπως καὶ ἀγρήστως. Νέος τις ἀπεράσειεν ἐφέτος νὰ τὰ χρησιμοποίησιν καὶ ἐσχημάτισε ξυλινόνατι παράπηγμα, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἐθήκε σκάφην εὐρεῖαν πρὸς χρῆσιν τῶν λουτρουμένων, οἵτινες εἰσιν οὐκ ὀλίγοι. Μικρὰ τις καλαισθητὴ τῆς ἐκεῖ Δημαρχίας καὶ προνόσις κυβερνητικὴ ἠδύνατο νὰ οἰκοδομήσῃσι δεξαμενὴν τινα εὐρύχωρον καὶ θολοσκέπαστον, ὅπως ἀπολαμβάνωσιν οἱ προσερχόμενοι πρὸς αὐτὰ πάσχοντες ἐντελεστέρην τὴν θεραπείαν καὶ ἀναπαυτικώτερον ἐκεῖ διαμένωσι.

Τὸ Ἄιδινιον εἶνε ἡ καθέδρα τοῦ εὐπαιδευτοῦ καὶ γεραροῦ ἐπισκόπου Ἀγ. Φιλιστοπόλεως· ἔχει ναοὺς δύο: τὸν τῆς Μητροπόλεως καὶ τὸν τοῦ Νοσοκομείου νεόδομον καὶ περικαλλεστάτον ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Ἀ. Χαλαράμπου. Τὸ ὠραῖον καὶ κομψὸν τοῦ ὑψητενοῦς καὶ θολοσκέπαστου τούτου ναοῦ ἀσχημάτισται δυστυχῶς! (καὶ ἐδῶ) χεῖρες ἀδέξιαι ἀδεξιοὶ καὶ ἀτέχνου ζωγράφου καὶ ἀποροῦμεν πῶς οἱ φίλοι ὁμογενεῖς τῆς Ἀνατολῆς δὲν ἐμιμήθησαν τοὺς ἐν Νασλίῳ ν' ἀναθέτωσι τὰ Ἁγιογραφικὰ ἔργα τῶν ἐκκλησιῶν των εἰς τὸν ἐξαιρέτον καὶ εὐμαθέστατον Ἀγιογράφον Ι. Εὐσ. τὸν Λέσβιον, ἕνα τῶν ἀρίστων μαθητῶν τοῦ Ἀθηναίου Πολυτεχνείου τὸν πρὸ 10ετίας πολλοὺς ἱεροὺς ναοὺς ζωγραφίσαντα. Τὸ μικρὸν Νοσοκομεῖον τῆς ὁμογενοῦς ταύτης κοινότητος περιποιεῖ πολλὴν τὴν τιμὴν εἰς τοὺς φιλανθρώπους κατοίκους τοῦ Ἄιδινίου καὶ παρέχει οὐχὶ μικρὰν τὴν ἀνακούφισιν εἰς τὸ τῆς Σμύρνης, ὡς μὴ ἀφίενον τοὺς πολλοὺς τῶν ἀσθενῶν ὅλως ἀπροστατεύτους καὶ βιαζομένους νὰ κατέρχωνται εἰς ἐκεῖνον.

Ὅπισθεν τοῦ νεοδόμου τούτου ἱεροῦ Ἰδρύματος ὑπάρχει τὸ εὐκέρων καὶ ἰκανῶς εὐρὺ Παρθενοναγωγεῖον, ὅπερ φοιτᾶται ἀπὸ 70—80 μαθητῶν καὶ εἰς ὃ διδάσκει μίαν μόνην διδασκαλίαν μετὰ τῆς βοηθοῦ τῆς. Ἰουλ. 2, 1872, ἐγένοντο αἱ ἐξετάσεις τοῦ Παρθενοναγωγεῖου τούτου, εἰς ἃς προσεκληθῆμεν νὰ παραρευθῶμεν. Συνοδευθεὶς ἀπὸ κυρίου τινὰ προσήλθον, παρέμεινα μέχρι τῆς ἐσπέρας, ἐδευτέρωσα τὴν αὐρίον καὶ δὲν ἠδυνήθη παρὰ νὰ ὁμολογήσω χάριτας εἰς τε τὴν εὐμέθοδον καὶ ἄσκον διδασκαλίαν, εἰς τε τὴν φρονιζούσαν ἐφορίαν τῆς ἐκεῖ φιλογραμμάτου Ἀδελφότητος καὶ εἰς τὴν μεριμνῶσαν καὶ προαγομένην Κοινότητα τοῦ Ἄιδινίου, ἣτις προνοεῖ νὰ ἀνεύρισκῃ τοὺς δυναμένους νὰ τὴν ὠφεληθῶσιν.

Αἱ μαθήτριά τῆς πρώτης τάξεως ἐξετάσθησαν εἰς τὸ ἱερὸν μάθημα τῆς Κατηχησεως, τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας, εἰς τὰ Ἑλληνικὰ, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν, Γεωγραφ., Ἀριθ. κτλ.

Τὴν Δευτέραν καὶ Τρίτην ἐξετάσθησαν αἱ ἄλλαι τάξεις εὐστόχως εἰς ἅπαντα καὶ οἱ παραρευθέντες ἔμειναν εὐχαριστημένοι λίαν. Ἑλληνες ὄντες καὶ ἡμεῖς καὶ κατὰ βάθος συγκινηθέντες ἐκ τῶν εὐστόχων ἀποκρίσεων καὶ ἐκ τῆς ἐφαρμοστικῆς καταργήσεως τῶν κανόνων τῆς γραμματικῆς, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ συγχαρῶμεν τὸ Ἐθνικὸν Παρθενοναγωγεῖον τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, ὅπερ μαρφοῖται τοὺς τοιοῦτους ἐργατικῶς καὶ εὐμεθόδους πνευματικῶς γεωργούς καὶ ἀποστέλλει αὐτοὺς εἰς τὸ ἑσωτερικὸν ἵνα καλλιέργωσι πνευματικῶς καὶ ἑλληνικῶς τὰς εὐγεωργήτους καὶ εὐφραστάτας ψυχὰς τῆς ὁμογενοῦς κορασιακῆς νεολαίας.

Ἐν Ἄιδινίῳ Σύλλογος ἐκ φιλογενῶν πατριωτῶν συνιστάμενος ἐποπτεύει καὶ συντηρεῖ τὰ τρία Σχολεῖα: τὸ ἑλληνικόν, τὸ ἄλλη-

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεύχος ΑΖ').

λοδιδακτικόν καὶ τὸ Παρθενοναγωγεῖον διὰ γενναίων συνεισφορῶν. Τὸ ἐθνωφελὲς καὶ ἀγαθὸν παράδειγμα τῶν ἐν Ἄιδινίῳ ὁμογενῶν εὐχόμεθα νὰ ἐμιμῶντο ἅπασαι αἱ εὐποροῦσαι ὁμογενεῖς Κοινότητες τῆς Ἀνατολῆς, αἱ εἰς τὰ «ἐρ' ἢ μὴ δεῖ» μικροφιλοτιμῶς ἀπανώμεναι ἵνα ὡσὶν ὀλίγισται καὶ ὀπισθοδρομημέναι εἰς τὰ «ἐρ' ἢ δεῖ», ὡς μὴ συναισθανόμεναι τὸν προορισμὸν αὐτῶν καὶ τὸ ὑπὸ τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ ἐπιβαλλόμενον αὐταῖς καθήκον.

Ἐν Ἄιδινίῳ γίνεται (ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας Κοινότητας τῆς Ἀνατολῆς) κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ἡ ἀγορὰ (παζάρ), ἣς ἀγορᾶς τὸ ἄτοπον συναισθανθέντες οἱ ἀξίότιμοι ὁμογενεῖς κατέβαλον ἄλλοτε πολλὰς ματαιωθείσας προσπάθειάς ὑπὲρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ· τὰς αὐτὰς δὲ καὶ ἐντονωτέρας καταβάλλουσι καὶ ἤδη τῇ προστασίᾳ καὶ ἐπιθυμίᾳ συνεργεῖται τοῦ ἐνδοξοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ἄιδινίου δι' ἐπιτηδῆς εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἀπεσταλμένου, ὅπως μετατελῇ τὸ προσβάλλον τὴν ἁγίαν Κυριακὴν παζάρ εἰς ἄλλην τινὰ ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος.

Σουλτάν—Χισάρ.

Ἡ μικρὰ αὕτη κωμόπολις ἀπαντᾶται τέσσαρας ὥρας ἐσωτερικώτερον τοῦ Ἄιδινίου. Ἐχει νεωτέρας ἐποχῆς φουρῖον καὶ κεῖται εἰς τὴν κατωφερῆσαν βουνοῦ ὀλίγον τι πρὸς Ἀνατολὰς αὐτῆς ἐκτείνονται τὰ ὀλίγον σημαντικὰ ἐρείπια τῆς παλαιᾶς πόλεως Νίσσης, εἰς τῆς ὁποίας τὴν θέσιν δὲν ἀνεύρισται τις εἰμὴ τὰ ἐρείπια ἐνὸς θεάτρου, ἐνὸς ἀμφιθέατρου καὶ μίαν γεφύραν ἐπὶ μικροῦ τινὸς ρύακος. Κεῖθεν τοῦ Σουλτάν-Χισάρ παρὰ θερνόν τι κερφενεῖον ὑπάρχει κρήνη ξηρὰ, εἰς τὴν ὑπάρχει ἐκτισμένος ὅλος ἀνδριάς, κεφαλῆς στερεημένος· ἔσθθεν δὲ σραγμοῦ τινος εἰς ἡμικρήνησον αἰχμημα ὑπάρχουσι στήθος καὶ συντρίμματα ἄλλου τινὸς ἐπίσης ὠραίου καὶ καλλιμαρμάρου σώματος.

Τὸ μεταξὺ Σουλτάν-Χισάρ καὶ Νασλίου διάστημα εἶνε ὅλως κατάφυτον ἀπὸ ἐλαίας, συκῆς, ἀμπελῶνας καὶ ἀπὸ ἄλλα διάφορα δένδρα καρποφόρα τὰ ὅρα καὶ οἱ βουνοὶ εἰσι πλήρεις ἀπὸ βαλανιδέας, αἵτινες ἀπαντῶνται καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς πεδιάδος, εἰς τὴν εὐδοκίμει τὸ σήσαμον, τὸ κανάβι, ὁ βᾶμβάξ καὶ ἅπαντες οἱ ἄλλοι δημητριακοὶ καρποὶ, βόσκουσι πρόβατα, ποίμνια, καὶ τρέφονται ἀγέλαι ὄλα· κεραιφόρον ζῶων καὶ ἵπποφορέων. (ἀπολοθεῖ).

Δι' οὐ. Α. Μ. Χαρικλῆς.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΠΕΡΟΥΒΙΑΝ.

Τέσσαρες ἄνθρωποι πολιορκηθέντες ὑπὸ δύο τίγριων.

Τρεῖς μηχανικοὶ Ἀγγλοὶ καλούμενοι Λῆ, Δάβιδσον καὶ Οὐ-αῖτ εἶχον μεταβῆ εἰς Περουβίαν, πεμφθέντες ὑπὸ ἐταιρίας Ἀγγλικῆς, ἵνα διευθύνωσιν ἐκεῖ μεγάλην τινὰ ἐκμετάλλευσιν. Ἐνῶ κατεγίνοντο εἰς τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας, ἀπεφάσισαν νὰ κάμωσιν ἐκδρομὰς τινὰς εἰς τὰ πέριξ· εἶχον δὲ μεθ' αὐτῶν τὸν ὑπηρετὴν των Οὐίλιαμ καὶ δύο Ἰνδοὺς ὀδηγούς. Ἡμέραν τινὰ συνέβη αὐτοῖς τὸ ἐξῆς περιεργον συμβῆναι, τὸ ὅποιον ἐν περιλήψει διηγούμεθα, ὅπως τὸ ἠκούσαμεν παρ' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν.

Οί έχθροί μας, απειλούμενοι υπό μίας τῶν τρικυμιῶν ἐκείνων τῶν τοσοῦτον ἐπικινδύνων μεταξὺ τῶν Ὀρεγωνείων ὀρέων καὶ τῆς θαλάσσης, κατέφυγον εἰς σπηλαίον τι, διὰ νὰ ἐξασφαλίσθωσιν ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῶν στοιχείων. Ἀφοῦ δὲ ταῦτα σχεδὸν καθυστάχασαν, οἱ ὀδηγοὶ ἐξήλθον ὅπως ἴδωσιν ἂν ὑπῆρχε τρόπος νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν πρὸς τὰ μεταλλεῖα ὁδόν. Τὸ σπηλαίον, ἐν ᾧ εἶχον ζητήσῃ καταφύγιον, ἦτο τόσον σκοτεινόν, ὥστε ὀλίγον μακρὰν τῆς εἰσόδου μόλις ἠδύνατο νὰ διακρίνωσιν ἀλλήλους. Ἐνῶ δὲ συνδιελέγοντο περὶ τῆς δυσκόλου θέσεώς των, κραυγαὶ καὶ γογγυσμοὶ θρηνητικῶς ἐξερχόμενοι τοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου προσέλιχυσαν πάραυτα τὴν προσοχὴν των. Ἦκουσαν τὰς ἀπαισίας ταύτας κραυγὰς μεθ' ὑπερβολικοῦ τρόμου. Ὁ Οὐάιτ, ὁ νεώτερος τῶν τριῶν, περὶ πρηνῆς ἐσύρθη μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦ Οὐίλιαμ κατὰ τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου, ὅπως ἐννοήσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου τούτου. Μόλις εἶχον κάμει βήματά τινα, ἐξέβαλον κραυγὴν ἐκπληξίως καὶ παρευθὺς ἀνεφάνησαν φέροντες ἕκαστος ὑπὸ μάλῃς ζῶον κατὰστακτὸν ἔχον μέγεθος μικρᾶς γαλῆς, τὰς σιαγόνας ὠπλισμένας μὲ στερεοῦς ὀδόντας, μὲ μακροὺς ὄνυχας καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπογλαυκοῦς· γλώσσα δὲ ἐρυθρὰ ὡς τὸ αἷμα ἐκρέματο ἐξω τοῦ στόματός των.

Ἄμα ὁ Λῆ καὶ ὁ Δάβιδσον παρετήρησαν τὰ ζῶα ταῦτα, ἔκραξαν: Ὑψιστε Θεέ! Εἴμεθα ἐντὸς σπηλαίου τίγρεως!

Καὶ πρὸς ἑπακρον τοῦ τρόμου αὐτῶν οἱ ὀδηγοὶ ἐπανήλθον δρομαίως προφέροντες λόγους συγκεχυμένους, ἐν οἷς διεκρίνοντο αἱ λέξεις: τίγρις! τίγρις!

Παρελθούσης ὅπως τῆς ὑπερβολικῆς ἐκπληξίως καὶ τοῦ τρόμου, οἱ ὀδοιπόροι μας ἤρπασαν τὰ ἔπλα καὶ προσεπλάθον ἐνδοθεν νὰ κλείσωσι τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου διὰ τινος ὑπερμεγέθους ὀλοτρόχου λίθου, ὅστις εὐτυχῶς εὐρέθη ἐκεῖ πλησίον.

Ἡ αἰσθησις τοῦ προσεγγίζοντος κινδύνου ἠύψησε τὴν δραστηριότητά των, διότι ἤρχιζον ν' ἀκούωσι διακεκριμένως τοὺς βρυχηθμοὺς τοῦ τέρατος καὶ ἦσαν χαμένοι, ἂν τοῦτο ἐφθάνεν εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου, πρὶν δυνηθῶσι νὰ κλείσωσιν αὐτήν.

Πρὶν ἀποτελειώσωσι τὸ ἔργον των, εἶδον τὸ τέρας νὰ προσέρχεται σκιρτῶν.

Κατὰ τὴν τρομερὰν ταύτην στιγμὴν ἐδιπλασίασαν τὰς προσπαθείας των, καὶ ὁ μέγας λίθος παρενετέθη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἐπερχομένου ἐχθροῦ.

Ἐν τούτοις ἔμεινεν εἰς τὸ ὕψος τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου κενόν τι διάστημα, διὰ τοῦ ὁποῦ ἠδύνατο νὰ βλέπωσι τὴν κεφαλὴν τῆς τίγρεως καὶ τὰ μανιῶν βλέμματά της, τὰ ὅποια ἐξεσενδόνιζε πρὸς αὐτοὺς. Καὶ αὐτὰ τὰ βᾶθη τοῦ σπηλαίου ἐκλονίζοντο ὑπὸ τῶν βρυχηθμῶν της, πρὸς οὗς τὰ μικρὰ ἀνταπεκρίνοντο διὰ γογγυσμῶν ὀξέων καὶ ἀπετελεῖτο οὕτως εἰπεῖν συνομιλία τῶν κατὰχθόνιων.

Τὸ τρομερὸν ζῶον ἐδούλωκε κατὰ πρῶτον νὰ ἀναστρέψῃ τὸν λῆθον μὲ τοὺς γαμφοὺς ὄνυχάς του καὶ ἀκολούθως νὰ ἀνατρέψῃ αὐτὸν διὰ τῆς κεφαλῆς του· ἀλλὰ τὸ πρὸς τοῦτο ἀνεπαρκὲς τῶν δυνάμεων του ἐπήρξθη τὴν λύσιν του. Αἱ κραυγαὶ του κατέστησαν διαπεραστικώτεραι· καὶ οἱ διάπυροι ὀφθαλμοὶ του ἐφαίνοντο φωτίζοντες τὰς πυκνὰς σκιὰς τοῦ σπηλαίου.

Τόσον συγκινητικὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς εἶνε ὁ θυμὸς ὁ προκλούμενος ὑπὸ τῆς μητρικῆς στοργῆς.

— Πρέπει νὰ πυροβολήσῃτε κατ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Δάβιδσον, ὁ μόνος ὅστις δὲν εἶχεν ὄπλον· σκοπεύσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς του· ἡ σφαῖρα θὰ διέλθῃ τὸν μυελὸν καὶ ὁ θάνατος θὰ ἐπέλθῃ βέβαιος καὶ ταχύς.

Ὁ Λῆ ἔλαβε τὸ δίκανον πυροβόλου του καὶ ὁ Οὐάιτ τὰ πιστόλιά του.

Ὁ πρῶτος ἐτοποθέτησε τὸν σωλήνα τοῦ ὄπλου του ὀλίγον τι μακρὰν τῆς τίγρεως, ὁ δευτέρος ἔκαμε τὸ αὐτό. Κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Δάβιδσον ἀμφότεροι ἐπίεσαν τὰ σκανδάλια, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Τὸ σαρκοβόρον θηρίον ἐνόησεν ἀναμειβόμενος ἐκ τοῦ θορύβου ὅτι ἡ προσβολὴ διηυθύνετο κατ' αὐτοῦ, διότι ἔκαμεν ἐν ἄλμα ὅπως ὀρμήσῃ πλαγίως· βλέπον ὅμως, ὅτι δὲν ἐπιτηγύθη, ἐπανέλαβε τὴν πρῶτην θέσιν του μετὰ διπλασίας μανίας. Νέα καθύλακα ἀντικατέστησαν εὐθὺς τὰ μηδὲν ἀποτελέσματα προσηνῆσαντα, πλὴν καὶ ταῦτα οὐδὲν ὠφέλησαν, ἂν καὶ ἐφαίνοντο καλῆς ποιότητος· ὅθεν ἐνόησαν ὅτι εἶχον μεταχειρισθῆ πυρίτιδα λησθεῖσαν ἐξ ὑγρᾶς θήκης.

Ἐτέρη τις θήκη εἶχε τεθῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετὰ τιῶν φορημάτων. Ὁ Δάβιδσον ὑπῆγε πρὸς ἀνακλήτησιν αὐτῆς, ἀλλὰ τι εἶδε, τὰ μικρὰ τῆς τίγρεως ἤρχισαν νὰ παύωσι μὲ αὐτὴν καὶ ἀφαιρέσαντα τὸ πῦμα διὰ τῶν ὀνύχων διεσκόρπισαν τὸ ἐμπεριεχόμενον ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους. Ἐματαιώθη λοιπὸν καὶ αὕτη ἡ ἐλπίς ἣτις ἐφαίνετο ἢ μόνη εἰς τοὺς δυστυχεῖς πολιορκουμένους.

— Σταθῆτε, ἔκραξεν ὁ ὑπηρετὸς Οὐίλιαμ· μοὶ ἐπέρχεται ἰδέα, ἣτις ἴσως μᾶς σώσῃ.

Ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ θυλακίου του τεμάχιον σχοινοῦ καί, χωρὶς νὰ εἶπῃ ἄλλο τι, διηυθύνθη πρὸς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου.

Ὁλίγον μετὰ ταῦτα ἠκούσθη συριγμὸς πεπνιγμένος, ὅστις πρὸ πάντων ἐφάνη ἐνεργήσας ἐπὶ τῆς τίγρεως· ἐκ τοῦ λάργυγός της ἐξήλθον κατὰ συνέχειαν τρομεροὶ ὠρυγμοὶ καὶ κατέστη ἄγριωτέρα καὶ ὀργιλωτέρα παρά ποτε.

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἀπεμακρύνθη. Οἱ δὲ δύο ὀδηγοὶ Ἴνδοι ὡσεὶ ληθέντες ἐκ τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ἐτόξευσαν βέλη κατ' αὐτῆς ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου ὅπου ἦσαν κεκρυμμένοι. Πολλὰ βέλη ὠλισθήσαν ἐπὶ τοῦ δερματός της, ἀλλ' ἐν ἐπιλήγησεν αὐτὴν πλησίον τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἔμεινε προσηλωμένος ἐντὸς τῆς πληγῆς.

Τότε ἐν τῷ παροξυσμῷ τῆς μανίας τὸ θηρίον ὤρμησε πρὸς τὸ δένδρον, ἤρπασεν αὐτὸ διὰ τῶν ὀνύχων του καὶ ἐφάνη προσπαθῶν νὰ τὸ ἀνατρέψῃ. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἀγωνίας του τὸ βέλος ἔπεσε καὶ ἡ τίγρις ἐλθούσα ἐτοποθετήθη πάλιν εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου.

Τί εἶχε κάμει ἄρα ὁ Οὐίλιαμ; εἶχε πνίξει τὰ μικρὰ τῆς τίγρεως καί, χωρὶς νὰ γνωστοποιήσῃ τὸν σκοπὸν του εἰς τοὺς συντρόφους του, ἔρριψεν αὐτὰ πρὸς τὴν μητέρα ἀπὸ τῆς ἄνωθεν τοῦ ὀλοτρόχου θυρίδος.

Τὸ ζῶον ἄμα ἶδεν τὰ μικρὰ του ἤρχισε νὰ ἐρευρᾷ αὐτὰ μετὰ προσοχῆς καὶ σιωπηλῶς, ἔπειτα τὰ ἀνεκίνησεν εὐλαβῶς. Ἄμα δὲ ἐνόησεν ὅτι ἦσαν νεκρά, ἐξέβαλε κραυγὴν ἀπελπισίας τοιαύτην, τῆς ὁποίας εἶνε ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ τις ἰδέαν.

Ἐνῶ συνέβαινον ταῦτα, ἡ καταγίς εἶχεν ἐντελῶς πύσει· τὰ πτηνὰ εἶχον ἐπαναρχήσει τὰ ἄσπρα τῶν καὶ ὁ ἥλιος ἤκτινοβόλει μὲ ὄλην του τὴν λάμψιν.

Οἱ αἰχμάλωτοι ἔβλεπον διὰ τῆς θυρίδος τοῦ ἄντρου των τὴν εὐδίαν διαδεχθεῖσαν τὴν σύγκρουσιν τῶν στοιχείων· ἡ δὲ ὑπάρχουσα ἀντίθεσις μεταξὺ τοῦ λαμπροῦ τούτου θεάματος καὶ τῆς θέσεώς των καθίστα ταύτην εἰς τρομερωτέραν.

Εὐρίσκοντο ἐντὸς τάφου, ἐκ τοῦ ὁποῦ οὐδὲν ἐφαίνετο δυνάμενον νὰ ἐξαγάγῃ αὐτοὺς, διότι ἡ εἰσοδὸς του ἐφυλάττετο ὑπὸ τέρατος φοβερωτέρου τοῦ μυθολογουμένου Κερβέρου, ὅπερ εἶχε κατακλινοθῆ ἐκεῖ πλησίον τῶν μικρῶν του, λείχον καὶ θεωροῦν αὐτὰ μετὰ τρυφερότητος καὶ γογγύζον ὑποκώπως. Μακρὰν ἠκούσθη αἰφνιδίως μακρὸς βρυχηθμὸς ὡσεὶ πρόσκλησις. Ἡ τίγρις ἀπεκρίθη πρὸς τοῦτον διὰ κραυγῆς σχεδὸν ὁμοίας καὶ οἱ Ἴνδοι ἔκραξαν: «Ὁ ἄρρη! ὁ ἄρρη φθάνει!»

Μετὰ τινος στιγμᾶς τίγρις ἰσχυρωτέρα τῆς πρώτης συνήνησεν αὐτὴν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου· ἀμρότερα ἀντήλαξαν πρὸς ἀλλήλας ὠπείας, ὡς εἶδος τι μυστηριώδους γλώσσης. Ἦτο τῶντι ὁ πατήρ τῶν μικρῶν, τῶν ὁποίων τὰ πῦμα ἐκείνο χαμαὶ, διότι μόλις ἐξετάσας αὐτὰ, παρέσχεν ἔλα τὰ σημεῖα ζωηροτάτης λύπης καὶ ἐξέβαλε κραυγὰς θρηνητικῶς, μὲ τὰς ὁποίας ἡ θήλεια ἀνέμιξε τὰς ἰδικὰς της. Ἀπαισίας γογγυσμὸς διεδέχθη ταύτας, καὶ ὁ νέηλος ὀρμήσας πρὸς τὸ σπηλαίον εἰσῆγαγε κατὰ τὸ ἤμισυ τὴν κεφαλὴν του εἰς τὴν θυρίδα καὶ ἐθεώρησε πανταχοῦ ὅπως ἴδῃ τοὺς φονεῖς τῶν μικρῶν του. Ἰδὼν δὲ τοὺς ἐν αὐτῷ εὐρισκόμενους, κατέβλεπεν ἀνηκούστους προσπαθείας ὅπως ἀνατρέψας τὸν λίθον εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, καὶ ἤθελεν ἴσως τὸ κατορθῶσαι, ἂν οἱ τέσσαρες ἄνδρες συνηνωμένοι· δὲν τὸν ὑπεστήριζον.

Δάβιδσον, ὁ πρεσβύτερος τῶν ἄλλων, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε εἶχε δεῖξει τὴν μεγαλειότητα ἀταραξίαν, ἔχασε τέλος πάντων τὴν γενναϊότητά του.

— Φίλοι μου, εἶπεν, ἄς μὴν ἀπατώμεθα πλέον· ἐχάθημεν... Τὰ τέρατα ταῦτα σκοπεύουσι νὰ μαινῶσιν ἐδῶ διαρκῶς, Κύριος εἶδεν ἐπὶ πόσον καιρὸν, καὶ θὰ ἴδῃτε ὅτι θὰ μεταλλαχθῶσι.

— Καὶ λοιπὸν! ἠρώτησεν ὁ νέος Οὐάιτ, τί θὰ κάμωμεν τότε; — Τί θὰ κάμωμεν; θὰ ἴδωμεν τί εἶνε καλλίτερον, ἢ νὰ ἀποθάνωμεν ἐδῶ ὑπὸ τῆς πείνης, ἢ νὰ ἀψήσωμεν νὰ εἰσέλθωσιν αἱ δύο τίγρεις καὶ νὰ δώσωσιν οὕτω τέλος εἰς τὰ θεινά μας.

Ἄλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς ἐπροσέροντο οἱ λόγοι οὗτοι, ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς τῶν τεσσάρων τούτων δυστυχῶν, ὅτε εἶδον τὰ δύο ζῶα ἄφου συνενότηθησαν ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα νὰ ἀπομακρυνθῶσι ταχέως καὶ νὰ γίνωσιν ἄραυτα ἐντὸς τῆς λόγμης τοῦ βάθους, ἐκβάλλοντα γογγυσμὸν, ὁ ὁποῖος μετ' ὀλίγον δὲν ἠκούετο πλέον. Οἱ δύο Ἴνδοι ἐφάνησαν τότε εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου.

— Φύγετε, εἶπον οὗτοι, μὴ χάνετε οὔτε μίαν στιγμὴν· τὰ θηρία ὑπῆγον νὰ ζητήσωσιν ἄλλην εἰσοδὸν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ βάθους, τὴν ὁποῖαν ἀναμειβόμενος γνωρίζουσι· καὶ μετ' ὀλίγον θὰ τὰ ἴδῃτε νὰ ὀρμήσωσι κατ' ὁμῶν ὑπὸ τῆς πίεσης. Οἱ αἰχμάλωτοι δὲν ἐπρόσμενον δευτέραν συμβουλήν· ἀνέτρεψαν τὸν λίθον ὅστις

ἔκλειε τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου, τὸ ὅποion εἶχον νομίσει ὅτι ἐπὶ πρῶτον νὰ γείνη τάφος των, καὶ ἄμα ἐξήλθον ἐπρόντισαν νὰ θέσωσι πάλιν αὐτὸν πρὸ τῆς εἰσόδου, ἵνα τοὺς προφυλάξῃ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αἱ εἰκασίαι τῶν ὀδηγῶν των ἤθελον πραγματοποιηθῇ.

Μετ' ὀλίγον ἤκουσαν πάλιν τοὺς βρυχηθμοὺς τῶν τίγρεων, ἀλλ' ὀλίγον μακρὰν. Ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη τῶν δύο Ἰνδῶν, εἰσῆλθον εἰς ἀτραπὸν, τὴν ὁποῖαν ἡ θύελλα εἶχεν ἐπιστρώσει μὲ κλάδους καὶ λίθους κρημισθέντας· τοῦτο καθίστα τὴν πορείαν των δυσκολωτάτην. Ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἐβάδιζον οὕτω, ὅτε ὁ εἰς τῶν ὀδηγῶν σταματήσας ἠκράσθη.

— Ἀκολουθοῦσι τὰ ἴχνη μας, εἶπε μετὰ φωνῆς σχεδὸν ἐκλειπούσης ὑπὸ τοῦ τρόμου· δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλωμεν περὶ τούτου.

— Καὶ πόσον μακρὰν ἄρα γε δύναται νὰ ἦνε; ἠρώτησεν ὁ Οὐάιτ.

— Δὲν εἶνε μακρὰν, ἀλλ' ἴδου ἴσως ἐν μέσον σωτηρίας. Καὶ ἐδειξε καλαμίνην γέφυραν ἐνόουσαν τὰς δύο ὄχθας χειμάρρου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ὀργυκαί τινες μόνον τοὺς ἀπεχώριζον.

Αἱ τοιαῦται γέφυραι, αἵτινες εἰς ἕκαστον βῆμα ταλαντεύονται εἶνε διαβαταὶ σχεδὸν μόνον ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν, ἀλλ' εἰς τοὺς Εὐρωπαϊοὺς εἶνε λίαν ἐπικίνδυναι.

Ὁ χεῖμαρρος ἔρρεε παταγωδῶς ἐν τῷ μέσῳ δύο ὄχθῶν ἀποτόμων καὶ βραχυδῶν καὶ ἦτο βαθεῶς περιεχωσμένος· ἡ ἄβυσσος παρῆχε τι τρομακτικόν. Ἐν τούτοις ὁ Λῆ, ὁ Οὐάιτ καὶ ὁ Οὐίλιαμ, διήλθον ἀσφαλῶς τὴν γέφυραν· ἀλλ' ὁ Δάβιδσον ἦτον ἀκόμη εἰς τὸ μέσον, προσπαθῶν νὰ φυλάξῃ τὴν ἰσορροπίαν του, ὅτε αἱ δύο τίγρεις ἐφάνησαν ἐξερχόμεναι ἐκ τοῦ γειτονικοῦ βάθους.

Ἄμα παρετήρησαν τοὺς ὀδοιπόρους ἐπήδησαν πρὸς αὐτοὺς ἐκβάλλουσαι τρομεροὺς ὠρυγμοὺς.

Ὁ Δάβιδσον τὴν στιγμὴν ταύτην ἐφθάνεν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην τοῦ χειμάρρου, ἐνῶ οἱ σύντροφοὶ του ἀνέβαινον τοὺς βράχους τοὺς ὑψωμένους πρὸ αὐτῶν.

Τὰ ἄγρια ζῶα ἐπλησίαζον τὴν καλαμίνην γέφυραν.

Ὁ Δάβιδσον μετὰ σπανίας ἐτοιμότητος πνεύματος εἴλωσε τὴν μάχαιραν καὶ ἤρχισε νὰ κόπτῃ τοὺς δεσμοὺς τοὺς συνδέοντας τὴν γέφυραν μετὰ τῆς ὄχθης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἤρρισκετο.

Τὸ μέσον τοῦτο ἐπέτυχεν ἐνόμισε δὲ ὅτι παρενέβαλεν ἀνυπερέλητον πρόσκομμα εἰς τὴν κατ' αὐτῶν καταδίωξιν τῶν ἐχθρῶν των.

Ἄλλὰ τί εἶδον; ἡ θήλεια τίγρις ἄφου κατεμέτρησε τὴν ἄβυσσον διὰ τοῦ βλέμματός, ὤρμησεν ἵνα ὑπερπηδήσῃ αὐτήν.

Ὅποῖον πνεῦμα ἐκδικήσεως ἔπρεπε νὰ ἐμπνέη αὐτὴν κατὰ τῶν φονεῶν τῶν μικρῶν της!

Ἐψεύσθη ὅμως τῶν ἐλπίδων της, διότι ἐκυλίσθη εἰς τὸν χεῖμαρρον καὶ κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν αἰχμῶν τῶν βράχων τῶν ἐσπαρμένων ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ.

Ἀδύνατον εἶνε νὰ δώσωμεν ἰδέαν τῶν κραυγῶν, τὰς ὁποίας ἐξέβαλε κατὰ τὴν κρισιματώτην ἐκείνην στιγμὴν. Αἱ κραυγαὶ αὐταὶ παρῶντων ἀναμειβόμενος τὸν ἄρρηνα, διότι, ἂν καὶ ὑπῆρξε μάρτυς αὐτόπτης τῆς πρὸ μικροῦ κατατροφῆς, κατώρθωσε μετὰ μέγισ-

στον αγώνα να φθάση εις την αντίθετον ὄχθην, την ὁποίαν μόλις ἔψαυσε με τοὺς ἐμπροσθίους δυνάχας του. Αἰωρούμενος τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τῆς ἀβύσσου κατέβαλε γιγαντιαίας προσπάθειας, ὅπως ἐξέλθῃ αὐτῆς.

Οἱ ἔθνη οὖν ἀνήγγειλαν ἀρκούντως διὰ τοῦ τρόμου τον ὁποῖον ἐδείκνυον, ὅτι θεώρουν ὡς ἀπολεσθεῖσαν πᾶσαν ἐλπίδα.

‘Ο ἀτρόμητος Δαίδαων εἶχε μείνει ἔμπροσθεν τοῦ τέρατος καὶ πορευθεὶς κατ’ εὐθείαν πρὸς αὐτὸ ἐβύθισε τὴν κνηγετικὴν μάχαιραν του ἐντὸς τοῦ στήθους.

Τὸ θηρίον αἰσθανθὲν ἑαυτὸ σκληρῶς πληγωθὲν, συνήνωσεν ἀπάσας τὰς δυνάμεις του, ἐστηρίχθη ἐπὶ βράχου διὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ κατώρθωσε νὰ ἐμπήξῃ τοὺς δυνάχας του ἐντὸς τοῦ σκέλους τοῦ ἀντιπάλου του. Ἐνέμισαν ἐπὶ μίαν στιγμήν ὅτι οὗτος ἔμελλε νὰ πέσῃ ἐντὸς τοῦ χειμάρρου, ἀλλ’ ἤρπασε κορμὸν δένδρου με τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ ἐξηκολούθησε νὰ παίζει τὴν μάχαιραν.

‘Όλα ταῦτα συνέβησαν ἐν ἀκαρεῖ· οἱ φίλοι του καὶ οἱ ὄδηγοί· μόλις ἔλαβον καιρὸν νὰ τὸν πλησιάσωσιν· ὁ Οὐαίτ κατέφερε διὰ τῆς προσωμίδος (κοντακίου) τοῦ πυροβόλου κτύπημα τόσον δυνατὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τίγρεως, ὥστε ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ παραιτήσῃ τὴν ὄχθην καὶ νὰ κυλισθῇ ἐντὸς τῆς ἀβύσσου.

Κραυγὴ ἀπελευθερώσεως διέφυγεν ὅλων τὰ στήθη. ‘Αλλ’ ὁ δυστυχῆς νέος, ὅστις πρὸ μικροῦ ἐπεράτωσε τὸ συγκινητικὸν τοῦτο δράμα, δὲν ὑπέλόγησε τὴν δυνάμιν τοῦ κτυπήματός του· ἔκλινε πολὺ ἐμπρός, οἱ πόδες του ὠλίσθησαν, καὶ μὴ εὐρίσκων ν’ ἀρπάξῃ τι διὰ τῶν χειρῶν του ἐκυλίσθη ἐντὸς τοῦ χειμάρρου, ὅπου ἔγεινεν ἀφανὴς ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν συντρόφων του ὄχρων καὶ ἀφῶνων ἐκ τοῦ τρόμου.

Οὔτοι θεώρῃσαν ἀλλήλους ἐπὶ τινα καιρὸν χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἔχῃ τὴν δυνάμιν νὰ ὀμιλήσῃ.

Ἐν τῷ μεταξῷ οἱ δύο Ἴνδοι κατέβησαν εἰς τὸ ρεῖθρον τοῦ χειμάρρου ὁ Δαίδαων καὶ ὁ Ἀῆ ἀπετόλμησαν τότε νὰ ρίψωσιν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ βλέμματά των.

Οἱ ὄδηγοὶ τοῖς ἐδειξαν τὸ σῶμα τοῦ νέου Οὐαίτ ριθὲν ἐπὶ τῆς ὄχθης πλησίον τῶν σωμάτων τῶν δύο τίγρεων, καὶ ἡ λέξις θάνατος προφερθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν ἀνέβη πενθίμως μέχρις αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ ΕΥΓΛΩΤΤΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ,

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑ

ἐκ τῆς Revue d'Orient ὑπὸ Δ. Ζαχαρίου.

‘Όρη καὶ κεντρικὸν ὄροπέδιον.—‘Ακρωτήρια—Ποταμοί.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μικρασίας, ὡς καὶ τῆς μεγάλης Ἀσίας, κατέχεται ὑπὸ μεγάλου τινὸς ὄροπέδιου, κεκαλυμμένου ὑπὸ λιμνῶν καὶ στεπεπῶν. Βαθμηδὸν κλίνον ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς

τὸ κεντρικὸν τοῦτο ὄροπέδιον ταπεινοῦται πρὸς τὰς τρεῖς θαλάσσας, ποικίλον κατὰ τὴν κλίσιν, οὖσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπότομον· αἰφνης εἰς μέρη τινὰ τοσοῦτον ὑψοῦται ὥστε σχηματίζει σειρὰς μεγάλων ὄρεων, ὅσα ἢ τοῦ Ταύρου.

‘Όροπέδιον λοιπὸν κεντρικὸν περικυκλωμένον ὑπὸ ὄρεων, ἄτινα τὸ χωρίζουσιν ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μεσογείου, ἀποτελεῖ τὴν Μικρασίαν χώραν ἐν μὲν τῷ ἐσωτερικῷ τραχεῖαν καὶ ἀγρίαν, ἐν δὲ τοῖς παραλίοις καρποφόρον καὶ ἀνθηρὰν.

Μετὰ τὴν σειρὰν τοῦ Ταύρου—ὅστις σχηματίζει τὴν νότιον κατωφέρειαν τῆς Χερσονήσου, καὶ οὐτινος αἱ ὑψηλότεραι κορυφαί, κεκαλυμμέναι πάντοτε ὑπὸ χιόνος, φθάνουσι μέχρι 2500 ἕως 3000 μέτρων—τὰ κυριώτερα ὄρη, ἄτινα δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς διακλαδώσεις τῆς σειρᾶς ταύτης, εἶνε πρὸς μὲν νότον τὸ Ἄμανον ὄρος (ἔσπερ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Κιλικίας ἐκεῖθεν τοῦ Ἰστικῦ κόλπου, μόνον δύο ἀφίνει στενάς διόδους πρὸς τὴν Συρίαν: τὰς Συριακάς καὶ Ἀμανίδας πύλας· ἐκτείνεται πρὸς βορρᾶν μέχρις Εὐφράτου καὶ ἐνοῦται μετὰ τὸν Ἀντίταυρον), πρὸς βορρᾶν δὲ ὁ Ἀντίταυρος, ὑψηλότερος, ὅστις ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ὄρους Καζωτοῦ ἐπὶ τῶν μεθωρίων τῆς Ἀρμενίας, καὶ ὁ Παρμάδης, ὅστις ἀνέχει εἰς τὰ Καυκάσια, ὄρη κρημνώδη καὶ γυμνά κεκαλυμμένα ὑπὸ χιόνος καὶ κατ’ αὐτοὺς ἔτι τοὺς θερνοὺς μῆνας.

Ἐκ τῶν ὄρεων τῶν ἦττον ὑψηλῶν ἢ τῶν μεμονωμένων ἀξιοσημείωτα εἶνε ἡ Ἴδα ἐν τῇ Τρωϊκῇ χώρᾳ· οἱ δύο Ὀλύμποι, εἷς ἐν Βιθυνίᾳ παρὰ τὴν Προύσσαν καὶ ἕτερος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γαλατῶν, οὐ μακρὰν τῆς Ἀγκύρας· ἡ Μεσογίς, ὁ Τρωῶλος, ὁ Σίπυλος καὶ ὁ Μίμας ἐν Λυδίᾳ· ὁ Λάτμος καὶ ὁ Φοῖνιξ ἐν Καρίᾳ· τὰ Δαίδαλα, ὁ Κράγος καὶ ὁ Κλίμαξ ἐν Λυκίᾳ· ὁ Σαρδημιός ἐν Πισιδίᾳ, ὁ Δίνδυμος καὶ ὁ Κάδμος ἐν Φρυγίᾳ· ὁ Ὀλύγασσις, ὁ Ἄδορκος καὶ τὰ Μέγαβα ἐν Γαλατίᾳ· ὁ Ἀργανθόνιος ἐν Βιθυνίᾳ· ὁ Κύτορος ἐν Παφλαγονίᾳ· ἐν Πόντῳ ὁ Τέγγης καὶ τέλος ἐν Καππαδοκίᾳ τὸ Ἀργαῖον ὄρος, ὁ γίγας τῆς Μικρασίας, ἐσθεσμένον ἡραίστιον, οὗ ἡ κορυφὴ ἀνέρχεται ὑπὲρ τὰς 4000 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Πληθὸς ἄλλων ἐσθεσμένων ἡραίστιων, ἀλλὰ μικροτέρων κείνται κύκλῳ τοῦ κεντρικοῦ ὄροπέδιου, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε περιεκυκλούτο ὑπὸ ζώνης πυρός.

Γενικῶς ἡ Χερσονήσος διασχίζεται καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον ὑπὸ πολλῶν σειρῶν ὄρεων ὄχιτων ποῦ μὲν χαμηλῶν ποῦ δὲ ὑψηλῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς διευθυνομένων, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἔπεται ὅτι ἡ χώρα κατεχομένη ἅπασα ὑπὸ σειρῶν ὄρεων καὶ κοιλάδων καὶ ὑψηλοῦ τινος ὄροπέδιου, ἐξ οὗ πολλοὶ ποταμοὶ ρέουσι πρὸς τὴν θάλασσαν, παρέχει ὄψιν ποικιλοτάτην ἀλλὰ πολιτικῶς ἀκατάλληλον, ἕνεκα ἐλλειψέως ἐνότητος, ὅπως ἀναπτυχθῇ ἐπ’ αὐτῆς μέγα τι ἔθνος. Ἐνταῦθα οἱ ἄνθρωποι οὐδέποτε κατίσχυσαν τῆς φύσεως, καθότι πάντοτε ἡ Μικρασία ὑπῆρχε διηρημένη εἰς πληθὺν μικρῶν ἀντιζήλων κρατῶν, ὧν οὐδὲν κατώρθωσε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πυρὴν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νὰ σχηματισθῇ ἕνος δυνάμενον νὰ ἀντικρούσῃ τοὺς κατακτητὰς ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τὴν κατάκτησιν. Ἐν ἄλλοις λόγοις ἡ Μικρασία εἶνε χώρα, ἧς οἱ κάτοικοι οὐδέποτε ὑπῆρξαν εἰς λαός· διὰ τοῦτο καὶ οὐδὲν πλέον ἀνεδείχθη ἢ γεωγραφικὸν τι ὄνομα.

Εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρασίας εὐρίσκονται πολλὰ ἀκρωτήρια, ὧν τὰ ὀνόματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶνε συνδεδεμένα μετὰ μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων. Τὰ κυριώτερα εἶνε

Κατὰ τὸν Εὐξείνου: τὸ Ἰερὸν ὄρος ἢ Ἰερὸν ἀκρωτήριο, τὸ Ἰασόνιον καὶ τὸ Ἡράκλειον ἐν Πόντῳ· ὁ Συρίας ἢ ἡ Λεπτή ἄκρα, τὸ Ζεφύριον καὶ ἡ Κάραμεις ἐν Παφλαγονίᾳ.—Κατὰ τὴν Προποντιδα: ὁ Ἀκρίτας ἐπίσης ἐν Βιθυνίᾳ.—Κατὰ τὸν Ἑλλησποντον: ἡ Ἀβαρνος, ἡ Δαρδανίς ἢ τὸ Δαρδάνιον καὶ τὸ Ροῖτειον ἐν Μυσίᾳ.—Κατὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος: τὸ Σίγειον, τὸ Λέκτον (Μπαμπᾶ) καὶ ἡ Κάνη ἐπίσης ἐν Μυσίᾳ· ἡ Μέλαινα ἄκρα (Καρά-μπουρούν), τὸ Ἄργεννον, ἡ Κώρυκος, ἡ Μυόννησος καὶ ἡ Μυκάλη ἢ τὸ Τρωγίλιον ἐν Λυδίᾳ· τὸ Ποσειδῖον καὶ τὸ Τριόπιον ἐν Καρίᾳ.—Κατὰ τὴν Μεσόγειον: τὸ Κυνὸς σῆμα ἐπίσης ἐν Καρίᾳ· τὸ Ἰερὸν καὶ ἡ Χελιδονία ἄκρα ἐν Λυκίᾳ· τὸ Ἄνεμουριον τὸ Σαρπηδόνιον χῶμα καὶ τὸ Ζεφύριον ἢ Κώρυκος ἐν Κιλικίᾳ.

Ἡ μεγάλη ἔκτασις τῶν παραλίων τῆς Μικρασίας, καὶ οἱ κόλποι αὐτῆς, ὧν πολλοί, ὡς ὁ τῆς Ἰασσοῦ, ἐμπεριέχουσι πολλοὺς λιμένας καὶ ἔρμους παρέχοντας ἀσφάλειαν εἰς στόλους ἐλοκλήρους, εἶχον καταστῆσι αὐτὴν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις χώραν τὰ μάλιστα ναυτικὴν.

‘Ο Ἄλιος εἶνε ὁ μέγιστος τῆς Χερσονήσου ποταμὸς, πηγάζων ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ὄρη τοῦ Γεμί μεταξῷ Σεβαστείας καὶ Ἐρξερουμίου καὶ κατ’ ἀρχὰς διευθυνομένος πρὸς τὸ δυτικὸν νοτιοδυτικὸν τοῦ ὀρίζοντος σημείου. Διατρέξας τὴν διευθύνσιν ταύτην σχεδὸν μέχρι Καισαρείας στρέφεται πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν ἀκολουθῶς πρὸς τὸ βόρειον καὶ τέλος πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου καὶ χύνεται διὰ δύο στομιῶν, ὅχι πολὺ ἀπεχόντων ἀλλήλων, διατρέχων οὕτω διὰ τοῦ πλείστου τῆς πορείας του χώρας ὑψηλὰς ἀνηκούσας ποτὲ εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Εἰς τὸν Εὐξείνου χύνεται προσέτι ὁ Θερμῶδων, ὅστις διασχίζει τὴν ἄλλοτε χώραν τῶν Ἀμαζόνων· ὁ Ἴρις, ὁ Παρθένιος, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς ἔριον μεταξῷ Παφλαγονίας καὶ Βιθυνίας· ὁ Σαγγάριος ὅστις πηγάζει εἰς τὰ ὑψώματα τῆς Φρυγίας, ὅπου ρέων καμπυλωδῶς περιζῶνει τὴν ἀρχαίαν Πασσιονῦντα. Ἀφροῦ δεχθῇ τὰ ὕδατα πολλῶν ἄλλων ποταμῶν ὁ Σαγγάριος λαμβάνει τὴν πρὸς δυσμᾶς διευθύνσιν· ἀπαντῶν ὅμως τὰ ὑψώματα τοῦ Ὀλύμπου ἐρέφεται ἀποτόμως πρὸς τὸ βορειοανατολ. καὶ ἀκολουθῶς πρὸς βορρᾶν καὶ χύνεται εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον.

Οἱ εἰς τὴν Προποντιδα χυνομένοι ποταμοὶ εἶνε μὲν τῶν προμνημευθέντων μικρότεροι ἀλλὰ τὰ ὀνόματά των φέρουσι κλασικὰς ἀναμνήσεις. Τοιοῦτοι δὲ εἶνε ὁ Ρύνδακος καὶ ὁ Μάκιστος, οἵτινες, ἀφροῦ ποτίσωσι τὰς κοιλάδας τῆς Μυσίας καὶ Βιθυνίας, ἐνοόμενοι χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν· ὁ Αἰσηπος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος καὶ ὁ Γρανικὸς φέρων ἀχώριστον ἀπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὄνομα.

Εἰς τὸ Αἰγαῖον χύνονται ὁ Σιμόεις καὶ ὁ Σκίμανδρος ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ ἀπαθανατισθέντες· ὁ Κάϊκος ὁ Ἐρμος ὁ Κάυστρος καὶ ὁ Μαϊάνδρος. Τὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν τούτων μὴ ὄντα τόσον ὀρητικὰ ὅσον τὰ τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν προμνημευθέντων σχηματίζουσι κατὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτῶν προσχώσεις, αἵτινες ἀδικόπως αὐξάνουσιν· Ἡ ὑπὸ τοῦ Σιμῆντος καταβιβαζομένη ἰλὺς

εἶνε ἀξιοσημείωτος ἐν Τρωάδι, ἀλλ’ ἢ ὑπὸ τοῦ Ἐρμου ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σμύρνης ὡς καὶ αἱ τοῦ Καύστρου ὑπὲρ τὴν ἀρχαίαν Ἐφεσον καὶ προπάντων αἱ κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μαϊάνδρου προσχώσεις εἰσι πολὺ μεγαλείτεροι.

Ἐντὸς τῆς κυρίως Μεσογείου χύνονται ὁ Ξάνθος ποταμὸς δι-ασχιζὼν τὴν Λυκίαν· ὁ Καταρράκτης, ὁ Κέστρος, ὁ Εὐρυμέδων καὶ ὁ Μέλας, αἱ κυριώτεροι τῆς Παμφυλίας ἀρτηρίαι· ἀκολουθῶς ὁ Καλύκαδρος καὶ ἀνατολικώτερον ὁ Κύδνος ἢ ποταμὸς τῆς Ταρσοῦ.

Τὸ πρὸς τὸν Εὐφράτην τῆς Μικρασίας μέρος διασχίζεται ὑπὸ ὀλιγίστων ποταμῶν ἀξιοσημείωτων, ἐκτὸς ἂν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τοῦτο τὸ ὄνομα εἰς τὸ Κιουμέρ-Σοῦ, τὸ ὁποῖον χύνεται ἐντὸς τοῦ Εὐφράτου ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ Κεμάλ καὶ εἰς τὸ Τοκμά Σοῦ, τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ χύνεται ὅχι μακρὰν τοῦ Μαλατιέ.

Εἶνε ἀξιοπαρατήρητον ἔτι ἐκτὸς τοῦ Εὐφράτου, ὅστις δεικνύει τὸ ὄριον τῆς Μικρασίας, οὐδεὶς ποταμὸς ἀξίος λόγου ρεεὶ πρὸς ἀνατολάς, ἐνῷ ἐκ τῶν ὑψωμάτων τοῦ κεντρικοῦ ὄροπέδιου καὶ τῶν περικυκλούσων αὐτὸ ὄρεων πολλοὶ ποταμοὶ λαμβάνοντες ἀρχὴν κατέρχονται καὶ πρὸς δυσμᾶς καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον διευθυνομένοι εἰς τὰς τρεῖς θαλάσσας. Τοῦτο δύναται νὰ καταστήσῃ εὐκρινεστέραν τὴν περὶ τῆς Χερσονήσου ἰδέαν, καθότι ἀποδεικνύει δύο τινὰ· πρῶτον ὅτι τὸ ἔδαφος ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Μεσογείου κατ’ ὅσον τις προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ὑψοῦται, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου καὶ οἱ ποταμοὶ ρέουσι καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον, καὶ δεύτερον ὅτι ἐκ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου μέχρι τοῦ Εὐφράτου, τρυτέστιν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς κατ’ ἔλινον τὸ μήκος τῆς χώρας, τὸ ἔδαφος ἀκολουθεῖ βαθμιαίαν τινα ὑψωσιν καὶ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ κεντρικὸν ὄροπέδιον εἶνε κεκλιμένον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Οὕτω κεκλιμένη πρὸς τὴν Εὐρώπην, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα ἀπὸ τριῶν μερῶν τὴν περιβάλλουσιν, ἡ Μικρασία, στρέφει οὕτως εἰπεῖν τὰ νῦτα πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ἠπειρον, ὡς εἰ ἤρνεϊτο ν’ ἀποτελεῖ αὐτῆς μέρος. Ὅποτε ἐὰν θεωρῆται ὡς παράρτημα τῆς δύσεως, ὡς φυσικὸν συμπλήρωμα κράτους γειτονικοῦ, τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦτο δὲν γίνεται ἀνευ λόγου. Εἶνε δὲ καὶ τόσον ἀληθὲς ὥστε, μολονότι πολλάκις κατεκτήθη ὑπὸ ἈσIANῶν, οὐδέποτε διέμεινεν ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν, ἂν ἢ κυριαρχία αὐτῆ, ὡς ἢ ἐπὶ τέσσαρας ἤδη αἰῶνας τῶν Τούρκων, δὲν ἐξετεῖνετο καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος.

Β'. Κλίμα, φύσις τοῦ ἐδάφους καὶ προϊόντα.

Ἐκ τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους τῆς Μικρασίας εὐκόλως ἐννοεῖ ἕκαστος καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ κλίματος ἢ μάλλον τῶν κλιμάτων αὐτῆς, ἐπειδὴ ἕκαστον διαμέρισμα ἔχει καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ κλίμα, πολλάκις δὲ ὡρῶν τινῶν δρόμος ἀρκεῖ ὅπως μεταθῇ ὁ ὀρειπὸς ἐκ θερμῶν εἰς ψυχρῶν τόπον καὶ τ’ ἀνάπαλιν, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸν περῶντα τὸ μεταξῷ τῶν παγωμένων πεδιάδων τῆς Καππαδοκίας καὶ τῶν διακεκαυμένων μερῶν τῆς παραλίας τῆς γεινιαιζούσης τὴν Συρίαν διάστημα.

Εἰς τὸ ὑψηλότατον καὶ ἐπομένως ψυχρότατον μέρος τῆς Χερσονήσου, οὐ μακρὰν τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου, οἱ χειμῶνες διαρκούσιν ὀκτὼ μῆνας, ἢ δὲ γιῶν διακόπτει πᾶσαν συγκοινωνίαν ἐπὶ μακρὸν τοῦ ἔτους διάστημα. Καὶ ὁμοίως ἀρκεῖ ἔπως κατέλθῃ τις εἰς τὰ παράλια ἵνα εὕρῃ εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Τραπεζούντος θερμοκρασίαν κατάλληλον πρὸς καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς ἐλαίας.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅσα οἱ ἀρχαῖοι εἶπον περὶ τῆς μηχανικῆς γλυκότητος τοῦ οὐρανοῦ τῆς Ἰωνίας, τοῦ ἐπιγείου τούτου παραδείσου, ἔπου τὰ ψύχη τοῦ χειμῶνος εἶνε ἀγνωστα καὶ ὅπου ἡ τοῦ θεοῦ θερμότης συγκιρναῖται ὑπὸ δροσεροῦ ζεφύρου. Οἱ νότιοι ἀνεμοί, οἱ πνεόντες κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους τοῦ ἔτους μῆνας, φέρουσιν ἀφθόλους βροχάς, αἱ ὅποια, ἀναχωροῦσά τε φυτὰ, διατηροῦσιν εἶδος ἀνοΐξεως μέχρι τέλους Δεκεμβρίου. Ἐν Σμύρνῃ κατὰ τὰ θριμύτερα ψύχη τὸ ἑκατοστάδιον θερμόμετρον δείκνυει 10 βαθμοὺς ὑπὲρ τὸ μηδενικόν, συμδύει δὲ ἐνίοτε καὶ ἐν μηνὶ Ἰαννουαρίῳ νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τῶν 26. Ἀπὸ τὰς πρώτας τοῦ φεβρουαρίου ἡμέρας αἱ ἀμυδαλαῖαι ἀνοῦσι, τὰ δὲ ῥόδα διακύνουσι τὴν εὐωδίαν τω.

Ἀλλὰ μάλιστα μεταβῆ τις ἀπὸ τὰς ἄνω τοῦ Ἐρμου καὶ τοῦ Μαιάνδρου κοιλάδας εἰς τὰς πρώτας πεδιάδας τοῦ φρυγίου ὄροσίου, τὸ κλίμα ἀμέσως μεταβάλλεται. Καθόσον προχωρεῖ τις πρὸς ἀνατολάς, τὰ θέρη καθίστανται βραχυτέρα καὶ ἡ θερμοκρασία ψυχρότερα. Ἐν μόνον παραδείγμα ἀρκεῖ ἔπως καταδείξῃ τὴν διαφορὰν τῶν ὡρῶν εἰς τὸ δὺο τῆς Χερσονήσου ἄκρα ὑπὸ τὸ αὐτὸ πλάτος. Ἐν Ἰωνίᾳ τὰ σπαρτὰ θερίζονται τὸν Μάϊον, εἰς δὲ τὰς μᾶλλον θερμὰς τοῦ Εὐφράτου κοιλάδας τοῦτο γίνεται κατὰ τὸν Ἰούλιον.

Τὸ τῆς Μικρασίας ἔδαφος, πρὸ πάντων κατὰ τὰ βόρεια αὐτῆς μέρη, εἶνε καθ' ὑπερβολὴν πλούσιον εἰς ὄρυκτά. Ἀρχαῖα μεταλλεῖα ἀργύρου, σήμερον ἐγκαταλελειμμένα, ἀλλὰ τὰ ὅποια ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος, ἀνεγνωρίσθησαν ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου πρὸς ἀνατολάς τοῦ Ἄλυος, καὶ οὐ μακρὰν τῆς Τηρηπόλεως. Σήμερον εἰσέτι, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ὀθωμανῶν, τὰ περίφημα μεταλλεῖα τοῦ Γκιουμουῦ-Χανέ, πρὸς νότον τῆς Τραπεζούντος, παρέχουσι μεγάλας ποσότητας ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ μαγνέτου. Τὸ ἄλλο, τὸ ὅποιον ἢ φύσει ἀφειδῶς ἐπὶ τῆς χώρας ἔθεσεν, ἐξάγεται μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας. Ἀλλ' ἡ Χερσονήσος κλείει εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς ἀπειρα εἰσέτι μεταλλικὰ πλούτη, τὰ ὅποια αἱ χεῖρες τῶν κατοίκων ἀγνοοῦσι νὰ ἐκμεταλλεύωνται. Ὀλόκληρος, λόγου χάριν, ἡ σειρά τοῦ Ταύρου ἕνα μόνον, οὕτως εἰπεῖν, ἀποτελεῖ ἕνα μαρμάρου, ἄλλοτε ἐξυχομένου ὑπὸ τῶν Ρωμαίων διὰ τῶν πλουσίων λατομείων τῆς Συννάδας. Τὸ κινάδαρι τῆς Παρλαγονίας, ἡ στηπηρία τῶν ἐσωτερικῶν ἐπαρχιῶν δὲν παρεμειλύντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

Ἄλλη πηγὴ πλούτου, καὶ αὕτη εἶνε ἡ μεγίστη πηγή, εἶνε ἡ θαυμαστὴ εὐφορία τοῦ ἔδαφους, τὸ ὅποιον, διὰ νὰ παράξῃ, μάλιστα ἀπαιτεῖ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρότρου. Ἐξαιρουμένων τῶν ὑψηλοτέρων πεδιάδων τοῦ κεντρικοῦ ὄροσίου, αἰτίνες συνίστανται ἀπὸ γαίας ξηρὰς ἢ ἀποτελοῦσι βολὰς παχμεγέθεις, ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη περιέχουσι πολλὰς καλλιεργησίμους γαίας· δάση δὲ πυκνὰ

καλύπτουσι τὰς πλευρὰς τῶν μᾶλλον ὑψηλῶν ὄρεων καὶ αὐτῶν εἰσέτι τῶν τοῦ κεντρικοῦ ὄροσίου. Ὡς πρὸς τὰς κοιλάδας, αἰτίνες καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις παρετίθενται μεταξύ τῶν δασῶν καὶ τῶν θαλασσῶν, αὐταί εἶνε τόσο κηροὶ τοὺς ὁποίους οἱ ἀρχαῖοι δὲν παρεμείλουν, ἔπως τοῦτο σήμερον γίνεται.

Οὐδεμία ἐπὶ τῆς γῆς χώρα εἶνε τόσο εὐφορος ὅσον τὰ καλλιεργούμενα τῆς Βιθυνίας καὶ Ἰωνίας μέρη, ὅσον αἱ πρὸς νότον πεδιάδες, αἱ μεταξύ τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ πελάγους τῆς Κύπρου κείμεναι, ἢ καὶ αὕτη ἡ ζώνη ἢ ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου βρεχόμενη. Αἱ ὅπως ὑψηλὰ τῆς Φρυγίας πεδιάδες, αἱ μεταξύ τῶν ὠρειῶν κοιλάδων τοῦ Ἀρχιεπαύτου καὶ τῶν ψυχρῶν τῆς Καππαδοκίας μερῶν κείμεναι, εἶνε ἐπίσης πλουσίως πεποικισμένα. Ἡ περίξ τοῦ Κοτιαίου χώρα, οὕσα ἐκ τῶν ὠρειοτάτων τῆς Χερσονήσου, παράγει ἀφθόνας σίτον, κριθάς, ὀπώρας καὶ λαχανικά· τὴν πορτοκαλίαν, ἐλαίαν καὶ σικκίαν, ἡ ψυχρότης τοῦ κλίματος δὲν ἐπιτρέπει, ἀλλ' ἡ σταφυλή, ἡ πέπονες καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν εὐκράτων ζωνῶν ὀπώραι γίνονται ἐξαιρετοί. Ἡ Μικρασία ὡς γνωστὸν εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν τῶν ὀπωρῶν χώρα. Αἱ νῆσοι καὶ τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας παράγουσι συλλήβδην τὰς χρυσὰς καὶ εὐώδεις ὀπώρας τῶν θερμῶν κλιμάτων· τὰς δὲ τῶν εὐκράτων μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφθονίας τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ὅλη ἡ βόρειος ζώνη. Εἰς οὐδεμίαν χώραν ἡ ἀμπέλος παράγει τόσο καλὰς σταφυλάς. Ὅθεν πάντα τὰ παράλια τῆς Χερσονήσου τὰ ἐφάμιλλα τῶν Συρραϊκῶν εἶνε κεκαλυμμένα ἀπὸ ἀμπελῶνας. Ἐν ταῖς ὄχθαις τοῦ Πόντου ὡς καὶ ἐν Ἰωνίᾳ τὸ κλίμα περιτυλισσόμενον εἰς τὰ δένδρα σχηματίζει ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ περιηγητοῦ θελακτικὰς σκιαδὰς ἐνθυμίζουσας τὴν Ἰταλίαν καὶ τινὰς τῶν νοτίων τῆς Γαλλίας ἐπαρχιῶν.

Τὸ ὅτι, τὸ τόσο ἀπὸ τοὺς Ἀσιανούς περιζήτητον, καλλιεργείται καθ' ὅλας τὰς παρὰ τὸ Αἰγαῖον κοιλάδας. Ἄν δὲ καὶ δὲν ἐκτιμᾶται ὅσον τὸ τῆς Περσίας ἢ Ἰνδικῆς, οὐχ ἦτον οἱ ἔμποροι ζητοῦσιν αὐτὸ, ἢ δὲ Κυβέρνησις ἔχει ἐξ αὐτοῦ ὄχι μικρὰ εἰσοδήματα. Ἡ Βιθυνία εἶνε ὀνομαστὴ διὰ τὰς συκαμίνους τῆς, ἢ δὲ Προῦσσα εἶνε κέντρον τῶν ἀρίστων τεχνουργειῶν τῆς μετᾶξῃ. Ἡ ἐλαία, ἥτις ἐν ταῖς κοιλάσι ταῖς παρὰ τὸ Αἰγαῖον εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ πατρίδι τῆς, αὖξῃ· ἐπίσης καὶ παρὰ τὴν Προποντιδα ὡς καὶ εἰς τινὰ μέρη τοῦ Εὐξείνου ἀπὸ Σινώπης μέχρι Τραπεζούντος· εἰς τὰς κοιλάδας τῆς Κιλικίας εὐρέθη ἀγρία. Ὅπως εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Βιργιλίου οὕτω καὶ σήμερον ὁ κρόκος (ζαφροῦ) εὐωδιάζει παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τμώλου. (1). Βάμβαξ φύεται εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Σμύρνης, ἀπνεύται δὲ καὶ παρὰ τὴν Τρωάδα. Τέλος καὶ ὁ φοῖνιξ ἄλλοτε ἐν Ἰωνίᾳ ἐκαλλιεργείτο, ὡς τὸ μαρτυρεῖ ὁ Πασσανίας. (2). Εἰς τινὰ μέρη, ἀλλὰ σπάνια, τῆς νοτίου παραλίας φαίνονται εἰσέτι φοίνικες.

Δυστυχῶς οἱ κάτοικοι δὲν ἠξέφρουσι νὰ ἐπωφεληθῶνται τῶν δώρων τῆς φύσεως καὶ, ὅσον τὸ ἔδαφος τῆς Μικρασίας εἶνε εὐφορον, κατὰ τοσοῦτον ἡ γεωργία παρεμειλεῖται. Οἱ ὀθωμανοὶ καὶ

(1) Nonne vides, croceos ut Tmolus odores India mittit. Βιργ. Γεωργ. I, 56.

(2) Φοίνικες παρεχονται: καρπὸν τοῦ ἐν Ἰωνίᾳ τῶν φοινίκων καρποῦ πεπανώτερον Πικρ. Βειωτ. XIX, 5.

ὡς ἐκ νομάδων καταγόμενοι καὶ ὡς κατακτητὰί τρέφουσιν εἰδός τι περιφρονήσεως πρὸς τὴν γεωργίαν. Καθόσον ἀρορᾷ τοὺς Ἑλληνας χωρικούς, ὧν αἱ γαῖαι εὐρίσκονται εἰς ἦτον χειροτέραν ἢ αἱ τῶν ὀθωμανῶν κατατάσσιν, ὁ τίτλος αὐτῶν ραγιά καὶ τὰ τούτου παρεπόμενα ἐβίασαν αὐτοὺς μέχρι τοῦ δε νὰ μὴ ἐξέλθωσι τοῦ κύκλου τοῦ ἀπολύτως ἀναγκασίου.

Τὰ ἀκόλουθα ἐρριζόμενα ἐκ τῆς Correspondance d' Orient τῶν K. K. Michaud καὶ Roujoulat, παρέχουσιν ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῆς γεωργίας ἐν Μικρασίᾳ. Πρόκειται περὶ τουρκικῆς τινος ἐπαύλεως, κειμένης παρὰ τὸν Ἑλλησποντον, ἐν χώρᾳ εὐφρόνῳ κατὰ παράθεσιν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν.

«Τὸ τσιφλίκιον ἢ ἡ τουρκικὴ ἐπαυλις γενικῶς περιστᾷ θέαμα οἰκτρόν, ἂν δὲ καὶ εἶνε κατοικημένον ποιεῖ ἐντύπωσιν γῆς ἐρήμου. Ἐν αὐτῇ βλέπει τις μόνον κύριόν τινα διατάττοντα καὶ δούλους ὑπακούοντας σιωπηλῶς. Τὸ κυρίως ἐλλείπειν ἀπὸ τὰς ἐπαύλεις ταύτας τῆς Ἀνατολῆς εἶνε ἡ γυνὴ ἥτις νὰ ἐπαγρυπνῇ τὴν περιποίησιν τοῦ κτηνοτροφείου καὶ τοῦ σταύλου, ἡ γυνὴ, ἡ ἀλλαχούσα ὡς ἡ πρόνοια τοῦ οἴκου καὶ ἡ ποιοῦσα νὰ βασιλεύῃ περὶ αὐτὴν τάξις, καθαριότης, οἰκονομία. Ἡ γεωργία καὶ ἡ ἀγροτικὴ ζωὴ ἀπαιτοῦσι φροντίδας καὶ ἐργασίας οὕσας φυσικὴν τῶν γυναικῶν μερίδα· αἱ δὲ φροντίδες αὐταὶ καὶ ἀγροτικαὶ ἐργασίαι δὲν συμβιβάζονται πάντοτε μετὰ τῆς μονήρους καὶ περιορισμένης τῶν χρεμίων ζωῆς. Αἱ ὀθωμανίδες ἀποσυρόμεναι εἰς γυναικῶν τινὰ τῆς ἐπαύλεως περὶ οὐδενὸς φροντίζουσι, κάθηνται δὲ ὡς φυλακισμέναι ἢ ὡς ξένοι, ἡ περυσία τῶν ὀπείων οὐδόλως συμβάλλει εἰς τὴν μετὰ δραστηριότητος ἐκτέλεσιν τῶν γεωργικῶν ἔργων. Οἱ ἰδιοκτῆται βιάζονται νὰ πέμπωσιν εἰς τὰς ἐπαύλεις τῶν γυναικῶν μισθωτάς Ἑλληνίδας, αἱ ὅποια ὡς μισθωταὶ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὅποιον πᾶσα οἰκοδόμοισα ἔχει. Ὅ,τι εἶδον ἐν τῇ ἐπαύλει Βέργασι ἐνίσχυσε τὴν γνώμην, τὴν ὅποιαν ἄλλοτε εἶχον σχηματίσει, ὅτι δηλαδὴ ἡ θρησκεία τῶν ὀθωμανῶν δὲν εἶνε ἐνθαρρυντικὴ τῆς γεωργίας.

«Ἀφ' οὗτο εὐρισκόμεθα εἰς Ἀσίαν, ἀνὰ πᾶν βῆμα καταλαμβάνόμεθα ὑπὸ θαυμασμοῦ θεωροῦντες ὅσα ἡ φύσις πρὸς εὐτυχίαν τῆς χώρας ἐποίησε καὶ οἰκτιροῦμεν ὅσα ἐξ ἄλλου ἢ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀνικανότης διαπράττουσιν ὅπως ἐκμηδενίσωσι τὰ δῶρα τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ τσιφλίκιον, τὸ ὅποιον μᾶς ὑπεδέχθη ἐμπερικλείει πολλὴν ἔκτασιν γαιῶν· οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ ἐξερτῆματά του, μετρίως καλλιεργούμενα, ἠδύνατο νὰ διαθρέψωσι πόλιν ὀλόκληρον· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῶν γαιῶν εἶνε χέρσος, τὸ δὲ λοιπὸν παρεμειλημένον ἢ κακῶς γεωργημένον. Λαὸς δραστήριος καὶ ἐξυπνος λείπει ἀπὸ τὴν εὐφορον αὐτὴν γῆν. Οἱ Τούρκοι περιφρονοῦσι πᾶν εἶδος ἐργασίας καὶ μάλιστα τὴν γεωργικὴν. Ἐν τούτοις ἐκ τῶν λαῶν τῶν κατοικούντων τὴν χώραν εὐρίσκονται δύο πρὸς οὗς αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι καὶ τὰ ἦθη τὰ ἀγρωτικά εἶνε μᾶλλον ξένα ἢ πρὸς τοὺς Μουσουλμάνους. Πιστεύω ὅτι οὐδὲ εἰς πᾶν Ἰσραηλῆτις μετεχειρίσθη σκαπάνην ἢ ὠδήγησεν ἄροτρον, ἀφ' οὗτο ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἔχασε τὰς πλουσίας κοιλάδας τοῦ Ἐρράϊμ καὶ τοῦ Σαρὼν τὰς εὐφρόους πεδιάδας. Ἐξ ἄλλου οἱ Ἀρμένιοι, οἵτινες καταγίνονται εἰς πᾶν εἶδος ἔργου ἐντὸς τῶν πόλεων, εὐδόλως ἀναμιγνύονται εἰς ἔργα γεωργικά· ὥστε ὑπὸ μόνον τῶν Ἑλλή-

νων ἡ γῆ μετακινουμένη καθίσταται καρποφόρος. Πᾶσα ἡ χώρα ἢ παρὰ τὸν Ἑλλησποντον κυρίως καλλιεργείται ὑπὸ μόνον Ἑλλήνων.

Ὅθεν ἐκ τῶν τασάρων πεποικισμένων ἐθνῶν, τῶν κατοικούντων τὴν Μικρασίαν, ἐν καὶ μόνον καλλιεργεῖ τὴν γῆν, τὸ ἑλληνικόν.

Ἡ Μικρασία ἂν καὶ ἔχῃ ἔκτασιν ὄσην καὶ ἡ Γαλλία μάλιστα κατοικεῖται ὑπὸ ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ψυχῶν. Λέγομεν μάλιστα καθότι ἐν Τουρκίᾳ πίνακες στατιστικοί, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὸ παρόν, εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξωσιν. Ἐν τούτοις κατὰ τὰς μᾶλλον πιθανὰς ἰκασίας, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων δυνατὸν νὰ γίνῃ παραδεκτός, ἂν καὶ δὲν ἦνε οὕτε τὸ τέταρτον τῶν κατοικῶν, τοὺς ὁποίους δύναται νὰ διαθρέψῃ ἢ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους διέτρεπε.

Ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἐπαρχίαις οἱ Τούρκοι εἶνε ὀλιγαριθμότεροι τῶν χριστιανῶν· ἐνταῦθα ἀπ' ἐναντίας οἱ Ἕλληνας, Ἀρμένιοι καὶ Ἰουδαῖοι μάλιστα ἀπαρτίζουσιν ὁμοῦ τρία ἑκατομμύρια· οἱ δὲ Μουσουλμάνοι μόνον συμπληροῦσι τὰ ἐπιλοιπα πέντε. Ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ ὁμοῦ ἐμπεριέχονται καὶ οἱ νομάδες Τουρκομάνοι καὶ Κοῦρδοι, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν κυρίως Τούρκων, οἵτινες ἴσως δὲν ὑπερβαίνουσι τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια.»

Ἐν τοῖς μετέπειτα θέλομεν ἐπανέλθει ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἐκτεινόμενοι ἔτι μᾶλλον ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ταύτῃ ἠθέλομεν ὑπερβῆ τὴν τάξιν τὴν χρονολογικὴν. Ὅθεν ἤδη δε τὸ ἀναγνώστης ἔφερε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς γεωγραφίας τῆς Ἀσιατικῆς χερσονήσου μεταδόμεν εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν γεγονότων ὧν ὑπῆρξε θέατρον.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΡΟΣΦΑΤΟΝ ΔΡΑΜΑ.

Τὸ Λονδίνον εἶνε παρὰ πᾶσαν ἄλλην Εὐρωπαϊκὴν πρωτεύουσαν ἢ πόλιν τοῦ μεγάλου πλούτου καὶ τῆς ἐσχάτης ἀθλιότητος

Καὶ μυθιστοριογράφοι καὶ ποιηταὶ καὶ ἄλλοι δημοσιογράφοι πολλὰς ἐξεκόνισαν ποίαν ἀντίθεσιν παρουσιάζουσιν τὰ δύο ἄκρα ταῦτα ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ. Ὁ περὶ τούτου ἀμφιβάλλον, ἀνὰ ἀναγνώστη τὸ ἀκόλουθον. Ὅσον ἀποσπῶμεν ἐκ τῶν τελευταίων ἀγγλικῶν ἐφημερίδων. Νεαρὰ γυνὴ, κοσμίως ἐνδεδυμένη, ἐρρίφθη τὴν τελευταίαν πέμπτην (5 Ἰουλίου) ἐκ τοῦ ὕψους τῆς γέφυρας Βατερλώ εἰς τὸν Τάμεσιν, μ' ὅλας δὲ τὰς προσπάθειάς γενναίων τινῶν ἀτόμων, θραμνόντων ὅπως τὴν σώσωσιν, ἦτο νεκρά, ὅτε τὴν ἐξήγαγον τοῦ ὕδατος. Ὁ ἀτυνομικὸς ὑπάλληλος, ὁ ἐπιφορτισθεὶς τὴν αὐτοψίαν τοῦ σώματος, εὗρεν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀκόλουθον ἰδιόχειρον σημείωσιν:

Λονδίνον, 3 7θρίου 1872. 3 High S. Shadwell.

«Το κακούργημα ἔπερ μετ' ὀλίγον πρᾶττω καὶ δι' ἔπερ θείω τιμωρηθῆ ἐν τῇ αἰωνιότητι, ἐλαφρύνεται ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς δυστυχίας μου. Μόνη ἐν Λονδίῳ, μὴ ἔχουσα ἕνα ὀβολόν, ἕνα φίλον ὅστις νὰ μὲ βοηθήσῃ διὰ τῶν συμβούλων του ἢ νὰ μοὶ παρέξῃ χεῖρα βοηθείας, ἀπέκαμα ἀνωρελῶς ζητοῦσα ἐργασίαν τινὰ ὅποιανδήποτε μ' ἔλλείπουν τὰ πάντα, ἔχω τὰς κινήμας καταβεβλημένας ἐπίσης ἔπως τὴν καρδίαν. Προτιμῶ τὸν θάνατον ἢ νὰ ἴδω καὶ ἄλλην ἡμέραν οὕτω ἀνατέλλουσαν. Εὐρίσκομαι ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸ ἑξ ἑβδομάδων. Ἀνεχώρησα ἐξ Ἀμερικής, ὡς παιδαγωγός, μετὰ τινος Κυρίας ἀπὸ τὸ Wick τῆς Σκωτίας, ἀπέπεμψθη μὲν μόλις φθάσασα, ἠρνήθησαν δὲ νὰ μὲ πληρώσωσι καὶ τὸν ναῦλον, ὅπως ἐπανεέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἔμεινα μὲ 3 1/2 λίρας, προῖον τοῦ μισθοῦ μου.

Ἐπειὶ ἐπλήρωσα τὸν μέχρι Λονδίνου ναῦλόν μου, μοὶ ἔμειναν 5 σελήνια. Τί νὰ κάμω; ἐπώλησα τὸ ὠρολόγιόν μου. Ἄλλὰ τὸ εὐτελές ποσόν, ὅπερ ἔλαβον ἐξ αὐτοῦ, ἐξηγοτήθη τῶν χίλιστα.

Ἐπρεπε νὰ πληρώσω τὸ ἐνοίκιον τοῦ δωματίου μου καὶ ἄλλα μικρὰ ἔξοδα, ἀνωρελῶς τρέχουσα πρὸς εὐρεσιν θέσεως. Ἦδη, δὲν μοὶ μένει πλέον τίποτε. Ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ χειροτερεύει τὴν θέσιν μου. Νὰ μὴν ἔχω ἕνα φίλον! Νὰ μὴν ἔχω πλέον μίαν ἐλπίδα, ἐν

Ἡ ΜΑΓΙΣΣΑ ΚΙΡΚΗ.

σολιδίον! — Ὑψιστε Θεέ! Συγχώρησον πτωχὴν ἁμαρτωλὴν, εἰς οὐδὲν πλέον ἐλπίζουσαν. Γινώσκεις πόσον ἐπάλαστα κατὰ τοῦ πειρασμοῦ τούτου, ἀλλ' ἢ εἰμαρμένη μὲ κατέβαλε. Δὲν δύναμαι νὰ καταρύγω εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς ἀπωλείας ἢ ταλαίπωρος μήτηρ μου μὲ βλέπει ἐκ τοῦ ὕψους τῶν οὐρανῶν. Ἄνευ πατρὸς, ἀνευ μητρὸς, ἀνευ φίλου, ἀνευ μιᾶς χριστιανικῆς καρδίας, ἦτις νὰ μ' ἔνοση! Ἔχω πλήρη τὰ λογικά μου, πρὸ καιροῦ βλέπω τὸ τέλος αὐτό. Παρκακλῶ ἑαυτὸν καὶ τὸν Θεόν,

ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μετ' ὀλίγον θὰ παρουσιασθῶ, νὰ μὲ συγχωρήσωσι. Χαῖρε κόσμῳ τῶν ὠραίων καὶ ὁμῶς τῶσιν ἀγαθῶν!

Alice—Blanche Oswald,»

Υ. Γ. Ἐμμαι εἰκοσαετής.»

ΚΙΡΚΗ.

Περίφημος μάγισσα, θυγάτηρ, κατ' ἄλλους μὲν, τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Ὀκεανίδος Περσείδος, κατ' ἄλλους δὲ, τοῦ Ὑπερίωνος καὶ τῆς Ἀστέρωπος. Κατὰ τὴν μυθολογίαν διέμενον ἐν κοιλάδι νήσου κειμένης παρὰ τὰ δυτικὰ παραλία οὐ μακρὰν τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλούμενου νῦν Κιρκέλλου ὄρους (monte Circello) ἡ οἰκία τῆς ἦτο ἐκτισμένη ἐκ τιμαλφῶν λίθων ἐφρουρεῖτο δὲ ὑπὸ λεόντων καὶ λύκων ἐξημερωμένων· αὐτὴ δὲ ἡ Κίρκη κατεγίνετο ὑφαίνουσα καὶ τὴν ἐργασίαν τῆς συνώθευσε δι' ἁσμάτων, ὑπηρετεῖτο δὲ ὑπὸ Ὀρεάδων καὶ Ναϊάδων.

Ὅτε ὁ περιπλανώμενος Ὀδυσσεὺς προσπέλασε καὶ εἰς τὴν νῆσον τῆς, ἐξεῖλε τὸν Εὐρύλοχον μετὰ τινῶν ναυτῶν νὰ κατασκοπεύωσι τὸν ἀγνωστον τοῦτον εἰς αὐτοὺς τόπον. Οἱ ἀπεσταλμένοι οὗτοι ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κίρκης, ἐοικλοξενήθησαν παρ' αὐτῆς λίαν φιλοφρόνως, ἔφαγον καὶ ἔπιον μετὰ ταῦτα ὁμῶς ἢ ὅσον εὐγενῆς καὶ περιποιητικῆς αὐτῆς κυρία τοὺς ἤγγισε μὲ τὴν μαγικὴν ράβδον τῆς καὶ ἀμέσως τοὺς μετεμόρφωσεν εἰς χοίρους. Μόνος ὁ Εὐρύλοχος διέφυγε τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην καὶ εἰδοποίησε τὸν Ὀδυσσεῆ περὶ τῶν γενομένων.

Ὁ ἦρωας ἀπεβίβασθη εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἐταίρους του, καὶ ἔδον ἀπήντησε τὸν Ἐρμῆν, ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ τὴν τέχνην νὰ διαρύγῃ τὴν γοητείαν καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χοῖρον τι καλούμενον μῶλν, προφυλακτικὸν κατὰ τῆς μαγείας

ἐφωδιασμένος δὲ διὰ τοῦ πολυτίμου τούτου φυλακτηρίου ἦλθεν εἰς τὸ μέγαρον τῆς Κίρκης, ἐπέπεσε κατ' αὐτῆς ξιφίρης καὶ τὴν ἠνάγκασε νὰ ὁμῶσῃ ὅτι δὲν ἤθελε πράξῃ κακόν τι εἰς αὐτὸν καὶ ὅτι ἤθελε τοῦ ἀπελευθερώσει τοὺς συντρόφους. Ἡ μάγισσα, ἰδοῦσα τὴν ἀσυνήθη ταύτην ἀντίστασιν, ἐθαύμασε τὴν ἀνδρίαν τοῦ ξένου, συνάμα δὲ θελχθεῖσα ἐκ τῆς ἀρρενωπῆς καλλονῆς καὶ τῆς εὐγλωττίας τοῦ ἦρωος ἠράσθη αὐτοῦ, τὸν ἐκράτησε

παρ' ἑαυτῇ ἔτος δλόκληρον καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔτεκε δύο υἱούς, τὸν Ἄδριον ἢ Ἄγγιον καὶ τὸν Λατίνον. Ἐπὶ τέλους δὲ μὴ δυνηθεῖσα κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸν πείσῃ νὰ μείνῃ διὰ παντὸς παρ' αὐτῇ, τὸν ἐσυμβούλευσεν ἔτι, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐπανεέλθῃ αἰσίως εἰς τὴν πατρίδα του, ἔπρεπε πρῶτον νὰ καταβῇ εἰς τὸν ἄδην καὶ νὰ λάβῃ τὰς θεούσας ὁδηγίας παρὰ τοῦ μάντιος Τειρεσίου.

ΤΙΣΙΑΝΟΣ.

Ὁ Τελασσώνης, ὅστις εἰ καὶ ἦτο ζωγράφος ἀδόκιμος ἔγραψεν ὁμῶς καλλίστην περὶ γραφικῆς πραγματείαν καὶ χρησιμωτάτην εἰς πάντα ἐραστὴν τῆς ὠραίας ταύτης τέχνης, ἐκφέρει τὴν ἀκόλουθον εὐφυᾶ καὶ δικαίαν παρατήρησιν. «Σημειώτέον, λέγει, ὅτι εἰς ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους γνῶσεις ἢ πρόσοδος μέχρι τινὸς σημείου εἶνε λίαν βραδεία, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου μέχρι τοῦ ὑπερτάτου αὐτῶν ὕψους ἢ διάστασις εἶνε αἰετοπελίαν ὀρμητικὴ.» Καὶ ἀληθῶς, ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου Βελλίνη μέχρι τοῦ μαθητοῦ του Γεωργιῶν ἡ ὁδὸς ὑπάρχει ἀπειρος ἀπόστασις! Ἄλλ' ὁ Τελασσώνης ἐδύνατο νὰ προσθέσῃ ὅτι, ὅταν ἡ κοινωνία γεννήσῃ ἐπινοήματά τι, πάραυτα γεννῶνται καὶ οἱ καλλιεργήσοντες αὐτὸ ἄνδρες, οἵτινες ἔχουσιν ἔνστικτα προτερήματα τῶσιν εἰδικά, ὥστε φαίνεται ὅτι ἐγεννήθησαν ἐπὶ τούτῳ. Βεβαίως τούτο εἶνε ἀξιοθαύμαστον ἢ μάλλον εἶνε σοβαρὸν ἀντικείμενον τῆς ἡμετέρας παρατηρήσεως, ἐκτὸς ἀνπιστεύωμεν, ὡς αἱ γυναῖκες, ὅτι ἀενάως ἢ θεῖα πρόνοια ἀναμνησθῆται εἰς τὰς ὑποθέσεις μας.

Μόλις ὁ Γεωργιῶν εἶχεν ἀνακαλύψει τὰ Οὐρανόγραμμα τοῦ χρωματισμοῦ του, καὶ παρ' αὐτὸν ἐμορφότο ἕτερός τις ἀνὴρ κατέχων, οὕτως εἶπεν, τὰς αὐτὰς ἀρετὰς ἐκείνου, ὅστις ἐμελλε νὰ ζῆσθαι ἱκανὸν χρόνον ἔπως φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας ὁ, τι ἐκείνος εἶ-

(ΜΕΝΤΩΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχος ΑΖ').

Ο ΤΙΣΙΑΝΟΣ

εἰς ἡλικίαν ἔτων 99,

χε μόνον ἀρχίσει. Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνὴρ ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1447 ἔτος εἰς μίαν τῶν περιφανεστέρων πόλεων τῆς ἐπαρχίας τοῦ Καβῶρ τὴν Πιέθην, κειμένην εἰς τὰ μεθόρια τῆς Φριούλης, καὶ ἐξάρτημα οὖσαν τῆς Γαλινοτάτης ἐνετικῆς Δημοκρατίας. Ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀνδρὸς τούτου διέπρεψαν πλείστοι, ἀπὸ τοῦ 1-200 ἔτους, ὡς συνδικοὶ, συμβολαιογράφοι, διοικηταὶ καὶ νομολόγοι ἀξιοθαύμαστοι ἀκεραιότητος· ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ ἢ οἰκογένεια αὐτῆς ἔθευρετο προσέτι ὅτι ἐπροσέθεον εἰς τὸ ἡμερολόγιον τὸν ἅγιον Τισιανόν, καὶ εἰς αὐτὴν ὅτι ἐδόθη ὑπὸ τῆς μοῖρας νὰ ἀναδείξῃ εἰς τὸν κόσμον τὸν Τισιανόν Βελλίνιον, μίαν τῶν ὠραιότερων τῆς γραφικῆς μεγαλονοιῶν ὠραιότερα ταύτης εὐγένεια δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Ὡς πάντων τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν, οὕτω καὶ τοῦ Τισιανοῦ ἢ κλίσις ἀνεκαλύφθη ἀπὸ νεαρῶτάτης

αὐτοῦ ἡλικίας. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι, δεκαετῆς ὢν, ἔγραψεν ἐπὶ μιᾶς στήλης μίαν κεφαλὴν παρθένου, εἰς ἣν, δι' ἔλλειψιν χρωμάτων, μετεχειρίσθη τὸν ζωμὸν διαφόρων ἀνθέων. Ἰδόντες τούτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ τὸν ἐπέμψαν εἰς Βενετίαν παρὰ τινι θεῷ του, Ἄντωνιῳ καλούμενῳ· οὗτος παρέδωκεν αὐτὸν τῷ Γεντίῳ Βελλίνῳ, οὗτινος ἦτο ἔτι σοφωτέρα ἢ περὰ ὁδοῦ. Ἐνταῦθα ἔμεινε πλείστον χρόνον ἐργαζόμενος κατὰ τὸν περιορισμένον τοῦ Ἰωάννου τρόπον, καὶ ἀντιγράφων δουλικῶς τὴν φύσιν. Ἐπὶ τῶν ζωγρα-

φημάτων αυτού εδύνατο τις ν' απαριθμήσει και αυτές τὰς τρίχας τῶν χειρῶν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐμφανισθέντος τοῦ Γεωργιῶν, ἐνόησεν ἅπασαν τὴν ἀξίαν τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἀρχαίου του συμμαθητοῦ και προσήλθεν ὅπως τεθῆ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐκείνου.

Ἔῤιξε δὲ τὸσφ ζωηρὰν νοημοσύνην και τοσοῦτον γεγυμνασμένην τὴν γραφίδα, ὡστε ἐντὸς μηνῶν τινων πολλὰι γραφαί, ἔργον ἴδιον αὐτοῦ, ἐθεωρήθησαν ὡς ἔργα τοῦ νέου διδασκάλου. Ὁ Γεωργιῶν τότε παρέλαβεν αὐτὸν συμβοθῆν ἐῤς τὴν γραφὴν τὴν παριστάνουσαν τὴν ἀγορὰν τῶν Γερμανῶν, ἐν ἧ ὁ μαθητὴς ἐπὶ τοσοῦτον διεκρίθη, ὡστε ὁμοφυῶς οἱ συγγραφεῖς ὁμολογοῦσιν ὅτι ὑπερέβη τὸν Βαρβαρέλλην. Σήμερον καθίσταται ἀδύνατον νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς διαφορᾶς τρεῖς αἰῶνες, διαβάντες ἀπὸ τῶν εῤς τὰς προσβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρας ἐκτεθειμένων ἐκείνων τοιχογραφῶν, κατέστρεψαν αὐτάς. Ὅπως δὲ ὅμως τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἀρκούντως μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα προσεκάλεσαν αὐτὸν ἀπὸ Παδοῦς εῤς Βενετίαν, ὅπου εἶχον ἀνάγκην γραφῶν τινων. Μετὰ δύο ἔτη, ὅτε ἐπανήλθεν εῤς Βενετίαν και ἡ ὑπόληψις του εἶχεν ἤδη στερεωθῆ, ἐπεφορτίσθη παρὰ τῆς Γερουσίας νὰ φέρῃ εῤς πέρας τὴν αἴθουσαν τοῦ βουλευτηρίου, ἣν ὁ Ἰωάννης Βελλίνης δὲν ἤδυνήθη νὰ ἀποπερατώσῃ. Ἐπανέβητε πρὸς τούτοις τὴν μεγάλην ἐκείνην γραφὴν, ἐν ἧ παρίσταται ὁ αὐτοκράτωρ Φριδερίκος Βαρβαρόσσης προσπίπτων εῤς τοὺς πόδας τοῦ Ἀλεξάνδρου Πάπα Γ' και ζητῶν ἔντιμον παρ' αὐτοῦ συγχώρησιν. Ἐν ταῖς γραφαῖς ταύταις ἀνήλθεν ὁ Τισιανὸς εῤς μέγα ὕψος· μὴ ὑπάρχοντος δὲ τοῦ Γεωργιῶν ἐν τῇ ζωῇ, ἔδωκαν εῤς αὐτὸν, ὡς πρὸς τὸν ἐξοχώτερον τῆς πλέως καλλιτέχνην, τὸ ἀξίωμα τῆς Sensaria, ὅπερ ἦτο φόρος τις εἰσπραττόμενος ἐκ τῶν πρὸς διαμετακόμισιν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων, και ἀποτελῶν χρονικὴν πρόσδοον τριακοσίων μέχρι τετρακοσίων περιπου σκούδων.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τοιαῦτα ἀξιώματα ἐδίδοτο εῤς τοὺς καλλιτέχνας ἀντὶ συντάξεως. Εῤς ὁμοίαν κατηγορίαν ὑπάγεται και τὸ ἐν Ρώμῃ καλούμενον ὑποῦργημα τοῦ *molitor*, συνιστάμενον εῤς τὸ σφραγίζειν διὰ μολυβδίνης σφραγίδος ἕνια τῶν τοῦ Πάπα διαταγμάτων. Τὴν θέσιν ταύτην ἐζήτει και ὁ Βελλίνης, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων του, ἐπὶ Παύλου Γ', ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν μὴ πληρωθέντων ἔργων του. Τὸ ὑποῦργημα τῆς Sensaria ἐν Βενετίᾳ ἦτο εἶδος διπλώματος ζωγράφου τῆς Γερουσίας, συνεπάγοντος τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ζωγραφεῖν εῤς ἐκάστην ἐκλογὴν τὴν εἰκόνα τοῦ νέου Δόγη. Ἡ πρὸς τοὺς τίτλους μανία εἶνε ἀρχαία ὡς ἡ κοινωνία αὐτῆ, ἐπομένως και αὐτῆ ἡ ἰκανότης, ἣτις εἶνε τὸ ἦττον ἀντιληπτὸν ἐκ τῶν ἐγκωμίων, μετεσχηματίσθη εῤς θετικὸν ἀξίωμα· ὅθεν εῤς τὰς καλῶς ὀργανισμένας μοναρχίας ἔχομεν πρῶτον ζωγράφον τοῦ Βασιλέως, ὡς και πρῶτον θαλαμηπόλον, ὅστις ὁμοῦ ἐξοφλεῖ τὸ χρέος του ζῶν μέχρι τέλους ἀντικείμενον γέλωτος, ἀν δὲν ἀποβῆ ἐπίσης και πρῶτος ζωγράφος τοῦ ἔθνους.

Ἐῤνε ἀδύνατον ἐν τῇ παρούσῃ πραγματεία νὰ γράψωμεν ὡς ἔδει τὰ περὶ Τισιανοῦ. Ἐννενηκόντα ἔτη ἀδιαλείπτου ἐργασίας, πολυκρότου βίου ὑψηλοτάτων κοινωνικῶν σχέσεων και ἀπείρου φήμης, ἀπαιτοῦσιν ἐκτεταμένην διήγησιν, ἀλλ' ἡμεῖς θέλομεν ἀφηγηθῆ τὰ περὶ τοῦ καλλιτέχνου τούτου ἐν συντομίᾳ.

Τοῦ Τισιανοῦ τὸ στάδιον ἔμελλε νὰ ἦνε μακρὸν στάδιον δόξης και εὐδαιμονίας, και αἱ περιστάσεις παρουσιάστησαν αἰετοπε εὐνοικαί πρὸς τὴν μεγαλοφυαν αὐτοῦ. Κατὰ τὸ 1512, ὅτε δηλαδὴ ὁ Γεωργιῶν ἀπέθνησκε, ὁ δὲ Σεβαστιανὸς, ὁ ἐπικληθεὶς μετὰ ταῦτα Πιόμπος, μετέβαινε εῤς Ρώμην, ἔμεινε εῤς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἐνετικῆ ἐργαστηρίου, ὅπερ ἐβάστασε μετὰ μετριότητος και ἀνευ ἀλαζονείας, οὐδὲ ἐφάνη κατ' ἀρχὰς ὁ πολυτελής ἀνὴρ ὃν ἡμεῖς γινώσκουμεν. Ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του διήγε βίον ἀπλούστατον και κατεγίνετο ἀόκνως ἐργαζόμενος. Πρῶτος, ὁσοῦτος και συνετὸς ὢν, ἀπέκτεσεν ἐν σιγῇ οὕτως εἰπεῖν, δόξαν, ρώμην και ὑγείαν, ὡς νὰ προέβλεπεν ὅτι τὸ στάδιον του ἔμελλε νὰ ἦνε μακρὸν, και ὅτι περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του ἔμελλε νὰ ὑποφέρῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν μᾶλλον ἐκνευρίζουσῶν ἡδονῶν. Κατ' ἀρχὰς κατεγίνετο πρὸ πάντων ὁ Τισιανὸς εῤς ὁμοιογραφίας, και τὰς ὁποίας ἐξετέλει κατὰ τὸν ὠραῖον τύπον ὃν ἔδωκεν ὁ Γεωργιῶν· κατεῖχε δὲ κυρίως σπανίαν ἰκανότητα τοῦ νὰ διδῆ ὑψηλότατον χαρακτῆρα εῤς τὰ πρόσωπά του, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ζημιώνηται. Εῤς τὸ εἶδος τούτο ὁ Τισιανὸς οὐδένα ἔχει ἐφάμιλλον ἐν αὐτῷ ἐπηρεάζει ἀπάσας τὰς δυνάμεις τῆς νοημοσύνης αὐτοῦ, και δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ κατ' ἐξοχὴν ὁμοιογράφος.

Τῷ 1514 παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ μεταβῆ εῤς Φερράραν ὁ Δοῦξ Ἀλφόνσος, ὅστις ἤθελε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐπισκοπήσεις τοῦ ἀνακτόρου του και κατὰ πρῶτον ἔπεραῖωσε τὴν Βασιλίαν τοῦ Ἰωάννου Βελλίνης· εἶτα τὸν θριῶμβον τοῦ Βάγκου και τὸν θριῶμβον τοῦ ἔρωτος, πίνακας οἵτινες θεωροῦνται ὡς τὰ ὠραιότερα τῆς γραφίδος του ἔργα. Ὁ Ἀλφόνσος, ὅστις εἶχεν ἤδη μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Ἀριστόν, ἐπέθυμε νὰ τηρήσῃ πλησίον του και τὸν Τισιανόν, ἀλλὰ μολοντί ἔδειξε πρὸς αὐτὸν πλείστην φιλοφροσύνην και πολλὰς τῷ ἔκαμε προσφορὰς, ὑπεχρώσθη ἐπὶ τέλους νὰ τὸν ἀφήσῃ ν' ἀναχωρήσῃ. Ἐπιστρέψας εῤς Βενετίαν ὁ Τισιανὸς ἀπέριψεν ἐπίσης και τὰς παρακλήσεις τοῦ Πάπα, θέλοντος νὰ τὸν φέρῃ εῤς Ρώμην, και τὰς ἐντόνους προτροπὰς τοῦ Φραγκίσκου Α', ὡς ὁμοῦς και ἄλλας σχεδὸν τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης. Οἱ Βενετοὶ καλλιτέχνηται εἶνε ὀλιγώτερον τῶν λοιπῶν νομάδες, διὸ ἐλέπομεν αὐτοὺς σπανίως καταλείποντας τὴν πατριδα των, ἣτις ἔχει τοιαύτας καλλονας, ὡστε αἰετοπε ἐπανερχονται εῤς αὐτὴν, οὐδὲ δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον μακρὰν αὐτῆς. Καὶ ὁ Τισιανὸς ἄρα προῦτίμα τὴν ἐν τῇ προσφιλεῖ του Βενετίᾳ διατριβὴν πασῶν τῶν λοιπῶν βασιλικῶν προτάσεων, και μόνον ἀνὰ πᾶν ἔτος μετέβαινε εῤς τὸ Καδῶρ, ὅπου προσεκάλεον αὐτὸν ὁ ἔρως τῶν συγγενῶν του και ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ἀναχωρηθῆ τὸ πνεῦμα του, θεώμενος τὰς ὠρίας τῆς ἐξοχῆς εἰκόνας. Κατὰ τὸ 1524 εἰργάσθη ἐν τῶν μεγάλων τῆς τέχνης ἔργων, τὸ *μαρτυροῦν τοῦ ἀγίου Πέτρο*, και μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διετῆρει, κατ' ἔξιν μᾶλλον ἢ φιλαργυρίας ἕνεκα, τὰ ἀπλοῖκά ἦθη και τὴν λιτότητα τῶν προγόνων του, ὅτε περὶ τὸ 1527, ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωάννου Μεδίκου ἀποσυρθεὶς ἐν Βενετίᾳ Ἀρετίνος και ὁ γλύπτης Σανσοβίνος, μετὰ τῶν ὁποίων συνεδῆσε μεγάλην φιλίαν, μετέδωκεν αὐτῷ τὴν πρὸς τὴν πολυτέλειαν και τὰς ἀνηθικούς ἡδονὰς κλίσιν, ὁ Τισιανὸς ἤρχισε

να συνευθυμῆ μετὰ τῶν φίλων του ἐκείνων, και περὶ τὸ πεντηκοντὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος εἰσῆλθεν εῤς ἄστων ὄλιω βίον, βίον ἀγενῶν ἐρώτων και γαστριμαργίας, ὃν ἡ ἱστορία εἶχεν ἀπερῶσει διὰ μόνον τὸν Ἀρετίνον. Ἀλλ' ἄς μὴ ἐπιμείνωμεν πολὺ εῤς τὴν ἀτιμάζουσαν τὸν Τισιανόν ταύτην φιλίαν, και ἄς παρακολουθῶμεν αὐτὸν ἐν Βολωνίᾳ, ὅπου ὁ Κάρολος Ε' και ὁ Κλήμης Ζ' εἶχον μεταβῆ πρὸς συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πρῶτην ἡδὴ φορὰν ἔγραψεν ὁ Τισιανὸς τὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ἐπιθυμῶν νὰ λησμονηθῶσιν αἱ θηριωδία τῶν αὐτοκρατορικῶν στρατιωτῶν και ἡ ληλασία τῆς Ρώμης, ἔδειξε πλείστην φιλοφροσύνην και ἄκραν γενναϊότητα. Ὁ μέγας ζωγράφος ἐπανήλθεν ὅθεν εῤς Βενετίαν φέρων πλοῦσια δῶρα, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης του λύπης εῤρε τὸν Παρδενώνην, ὅστις, βοηθούμενος ὑπὸ πολλῶν εὐγενῶν, εἶχεν ἀναδειχθῆ ἐξαρναίως και εἰργάζετο πίνακά τινα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ριάλτου. Ὁ Τισιανὸς, εἰ και μεγαλοφυῆς, ὑπέπιπτεν ὁμοῦ εῤς τὸ κοινὸν τοῦ φθόνου ἐλάττωμα· ἦτο δὲ τοσοῦτος φρικωδῶς ζηλότυπος, ὡστε μολοντί ἦτο ἀνὴρ πρῶτος και μελιχρῆος χαρακτῆρος, ἦτο ἰκανὸς νὰ ἐπιβουλεύθῃ και αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀντιζήλων αὐτοῦ. Ὅτε λοιπὸν ὁ Τισιανὸς ἐνόησεν ὅτι ἐπρόβαλλον αὐτῷ ὡς ἀνταγωνιστὴν τὸν Παρδενώνην, τοσοῦτον κατεπτόησεν αὐτὸν, ὡστε ὁ Παρδενώνης, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν τοιχογραφίαν του, ἠναγκάσθη νὰ φέρῃ αἰετοπε τὴν σπάθην εῤς τὴν πλευρὰν και τὴν ἀσπίδα ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος. Τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς ἤδη γινώσκουμεν, δικαιολογοῦσιν ἰκανῶς ταύτην τὴν πολεμικὴν ἐτοιμασίαν, ἀλλ' ὁ πτωχὸς ζωγράφος δὲν ἤδυνήθη τρία ἔτη βραδύτερον νὰ σωθῆ ἀπὸ τῶν χειρῶν ἐτέρου τινὸς φθονεροῦ δηλητηριάσαντος αὐτόν.

Τῷ 1532, ὅτε συνητήθησαν ὁ Πάπας και ὁ αὐτοκράτωρ ἐκ νέου εῤς Βολωνίαν, προσεκαλέσθη ἐκεῖ πάλιν και ὁ Τισιανὸς, ἵνα γράψῃ και δεύτερον τὴν εἰκόνα Καρόλου τοῦ Ε'. Ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἠγάπησε πλείστον τὸν Τισιανόν, ὥπλισεν αὐτὸν ἰδίαις χερσὶν ἱππότην τοῦ χρυσοῦ περνετιστήρος, ὠνόμασεν αὐτὸν ὑπαπιστὴν αὐτοῦ και ἐκτὸς χιλίων σκούδων, αἵτινα τῷ ἔδιδε δι' ἐκάστην εἰκόνα, ἀποπέμπων αὐτὸν τῷ ἐχρημάτισε σύνταξιν διακοσίων ἔτι σκούδων, πληρωτέων παρὰ τῆς βουλῆς Μεδιολάνων. Βραδύτερον δὲ τῷ ἀπένειμε διπλωμα Παλατινοῦ κόμητος, ἐπισυναψὰς εῤς αὐτὸ και ἀπάσας τὰς εῤς τὴν ἀξίαν ταύτην παρεπομένας προνομίας, δικαιοδοσίας και ἄλλα παρόμοια πλεονεκτήματα, και διακηρύξας τοὺς ἀπογόνους τοῦ κληρονόμου τῶν δικαιωμάτων του. Αἱ ὑψηλαί τοῦ Τισιανοῦ ἰδέαι, ἡ ἑλκυστικὴ συνομιλία του, ἡ μεγάλη και ἐλευθέρη καλλιτεχνικὴ συμπεριφορὰ του, κατεγοήτευον τοὺς πάντας. Ὁ Δοῦξ τῆς Μαντοῦς, Φριδερίκος Γονζάγος, ὅστις πρὸς τιμὴν Καρόλου τοῦ Ε' εἶχε μεταβῆ τότε εῤς Βολωνίαν, καθικέτευσε αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ εῤς τὴν αὐλήν του, ὅπου, ἐκτὸς τῶν εἰκόνων τοῦ δουκὸς και τοῦ καρδηνάλου ἀδελφοῦ του, ἔγραψε προσεῖ ὁ Βεκέλλιος τοὺς δώδεκα Κάισαρος ἐντὸς δώδεκα μεγάλων μεταλλίων, ὧν ἡ καλλονὴ διέμεινε ἕσκει περίφημος μετὰ ταῦτα ἐπανήλθεν εῤς τὴν πατριδα του, ἀυετήσας ὑπόσχεσιν τινα, ἣν εἶχε δώσει πρὸς τὸν Πάπαν τοῦ νὰ μεταβῆ εῤς Ρώμην. Ὁ Τισιανὸς οὐδέποτε κατέλιπε τὴν Βενετίαν, εἰμὴ μετὰ μεγίστης του δυσ-

ρεσκείας· ἐπατήρησθε ὅθεν ἄμα ἠδύνατο, ὡς ἡγεμῶν τις ἐπανερχεται εῤς τὸ παρ' αὐτοῦ προτιμώμενον μέγαρον. Ἀληθῶς δὲ διήγεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ βίον ἔνδοξον, τῶσφ μεστὸν ἡδονῶν και τιμῶν, ὡστε και ὁ ψυχρότερος ἐγκέφαλος, ἀναπολῶν αὐτόν, κινδυνεύει νὰ περιπλανηθῆ εῤς φαντασιωδῆ ὄνειρα. Ἡ μεγαλοφυῖα αὐτοῦ ἦτο εἶδος τι βασιλείας ἀνεγνωρισμένης, ἣτις εἴκυε πρὸς αὐτὸν τὸν γενικὸν σεβασμόν, πᾶς τις δὲ καταλαμβάνεται ὑπὸ σκοτοδίνης, πληροφροῦμενος λόγου χάριν τὴν ἐνδειξιν τιμῆς, ἣν ἔλαβε τῷ 1445 παρὰ τῆς γαλινοτάτης ἐνετικῆς κυβερνήσεως. Ὁ ἀδάμαστος μεταξὺ Φραγκίσκου τοῦ Α' και Καρόλου τοῦ Ε' ἀνταγωνισμὸς εἶχεν ἀναγκάσει τὴν ἐν μέσφ τῶν δύο τρομερῶν ἐκείνων φιλοδοξιῶν ἐκτεθειμένην ἐνετικὴν κυβερνήσιν, νὰ ἐτοιμάζηται κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως. Ἐπήρξῃσεν ὅθεν τὸν στόλον της, ὡς ἐπίσης και τὸν στρατόν της, και ἐπλήρωσε πολεμφοδίων τοὺς λιμένας της· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ταμείον δὲν ἐπῆρκει εῤς τοσαῦτα ἀναλώματα, ἐπέβαλεν ἑκτακτον φόρον εῤς πάντας τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, ἐξαιρέσει μόνου τοῦ Τισιανοῦ, διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὑπεροχὴν, τοῦ ὄντος ἴσου κατὰ τὰ πλοῦτη πρὸς πάντας τοὺς μᾶλλον πλουσίους!

Ὁ Τισιανὸς, ἐν τῷ ἔβδομηκοστῷ τῆς ἡλικίας του ἔτει, ἐπεραῖωσε τὸν ὠραῖον τῆς κατακλινομένης Ἀφροδίτης πίνακα, ὃν ἄπαντες γινώσκουσιν ἐκ τῆς χαλκογραφίας, και τρία μετὰ ταῦτα ἔτη ἡ ἔβδομηκονταεῖς γραφεῖς του ἔμελλε νὰ φέρῃ εῤς τὸν κόσμον τὴν ἀκάνθινον στέμψιν τοῦ Μουσείου, τὸ τῆς ἐπιστήμης και ἐνεργείας τούτου ἀριστοῦργημα. Αἰετοπε δὲ ὢν πλήρης σωματικῆς τε και διανοητικῆς ἰσχύος και εὐρωστίας, ἀπεράσισε νὰ τελέσῃ τὴν πρὸς τὸν Παῦλον Γ' δοθείσαν ὑπόσχεσιν του και νὰ μεταβῆ εῤς Ρώμην· ἀνεχώρησεν ὅθεν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Ὁρατίου, τοῦ ἀνεψιῦ τοῦ Μάρκου, και ὑπὸ πολυαριθμοῦ συνοδείας ὑπηρετῶν, ἣτις συνήθως παρηκολούθει αὐτὸν εῤς τὰς ἐκδρομὰς του. Ὁ Πάπας προσδιώρισεν αὐτῷ οἶκημα ἐν τῷ Βελβεδερίῳ μεγάρφ, και διέταξεν εἰδικούς ἀνδρας νὰ ἐπιδειξώσιν αὐτῷ πᾶν ὅτι σπάνιον ἠδύρισκετο ἐν τῇ μητροπόλει τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ἡ θέσις, ἣν διὰ τῆς μεγαλοφυῖας και τοῦ ἀποκτηθέντος πλοῦτου του κατεῖχεν ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐν τῇ τάξει τῶν μεγαλειτέρων ἡγεμόνων, εἶνε ἀξία προσοχῆς, ἐν ἐποχῇ μάλιστα κατ' ἦν οἱ μικροὶ ἀνθρωποι ἔζων περιφρονημένοι, οἱ δὲ μεγάλοι ἐφέροντο λίαν ὑπεροπτικῶς!

Τῷ 1547 και 1550 ἔτει δις ἔτι ὁ Τισιανὸς μετέβη εῤς Ἀβεσούργον, ὅπου προσεκάλεε αὐτὸν ὁ φίλος του Κάρολος Πέμπτος· μετὰ ταῦτα ἀποκατεστάθη ὀριστικῶς ἐν Βενετίᾳ, ἔνθα ἔζησεν αἰετοπε μετὰ ζήλου ἐργαζόμενος, διάγων σχεδὸν βασιλικῶς, και σεβαζόμενος παρὰ πάντων μ' ἄλλας τὰς μετὰ τοῦ Ἀρετίνου παρεκτροπὰς του.

Ὁ Τισιανὸς εἶχε προορισθῆ νὰ ζῆσῃ πολὺν χρόνον ἐν πλήρει ἀκμῇ τῶν νοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων· ὁ ἀνὴρ οὗτος διετέλεσεν αἰετοπε ἔνδοξος και εὐδαίμων, ἦτο δὲ πλείστον ἐγωῖστος και πρῶτος συνάμα, και ἦτο προσκεκολλημένος, πρὸ παντὸς ἄλλου εῤς τὸν χρωματισμόν, οὐδ' ἐλάμβανε ποτὲ τὸν κόπον τοῦ νὰ ἐπινοῆ τὰς συνθέσεις του, ἀλλὰ μετὰ πλείστης μάλιστα εὐκολίας ἐδανείζετο αὐτάς παρὰ τῶν ὁμοτέχνων του· οὐδὲ ὄλιως ἐφθίρειν ἢ

Θέρμη τῆς ἰδέας τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ἀλλὰ τὰ πάντα τελευ-
τώσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐπομένως καὶ ὁ Τισιανὸς αὐτός, εἰ καὶ
ἀγέρωχος ἔφερε τὰ 99 ἔτη του, ἔμελλεν ἐπίσης νὰ τελευτήσῃ,
μόνη ἔμωσ ἢ πανώλης ἤρπασεν αὐτὸν τῷ 1576, ὡς ὁ χρόνος καὶ
ὁ θάνατος νὰ μὴ ἐτόλμων νὰ ἐγγίωσι τὸν εὐδαίμονα τούτον
ἄνδρα, μόνη δὲ ἢ μάλλον ἀμελείκτος καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου
πανώλης ἐδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦ νὰ φονεύσῃ τὸν μέγαν
ἐκείνον γέροντα.

Τὸ πλεονέκτημα τοῦ Τισιανοῦ συνίστατο εἰς τὸ νὰ μεταγράψῃ
ἀκριβέστατα τὴν φύσιν, προσθέτων ἐπὶ πλέον καὶ τὰς γραφικὰς
ἐμείνας ἀρετὰς, ὅσας προσφάτως εἶχον ἄλλοι ἐπινοήσαι τοιοῦτον
ἦν τὸ ἔργον, ὅπερ ὁ ζωγράφος οὗτος ἐξετέλεσεν ἐν τῇ τέχνῃ, ἔρ-
γον ἐκλεκτικὸν μὲν, ἀλλὰ θαυμαστὸν κατασταθὲν ὑπ' αὐτοῦ διὰ
τὴν περιωπὴν εἰς ἣν ἀνύψωσεν αὐτό. Τὸν κάλλιτέχνην τούτον ὀ-
φειλομένον νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ὁμοιογράφον μάλλον ἢ ὡς ἱστο-
ριογράφον, διότι αἱ συνθέσεις αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ ἀθροί-
σματα μεγαλοπρεπῶν ὁμοιογραφιῶν, αἵτινες δὲν ἔχουσι τὸ ἐπα-
γωγὸν καὶ τὴν καταθέλωσαν ἔψιν τῶν συνθέσεων τῶν εἰς τὴν
ἀληθῆ ἀρετὴν τῆς δημιουργίας ἀποσιωμένων καλλιτεχνῶν, οἷον
τοῦ Βερωναίου, Τιντορέτου, Ἀννίβα Καράκκη, Ραφαήλου, Ρου-
βίνσιου, καὶ ἄλλων τινῶν εἰς τοῦ Τισιανοῦ τὰς συνθέσεις ἐπιφαί-
νεται, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ἢ ἀτομικῆ ζωῆ οὐχί ἔμωσ καὶ ἡ
γενικῆ. Ἐκ τούτου, τὰ ἔργα του, ἂν ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτῶν τὸν
χρωματισμὸν, εἶνε μετρία ἀξίας ἔργα. Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν προ-
τιθέμεθα νὰ γίνωμεν ἐπικριτὰ τοῦ Βεκελλίου ἴσως τὰ προτερή-
ματά του δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀνωτάτην τάξιν, ἀλλὰ δὲν εἶνε
καὶ ὀλιγώτερον πολύτιμα οὔτε ὀλιγώτερον σπάνια ἐκείνων, εἰς τὰ
ὅποια ἡμεῖς ἀπονέμομεν ἰδιαίτην τιμὴν. Τὰ ὑπεροχὴν ἀπορῶντα
ζητήματα μένουσι πολλάκις ἄλυτα, καὶ μᾶς εἶνε ἀδύνατον, λό-
γου χάριν, ν' ἀποφανθῶμεν μεταξὺ τῆς φύσεως τοῦ Τισιανοῦ, φύ-
σεως μεγαλοπρεποῦς μὲν ἀλλ' ὀρισμένης, καὶ τῆς τοῦ Ρουδην-
σίου, ἐπίσης μεγαλοπρεποῦς ἰδανικοποιημένης ἁμῶς. Νομίζομεν
ἔθεν εἶτι τὸ νὰ ἐννοήσῃ τις ἀμφοτέρως τὰς φύσεις τούτας, νὰ τὰς
παραδεχθῆ, καὶ νὰ τὰς θαυμάζῃ ἐπίσης, εἶνε δείγμα ἰσχυρᾶς, καλ-
λιτεχνικῆς, καὶ τελείας νοημοσύνης.

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Ἐκ τοῦ Ἀστ. τῆς Ἀνατολῆς).
(Ἰδε σελ. 235 Γ. Τόμου).

Ἡ Βίβλος λαλοῦσα περὶ τῆς δημιουργίας λέγει, «ΤΟ
ΠΝΕΥΜΑ τοῦ Θεοῦ ἐφέρετο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων.»
(1). «Διὰ τοῦ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ αὐτοῦ ἐκίσθησαν οὐρανοί.»

(1) Γεν. α. 2.

(2). Καὶ πάλιν «ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ τοῦ Θεοῦ με ἔκαμε. (3). Λα-
λεῖ πρὸς τούτους εἰς πολλὰ μέρη περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ὡς Δημιουργοῦ, ὥστε νὰ «τιμῶσι πάντες τὸν Υἱόν, καθὼς
τιμῶσι τὸν Πατέρα.» (4). Ρητῶς δὲ λέγει: «Ὁ Λόγος ἦτο Θεός.
Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένεον, καὶ χωρὶς αὐτοῦ δὲν ἔγεινεν
οὐδὲ ἓν τὸ ὅποιον ἔγεινεν. Ὁ Λόγος ἔγεινε σὰρξ, καὶ κατώκησε
μεταξὺ ἡμῶν. Ἦτον ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὁ κόσμος ἔγινεν δι' αὐ-
τοῦ· καὶ ὁ κόσμος δὲν ἐγνώρισεν αὐτόν.» (5). «Εἷς Κύριος Ἰη-
σοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.» (6).
«Ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ ἐκτίσθησαν τὰ πάντα, τὰ ἐν
τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε
θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι'
αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν ἐκτίσθησαν καὶ αὐτὸς εἶνε
πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα συντηροῦνται δι' αὐ-
τοῦ.» (7).

Ὁ Δημιουργὸς ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν ἀμέσως εἰς τὸν ἄνθρωπον
μετὰ τὴν δημιουργίαν του, γνωστοποιῶν εἰς αὐτὸν τὴν θέλησίν
του καὶ δεικνύων εἰς αὐτὸν τὴν ὁδὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐτυ-
χίας (8). Ἐκτοτε δ' ὁ Κύριος, ὡς πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα του,
ἔσχε συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ του, προσστατεύων δέ,
διδάσκων καὶ ὁδηγῶν αὐτοὺς εἰς τὴν δόξαν, οὐχὶ μόνον ἀνεδείξεν
ἐμφαντικῶς τὴν παρουσίαν του, ἀλλ' ἐκπνευματικῶς ἐφάνη εἰς
αὐτούς, ἄλλοτε μὲν ἐν ὁράμασιν (1), ἄλλοτε δὲ κατ' ἔπαρ (2),
ἄλλοτε δὲ διαδηλῶν τὴν παρουσίαν του διὰ πυρός (3), διὰ φωνῆς
ἀκουσμένης (4) ἢ διὰ σημείου, ὡς εἰς τὴν καιρομένην βίβλον εἰς
τὸν Μωϋσῆν (5), εἰς τὰς βροντὰς καὶ ἀστραπὰς ἐπὶ τοῦ ὄρους
Σινᾶ (6), καὶ τὴν νεφέλην ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ ναοῦ (7).
Πρὸς τούτους ἐφάνη ὡς ἄνθρωπος, ὡς εἰς τὸν Ἀβραάμ συνδια-
λεγόμενος ἐλευθέρως μετ' αὐτοῦ, ὑποσχόμενος εὐλογίας εἰς αὐ-
τόν καὶ γνωστοποιῶν εἰς αὐτὸν τοὺς στοχασμούς του (8). Ἐξῆσε
καὶ ἀπέθανεν ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο «Θεὸς ὅστις ἐφανέρωθη ἐν
σαρκί καὶ ἐφάνη εἰς ἀγγελούς, ὅστις ἔκαμε τοὺς αἰῶνας καὶ
ὅστις, ὡν ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ χαρακτὴρ τῆς
ὑποστάσεως αὐτοῦ, ἀπὸ δι' ἑαυτοῦ ἔκαμε καθαρισμὸν τῶν ἀμαρ-
τιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς.»
(9). Ἐκεῖ δὲ, ἂν εἰμεθα λαὸς του, θέλομεν ἰδεῖ αὐτὸν ὅπως εἶνε
καὶ θέλομεν εἶσθαι ὅμοιοι μετ' αὐτόν (10).

Ἄψασι αὐταὶ αἱ διαδηλώσεις τοῦ Θεοῦ ἐγένοντο διὰ τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Μεσίτου μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.
Οὗτος ἦτο μετὰ τῶν τέκνων τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον (11).
«Οὐδεὶς ποτε εἶδε τὸν Θεόν· ὁ μονογενὴς Υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν
κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐφάνέρωσεν αὐτόν.» (12). «Ὅστις
εἶδεν ἐμέ, εἶδε τὸν Πατέρα.» (13).

(2) Ἰωβ σστ'. 13.—(3) Ἰωβ λγ'. 4.—(4) Ἰωάν. ε. 23.—(5) Ἰωάν. α. 1.
3, 10. 14.—(6) Α'. Κορ. γ. 6.—(7) Κολ. α. 16—18.—(8) Γεν. β'. 46—18.
(4) Γέν. μστ'. 2 Ἰεζκ. 1.—(2) Γέν. κ'. 3 λα. 24. Α'. Βασ. γ'. 5. (3)
Λευι. θ'. 24. ι'. 2.—Α'. Βασ. ιη'. 38.—(4) Ἐξ. ιθ'. 19. Α'. Βασ. ιθ'.
12. Α'. Σαμ. γ'. 4.—(5) Ἐξ. γ'. 4.—(6) Ἐξ. ιθ'. 48.—(7) Ἐξ. μ'. 38
Λευι. ιστ'. 2. Α'. Βασ. η'. 10, 41.—(8) Γέν. ιζ'. 1, 2, ιθ'. 4 σστ'. 2.—
(9) Ἐβρ. α. 2, 3.—(10) Α'. Ἰωάν. γ'. 2.—(11) Α'. Κορ. ι. 4, 9.—
(12) Ἰωάν. ι. 18.—(13) Ἰωάν. ιθ'. 9.

Καὶ ὅτε ἀνέβη ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὸν οὐρανὸν ἵνα
καθέξῃ τὸν θρόνον του, ὡς Ἀρχὸν καὶ Σωτὴρ, ὁ Θεὸς διεδή-
λωσεν ἑαυτὸν εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος τὸ
Ἅγιον Πνεῦμα. Κατὰ τὴν δοθείσαν ὑπόσχεσιν (14), κατέβη τὴν
ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς (15). Ἐκτοτε δ' ἡ ἐκκλησία ἔλαβε τὴν
κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.» (16). Πᾶς δ' ὁ δεχθεὶς αὐτό
ἔγεινε τέκνον τοῦ Θεοῦ, διότι «ἐγεννήθη ἐκ Πνεύματος.» (17).
Καί, ὡς θέλομεν ἰδεῖ παρακατιόντες, νῦν αὐτοπροσώπως παρί-
σταται οἰκοδομῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ἰσο-
ρίαν τοῦ κόσμου.

ΚΕΦ. Ε'.

ΔΙΑΤΙ ΕΚΤΙΣΘΗ Ο ΚΟΣΜΟΣ.

Οὐδέποτε ἠθέλομεν γνωρίσει ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ διατὶ ὁ κόσμος
ἔγεινεν, ἂν ὁ Θεὸς δὲν μᾶς τὸ ἀπεκάλυπτεν. Εἰς πάντας τοὺς
τόπους οἱ ἄνθρωποι, ἔπου ἢ ἀποκάλυψις αὐτῆ δὲν ἐστάλη, ὁμοί-
αῖζοι χοίρους σκαλίζοντας διὰ βαλάνους. Ἄν οἱ χοῖροι ἠδύ-
ναντο νὰ λαλήσωσι, καὶ ἡμεῖς ἠθέλαμεν τοὺς ἐρωτήσαι διατὶ ἔ-
γειναν αἱ βάλαντοι; ἤθελον ἀπαντήσαι ἀμέσως, Διὰ τοὺς χοίρους
διὰ νὰ τοὺς τρώωσιν. Ἄν δὲ πάλιν ἠθέλομεν τοὺς ἐρωτήσαι
διατὶ οἱ χοῖροι ἔγειναν; ἤθελον ἀποκριθῆ, Διὰ νὰ τρώωσι τὰς
βάλαντους. Οὕτως ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων λέγει, Ὁ κόσμος ἔγει-
νε δι' ἐμέ, καὶ ἐγὼ ἔγεινα διὰ νὰ μεταχειρίζωμαι τὸν κόσμον,
καὶ οὕτω νὰ τέρπωμαι. Ἄλλ' ὅμως ὁ Θεὸς, ὁ Δημιουργὸς τοῦ
ἀντιτείνει εἰς ταῦτα. Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος λέγει, «ψυχῆ, ἔχεις πολ-
λὰ ἀγαθὰ ἐναποταμιευμένα δι' ἔτη πολλά· ἀναπάου, φάγε, πίε,
εὐφραίνου,» ὁ Θεὸς λέγει εἰς αὐτόν «Ἄφρων, ταύτην τὴν νύ-
κτα τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἔσα δὲ ἡτόμασας, τίνας
θέλουσιν εἶσθαι;» (1)

Στρέφομεν λοιπὸν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐρωτῶμεν τὸν Θεόν,
διατὶ ὁ κόσμος ἐκτίσθη, καὶ διατὶ με ἄπασαν αὐτοῦ τὴν κακίαν
διαρκεῖ ἀκόμη; Ἀκούομεν δὲ ἐξ οὐρανοῦ τὴν φωνὴν ἐκείνων οἴ-
τινες βαλλοῦσι τοὺς στεφάνους τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες,
«Ἄξιος εἶσαι, Κύριε, νὰ λάβῃς τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ
τὴν δύναμιν· διότι σὺ ἐκτίσας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημα σου
ὑπάρχουσι, καὶ ἐκτίσθησαν.» (2) Ἀκούομεν τὴν παραίνεσιν τῶν
ἐπὶ γῆς οἰκούντων, «Εἴτε λοιπὸν, τρώγετε, εἴτε πίνετε, εἴτε
πράττετε τι, ὅλα πράττετε εἰς δόξαν Θεοῦ.» (3) Ὁ Θεὸς μᾶς
λέγει εἶτι ἀποκαλύπτει ἑαυτὸν ἐν τῇ δημιουργίᾳ καὶ ἐν τῇ ἱ-
στορίᾳ, «Ἐπειδὴ τὰ ἀόρατα αὐτοῦ βλέπονται φανερά ἀπὸ κτί-
σεως κόσμου, νοούμενα διὰ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, ἢ τε ἀίθριος
αὐτοῦ δύναμις καὶ ἡ θεϊότης.» (4) Ἐπρόκειτο δὲ πρὸς τούτους
νὰ δεῖξῃ τὴν σοφίαν καὶ δύναμιν αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλους κόσμους,
διότι διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐννοούμεν «τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμ-
μένον ἐξ αἰῶνων ἐν τῷ Θεῷ, ὅστις ἐκτίσε τὰ πάντα διὰ τοῦ Ἰ-

(14) Ἰωάν. ιθ'. 16, 26 (15) Πραξ. β'. 4.—(16) Ἰωάν. ιθ' 17, Ρωμ.
ζ. 9. Β'. Κορ. ιγ'. 14.—(17) Ἰωάν. α. γ'. 8.

(1) Λουκ. ιθ'. 19.—(2) Ἀποκάλ. δ'. 2.—(3) Α'. Κορ. ι. 31.—
(4) Ρωμ. α. 20.

ησοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ γνωρισθῇ τῶρα διὰ τῆς ἐκκλησί-
ας εἰς τὰς ἐπουρανίους ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας ἡ πολυ-
ποικίλος σοφία τοῦ Θεοῦ.» (5).

Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου λοιπὸν δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ ἡ ἐκπλήρω-
σις τῶν σκοπῶν τοῦ Θεοῦ· εἰς δὲ καὶ οἱ κακοὶ ἐνόησε συμπράτ-
τουσιν ὡς ὄργανα. Τοῦτο δὲ καταφαίνεται εἰς διαφόρους περιπτώ-
σεις, ὡς ὅταν ἐπετρέπη νὰ πωληθῆ ὁ Ἰωσήφ εἰς δουλείαν ὑπὸ
τῶν ἀδελφῶν του, καὶ ὅτε ἀπεστάλη ὁ Ἀσσύριος βασιλεὺς νὰ
παιδεύσῃ τοὺς Ἰουδαίους. (6) Ἡ εἰσβολὴ δὲ τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν ἦτο πρὸς τούτους ἀξιοθαύμαστον τούτου δείγμα. «Τούτον
λαβόντες παραδεδομένον κατὰ τὴν ὠριμένην βουλήν καὶ πρό-
γνωσιν τοῦ Θεοῦ, διὰ χειρῶν ἀνέμων σταυρώσαντες ἐθανατώ-
σατε.» (7).

Πρὸ παντὸς λοιπὸν ἄλλου ὡς ἐφόδιον τῆς ὁδοπορίας ἡμῶν
διὰ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου ἔχομεν χρεῖαν τῆς ἀποκαλύψεως,
τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς διὰ τε τὸν ἑαυτὸν του καὶ
διὰ τοὺς σκοπούς του· ὀφειλομεν δὲ νὰ φέρωμεν μετ' ἡμῶν τὰς
ὑποσχέσεις του, τὰς ἀπειλὰς του καὶ τὰς προφητείας του, αἵτι-
νες μᾶς ἀποκαλύπτουσιν ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἡ πολυ-
ποικίλος σοφία του κρῖπει νὰ γνωρισθῇ διὰ τῆς ἐκκλησίας,
ὀφειλομεν νὰ ρίπτωμεν προσεκτικὸν βλέμμα εἰς τὰς προόδους τῆς
ἐκκλησίας καὶ φροντίζωμεν νὰ μὴ ἀποχωρίζωμεν ὅ, τι ὁ Θεὸς
συνήνωσεν ἑμοῦ—τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἔλευσιν τῆς
βασιλείας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς ἐκκλησίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ—ΗΑΙΚΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

Ἡ ἱστορία τῆς Βίβλου ἀρχετα ἀποκαλύπτουσα μεγάλα τινὰ
γεγονότα καὶ μεγάλας ἀληθείας, αἵτινες ὡς μεγάλοι θεμελιώ-
δεις λίθοι καθυποβάλλονται καὶ συνδέονται μετὰ θαυμασίων γε-
γονότων, αἵτινα ἀνευ βοήθειας τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου οὐδέποτε
ἠδύνατο νὰ ἀνεύρῃ. καὶ αἵτινα διὰ τῆς πίστεως μόνον δυνάμεθα
νὰ παραδεχθῶμεν, δι' ἧς καὶ γίνονται ἀπλᾶ καὶ σαφῆ, «Διὰ
πίστεως ἐννοοῦμεν ὅτι οἱ αἰῶνες ἐκτίσθησαν μετὰ τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, ὥστε τὰ βλέπομενα δὲν ἔγειναν ἐκ προϋπαρχόντων» (8).

Τὸ δόγμα ὅτι ὅλα τὰ πράγματα ἐποικισθησαν ὑφ' ἐνὸς Αἰώνι-
ου Θεοῦ ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν Βίβλον, οὐδ' εὐρίσκειται ἀλλαχοῦ.
Τούτο θέτει τὸν Θεὸν ὡς τὸν μόνον Παντοδύναμον Δημιουργόν,
εἰς ὕψος ἀπειράκις ἀνώτερον παντὸς ἄλλου ὄντος· μᾶς δεικνύει
ὅτι ὅλως διόλου ἐξαρτώμεθα παρ' αὐτοῦ, ὅτι εἰμεθα προσδιορι-
σμένοι νὰ ζῶμεν πρὸς δόξαν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὀφειλομεν νὰ ζητῶ-
μεν τὴν εὐνοίαν του. Ἄς μελετήσωμεν μετὰ προσοχῆς τινὰ ἐκ
τῶν μεγάλων θεμελιωδῶν γεγονότων καὶ ἀληθειῶν τῶν ἐν τοῖς
πρώτοις κεφαλαίοις τῆς Βίβλου εὐρισκομένων, αἵτινα καταδεικνύ-
ουσι τὴν αἰτίαν πάντων τῶν ἐγκαλημάτων, τῶν πολέμων καὶ πά-
σης τῆς ἐπιπολαζούσης εἰς τὸν κόσμον δυστυχίας ἀρ' ὅτου οὗτος
ἐκτίσθη, καὶ πρὸς τούτους τὴν πηγὴν πάσης εὐτυχίας, ἂν καὶ ἐ-
λαχίστη, τὴν ὁποῖαν ὁ κόσμος ἀπήλασεν ἄχρι τούδε. Ταῦτα
πρὸς τούτους μᾶς δεικνύουσι τὴν Γένεσιν, ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς γε-

(5)—Ἐφρα. Γ'. 9.—(6) Ἠσ. ι. 7.—(7) Πράξ. 6, 23.—(8) Ἐβρ. ια. 3.

νεάς του ανθρώπου, των νόμων, της κυβερνήσεως και της θρησκείας.

Οὕτω δὲ σαφῶς ἀποδεικνυομένης τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, βλέπομεν ἤδη ὅτι ὑπάρχει διαφορά γινωμῶν μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων ὡς πρὸς τὸν ἀκριβῆ χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἐγένετο. Τοῦτο δὲ δυνάμεθα μόνον νὰ εὐκρινήσωμεν συνάπτοντες ὁμοῦ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς τῶν πατριαρχῶν ὡς ἀναφέρονται ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ. Τὸ Ἑβραϊκὸν ἀρχέτυπον διαφέρει κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως ἢ τοῦ κειμένου τῶν Ἑβδομήκοντα, ὅταν λαλῆ περὶ τῆς γεννήσεως ἢ τοῦ θανάτου πατριαρχῶν τινῶν ἀπὸ τῆς δημιουργίας μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰακώβ. Τὸ κείμενον τῶν Ἑβδομήκοντα, ὅπερ ἐγένετο 280 περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἦτον ἐν μεγάλῃ χρήσει κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σωτήρος ἡμῶν, καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ πολλαί, ἂν οὐχὶ πάντες, ἀνέφερε καὶ οὗτος καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Πάντοτε δὲ τὸ κείμενον τῶν Ἑβδομήκοντα ἦτον ἐν μεγίστῃ ὑπολήψει, ὅθεν καὶ οἱ ἀκολουθῶντες τὰς διδομένας ἐν αὐτῷ χρονολογίας δίδουσιν εἰς τὸν κόσμον ἡλικίαν 5 500 περίπου ἐτῶν πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ νεώτεροι γενικῶς παρ' ἐδέχθησαν κατὰ τοὺς ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ἀδυσχέρου γενομένουσ ὑπολογισμοὺς κατὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἐκατοστήτηρίδα, ὅτι ὁ κόσμος ἐκτίσθη 4004 ἔτη πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς.

Εἰς τὴν περὶ δημιουργίας ἀρήρησιν ἀναφέρεται σαφέστατα, ὅτι «εἰς ἑξ ἡμέρας ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τοὺς οὐρανούς καὶ τὴν γῆν,» οὐχὶ εἰς ἀπεριόριστους ἐποχὰς ἢ περιόδους καιροῦ, ἀλλ' ἀπλῶς ἡμέρας, πρωίαν δεληαδὴ καὶ ἑσπέραν. Διὰ σοφοῦ δὲ λόγου ὁ Δημιουργὸς μετεχειρίσθη τὸν χρόνον τοῦτον, οὐδ' ἀναφέρεται ὅτι ὅλα τὰ πράγματα ἐγένοντο ἐν μιᾷ στιγμῇ, ὅπερ εὐκολώτατα ἠδύνατο νὰ πράξῃ. Τὸ μέγα τοῦτο ἀντικείμενον μᾶς ἀναπολεῖ ἢ τετάρτη ἐντολὴ καὶ πᾶν ἐπανερχόμενον σάββατον. Ἄς μὴ λησμονώμεν δὲ τοῦτο, « ἀποστρέφόμενοι τὰς βεβήλους ματαιολογίας καὶ τὰς ἀντιλογίας τῆς ψευδωνύμου γνῶσεως » Ὁφειλομεν δὲ πρὸς τοῦτοις νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι πᾶν δημιουργηθέν πρᾶγμα ἦτον ἀμέσως κληρῶς ἐν ἑαυτῷ δένδρα, ζῶα καὶ ἄνθρωπος εἶχον ἅπαν τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν ἐντέλειαν. Ἐκαστος τούτων πρὸς τοῦτοις εἶχε τὴν ἀξιοθαύμαστον τελειότητα νὰ διακινῆζῃ τὸ εἶδος του. (1)

Τὸ ἱερὸν ὑπόμνημα περιγράφον τὴν πρόδον τῆς δημιουργίας ἀναφέρει πάλιν καὶ πάλιν, « Ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι ἦτο καλόν. » α' Ὁ Θεὸς εἶδεν ὅλον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔκαμε καὶ ἰδοὺ ἦτο καλὸν λίαν. » (2) Οὐδέλωσ δὲ θαυμαστὸν ὅτι, βλέποντες τοιοῦτον ἔργον, « οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ἠλάλαζον ἐκ τῆς χαρᾶς » (3) (ἀκολουθεῖ.)

Τ' ΟΡΦΑΝΟΝ

ΤΟΙΣ ΙΔΡΥΤΑΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΑΙΣ

ΤΟΥ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ.

Καὶ μ' ἔρριψεν ἐν φίλημα δολόφρονος καρδίας ἐπὶ τοῦ κόσμου ὄρφανόν.

Εἶχες ἐν ὄνειρον τροπὸν, Ὡς Νύξ, ἦεις μ' ἐγέννησας, ἀλλὰ δὲν ἐμειδίᾳς

Τὸ μητρικὸν μεϊδίᾳμα. Πρωῖα, 'ς τὸ πλευρόν μου ἔφερα στίγμα τρομερὸν καὶ τῶν ἀτίμων ἡμερῶν κρινόσημον εἰς τὸ λευκὸν ἀκόμη μέτωπόν μου!

Ὡ χεῖλη τῆς κολάσεως, μ' ἐν φίλημα ὁπότε μικρὰν μητέρα κ' ὄρφανὴν ἐθυσιάζατε ἀγῆν

Εἰς τὸν θωμὸν τοῦ Ἐρωτος, τῆς πίστεως προδότηι!

Ὡ χεῖλη, ἄτινα πνοὴν διατηρεῖτ' ἀνόμα, ἐν ᾧ παρθένου στεναγμὸς νὰ γίνῃ ἔπρεπε σεισμὸς

Καὶ τῶν ὄργων τὸ βαρὸν νὰ σᾶς πλακώσῃ χῶμα!

Ὡ χεῖλη, ἄτινα ποτὲ τοὺς ὀρκους τῆς ἀπάτης ἐπιθυροῖσατε θερμῶς, δολοφονοῦντα ἱταμῶς

Τὴν ὑπαρξιν τὴν ἀσθεῖν' 'ς τὰ πρῶτα ἄσματά της!

Ὡ χεῖλη ἀποτρόπαια, πατὴρ ἀγνώστου χεῖλη, πρὶν τοῦ θανάτου ἢ σφραγῆς ὠχρὰ σᾶς κλείσῃ ἐπὶ γῆς,

'Σ τὸ σκότος ὅπου κρύπτεσθε Φωστὴρ πρὶν ἀνατελεῖν,

'Αποκριθῆτ' εἰς τὴν φωνὴν τοῦ τῶρα κλαυθμυρίζει καὶ εἶπητε εἰς τὸ ὄρφανόν, δε' ἔχει ὄνομα τροπὸν

ὁ κόσμος, ὅστις φεῖ ἔργον τας Πατέρας σᾶς γνωρίζει.

'Ανοίξατε τὴν πατρικὴν εἰς τ' ὄρφανὸν ἀγκάλῃ καὶ εἶπητε εἰς τὴν ἀτυχή, Εἰς ἧς τὰ σπλάγχχα ἀντηχοῖ

ὁ θρήνος τῆς ὀδύνης του ἀτίμων μεγάλῃ:

α' Ὁ δῆμόσ σου τὴν ζωὴν, ὦ θύμα, σοὶ χαρίζει. Εἶσαι ἢ μήτηρ τ' ὄρφανῶν

ἢ σὺζυγος λοιπὸν γενεὸν Ἐκείνου, ὅστις ἔτρομος τὰ ὕψη ἀτανίζει. »

Εἶπητε... ἀλλ', ὠχροθαφεῖς προδότηι, σιωπάτε, τὸ θῆμα στρόφοντες ἄλλου' 'Σ τὴν ἄκρην τοῦ αἰμαλοῦ.

μ' αἱματομένα σπάρρανα ἐν νήπιον κοιμάται!

Κοιμάται κ' ἴσως τῆς μητρὸς γλυκεῖα ὄπτασία προσμειδιᾷ τὸ ὄρφανόν, πλὴν ἐξηπνᾷ 'ς τὸν κεραυνόν καὶ ἀπὸ μητρὸς τριγύρω του κινᾷται τρικυμία.

'Ανοίγει τὰς ἀγκύλας του μὲ βλέφαρον θρηνώδες, ζητεῖ νὰ ψυῖσῃ τὸ κενόν καὶ εὐρίσκει τὸν Ὀκεανόν

'Ἐκτείνοντα τὸ κῆμα του ὄργιλον καὶ ἀφρώδες.

Ζητοῦν τὰ χεῖλη του μαστὸν λευκὸν κ' εὐώδους κόλπου, πλὴν χάλαζα, χιῶν τὰ κλει, 'Σ τοὺς οὐρανούς ἀντιλαεῖ

Βαρύθυνοπος ὁ κεραυνὸς ἀπ' ἔσματος εὐμόλπου.

Κ' εἰς τὴν βοήν τῆς λαίλαπος βροντῶν ἠκούσθη κρότος, ἠκούσθη γέλωσ Σατανᾶ: « ἀφήσατε τὰ ὄρφανᾶ

Εἰς τοῦ χεῖματος τὴν πνοήν, εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος!

'Αφήσατε τὸ ὄνειδος αὐτὸ τῆς κοινωνίας εἰς τῶν κυμάτων τὸν ἀφρόν καὶ ἀποκηρύξατε ἔχθρον

Τὸν ἄθλιον αὐτὸν νιδὸν τῆς τῶσης ἀτιμίας! »

Τὸ ἦκουσεν ὁ θάνατος κ' ἰδοὺ μὲ πλησιάζει: Εἶμ' ὁ πατὴρ τῶν ὄρφανῶν, Τὸ ἄσυλον τῶν ὀδυνῶν,

Μοὶ λέγει, κ' εἰς τοὺς κόλπους μου τὸ πᾶν καθησυχάζει.

'Ἐλθε καὶ σὺ, ἀφοῦ στοργὴ μητρὸς δὲν σ' ἀναμένει, οὐδ' ἔνα φίλημα γλυκὸ, ἀφοῦ καρδία πατρικὴ

παλμοὺς δὲν ἔχει διὰ σὲ κ' εἰς ἄγνωστος καὶ ξένη.

'Σ τὸ μέτωπόν μου τὸ μικρὸν ἠσθάνθη φίλημά του, μῖνον αἱ χεῖρες μου ψυχραῖ, βάφον αἱ παρεῖαι ὠχραῖ

Κ' οἱ ὀφθαλμοὶ μου κλείονται 'ς τὰ μαῦρα ὄνειρά του.

Ὡ! κ' ἐὰν ἦτο ὄνειρον τοῦ ὄρφανῶν νηπίου, μοὶ ἦτο προτιμότερον τοῦ ἀληθοῦς μας βίου!

Δὲν ἤθελον τὰς ἡδονὰς ἀλλ' οὔτε τὰς πικρίας τῆς ἐφημέρου μας ἀσπῆς γῆτης κατοικίας.

Εἶθε ποτὲ τὸ ὄμμα μου μὴ ἤθελεν ἀνοίξει τὸν κόσμον τῶν ἀπατηλῶν ὀνείρων νὰ μοὶ δείξῃ!

Εἶθε ποτὲ μὴ ἤθελεν τῆς γῆς τὸ χῶμα ψαῖσει, Κ' εἰς τὰς ἀγκύλας τοῦ Πατρὸς τῶν ὀλων ἀναπαύσει

ψυχὴν παρθένου στεναγμῶν καὶ πνεῦμα πονηρίας, ἄνευ ἐλπίδων ἀμοιθῆς καὶ φθῶν τιμωρίας.

'Ἄλλ' ὄχι! εἶδον ὕψηλὰ περιθολοῦ ὠραῖον κ' ἐν μέσῳ μύρτων καὶ δαρπῶν περιπατοῦντα νέον ἢ κόμη του ἀπῆστραπτε 'ς τοὺς ὤμους λελυμένη

καὶ ἡ ἀγία του πλευρὰ εἰς αἵματα βαμμένη, Τῆς λόγγης ἐπὶ ἔφερα τὸ ζωηφόρον τραῦμα

'Ἦεο τὸ βλέμμα του ζωή, τὸ βάδισμά του θαῦμα. Ἀνεκοιτόνων δὲ χορὸς τριγύρω του παιδίων

'Ἐσκόρτα εἰς τὸ βλέμμα του ἀπὸ χαρᾶν μῦθον Κ' ἐκείνος τότε μειδιών εἰς τὸ μεϊδίᾳμά των μ' ἀνθούσας μύρτους ἔστρεψε τ' ἄθῶα μέτωπά των.

Κ' ἐγὼ, κ' ἐγὼ κρινόσημον καὶ στίγμα ἀτιμίας 'ς τὸ μέτωπόν μου ἔφερα γῆτης κοινωνίας, καὶ μὴ τομῶν ν' ἀναμιγθῶ ὁ ξένος παῖς μ' ἐκείνουσ μακρὰν ἰστάμην κ' ἤρχισα τοὺς ὀδυρμούς καὶ θρήνους.

'Ὅποιον βλέμμα καὶ φωνὴ καὶ φίλημα κ' ἀγκάλῃ! Μὲ εἶδε καὶ μ' ὠμίλησε, θερμῶς μὲ περιβάλλει, χωρὶς αὐτοῦ τὸ ὄνειδος νὰ αἰσχυρῆ τὸν κόσμον,

Κ' ἠσθάνθη τὸν Παράδεισον καὶ τὸν Θεὸν ἐντός μου! —Εἶμαι, τῷ λέγω, ὄρφανόν κ' ἐξάριστον! μὴ ψαῖσης τὸ μέτωπον τῆς συμφορᾶς, τὸ ὄνειδος μὴ λάθῃς!

Μὴ θίγῃς, μὴ τὸ μέτωπον αὐτὸ τῆς ἀτιμίας, διότι τὸ κρινόσημον φιλεῖ τῆς ἀμαρτίας.

—Ἐκείνος ὅμως μὲ στοργῆν 'ς τὰ στήθη του μὲ θλίβει καὶ τῆς ζωῆς τὸ φίλημα μετὰ χαρᾶς μοὶ δίδει.

Τὸ μέτωπόν μου ἔλαμψε κ' ἡ τρομερὰ κηλὶς του δραπέταις εὐθὺς ἔγεινε 'ς τὸ μῦρον τῆς πνοῆς του.

'Ἦπαγε, λέγει, κ' ὄρφανὸς καὶ ξένος εἶνε μόνον ὁ ἀπιστῶν 'ς τὸν εὐσπλαγγῶν Πατέρα τῶν αἰώνων.

'Ἦπαγε τέκνον, ἔπαγε κ' ἔχεις μητέρα ὄλην Τῆς Σμύρνης τὴν φιλόνηραπον τῶν ὀρθοδόξων πόλιν!

Καὶ μ' ἔφερον ἐν φίλημα εὐσπλαγγικῆς καρδίας ἐπὶ τοῦ κόσμου μὲ γονεῖς, μὲ φίλους καὶ μὲ συγγενεῖς.

Ὡ Νύξ, ἦεις μ' ἐγέννησας, ἀδίκως ἐφροικίας.

Εἶδον μεϊδίᾳμα μητρὸς, Πρωῖα, 'ς τὸ πλευρόν μου, δὲν εἶχον στίγμα τρομερὸν καὶ τῶν ἀτίμων ἡμερῶν κρινόσημον εἰς τὸ λευκὸν ἀκόμη μέτωπόν μου.

(1) Α'. Τιμ. στ'. 20—(2) Γεν. α'. 10, 12, 18, 24, 25—31.—(3) Ἰωβ λη'. 7.

ᾧ Παραδείσου λογισμὲ καὶ χεῖρ φιλανθρωπίας,
ἣτις ἀθῶον κ' ὄρφανόν
μ' ἐπαρουσίασες ἄγνόν
καὶ τέκνον ἐκ τῶν τέκνων σου ἐν μέσῳ κοινωνίας.

ᾧ χεῖλη, ἅτινα φωνὴν ἀφήκατε γλυκεῖαν
κ' ἀνύψωσ' εἰς τὸν οὐρανόν
τὰς χεῖράς του τὸ ὄρφανόν,
διότι εὖρε μητρικὴν στοργὴν καὶ προστασίαν.

ᾧ εὐγενὴς καὶ ἀγαθὴ ἑλληνικὴ καρδιά,
ἣτις ἠσθάνθης τὸν παλμόν
εἰς τῆς ἀγάπης τὸν βωμόν,
ὅπότεν μία ὑπαρξίς σε εἶδε κ' ἐμειδία

αὐγὴν τινα χειμερινὴν γοργῶς νὰ διαβαίνης,
κ' ἐστάθης κ' εἴπας: κόρφανόν,
Εἶσο' ἐγκαταλειφθὲν πτερόν,
τὴν κεφαλὴν σου πτέρυγας δὲν ἔχεις νὰ θερμαίνης.

Ἄσθε τὰ στήθη φωλεάν, τὰς χεῖράς μου ὡς κλώνους·
ζῆσον κ' ἀπόκτησον πτερά.»

Ἄσματα θὰ ἔχης ἱερὰ
ἐγνωμοσύνης, βέβαια, ἔς τοῦ Ἐαρος τοὺς χρόνους,

εἴαν ποτε τὰς πτέρυγας εἰς τὸ κενὸν ἐκτείνω
καὶ ὑψωθῶ ἔς τὸν οὐρανόν,
εἰς τὸν Θεὸν τῶν ὄρφανῶν,
ἦν προσευχὴν μου ὑπὲρ Σοῦ τὴν πρώτην θ' ἀπευθύνω.

Καὶ ἂν εἰς τὸ κελάδημα, ἔς τοὺς ἤχους τῆς φωνῆς μου
ὑπάρξῃ ἤχος μουσικῆς,
ὡς ἄγγελος θὰ κατοικῆς,
μωσχολιθάνου σύννεφα θερμὰ τῆς προσευχῆς μου.

Τὸ δένδρον μου θὰ ἦσαι σὺ κ' ἐκείθεν τ' ἄσματά μου
τὴν ἀνοιξὴν θὰ κελαδοῦν
κ' ὄλοι θὰ στρέφουν νὰ ἰδοῦν
Ἐκεῖνον, ποῦ ἀπέμαξε τὰ πρώτα δάκρυά μου.

Καὶ δταν πάγοι καὶ χιών τὰ ὄρη θὰ καλύπτουν
καὶ θὰ ἀστράπτ' ὁ οὐρανὸς
καὶ θὰ βροσιτᾶ ὁ κεραννὸς
καὶ τρέμοντες οἱ κλώνοί σου τὰ φύλλα των θὰ ρίπτουν,

μὲ στεναγμούς θὲ νὰ πετῶ,
τὴν ἀστραπὴν νὰ ἐρωτιῶ,
Ἄν βλέπει τῆς Ἀνοιξέως ἐρχόμενον τὸν χρόνον.

Κ' δταν ὁ χρόνος τῆς ζωῆς, ὁ φίλος τοῦ θανάτου
ρίψῃ τοὺς κλώνους κατὰ γῆς

καὶ σοὶ στερήσῃ τῆς αὐγῆς
τὴν δρόσον εἰς τὸ ἄπονον καὶ μέγα κτύπημά του,

καὶ μείνης σπιθαμῆς κορμός, ξηρὸς καὶ κοιτωμένος
μὲ ρίζας εἰς τὴν γῆν νεκράς
συνεσταλμένους καὶ ὠχράς,
πικρὰ ἀνάμνησις, ἐφ ἧς θ' ἀναπαυθῆ ὁ ξένος,

ὅστις διέβη ἄλλοτε βραδέως τὴν ὁδόν σου
καὶ ὑπὸ φύλλωμα πικρὸν
εὐρῆκεν ἄσυλον τερπνόν
κ' ἀπηυδισμένος στήριγμα τὸν εὐτραφεὲ κορμόν σου,

ἴσως χωρὶς τὰ χεῖλη του ν' ἀνοιξῇ τεθλιμμένος
καὶ νὰ εἴπῃ «ποτὲ κορμόν
εἶχε το ξύλον τὸ γυμνόν,
ἔνθα καὶ δρόσον καὶ σκιὰν ἐζήτησεν ὁ ξένος,»

ἐγὼ καὶ μόνον Ἄγγελος θὰ ἦμαι τῆς ὁδύνης,
τὸν θάνατόν σου νὰ θρηνώ,
πηγνὸν τοῦ τάφου θὰ γενῶ,
νὰ ψάλλω τὴν ἀνάμνησιν θερμῆς ἐγνωμοσύνης.

Καὶ ξύων μὲ τὸ ράμφος μου τὸ λείψανον τοῦ ξύλου,
θὰ δειξῶ ὄνομα γλυκὺ
εἰς ὄμμα ἔνθα κατοικεῖ

καρδιοφύλακτος εἰκᾶν τοῦ συγγενοῦς ἡ φίλου.

Ἐν Β* Σμύρνης τὴν 2αν Σεπτεμβρίου 1872.

ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ Δ. ΣΕΙΖΑΝΗΣ.

ΛΥΣΕΙΣ.

Τοῦ διὰ τῆς Β'. κλειδὸς αἰνίγματος
Ν ὀ μ ο σ .

Τοῦ ἐν τέλει τοῦ Γ'. τόμου προβλήματος

Τὰ 4 ἄνισα μέρη, εἰς 2 διεῖλεν ὁ σιδηρουργὸς τὸ 40 ἕκ. ἐά-
ρους τεμάχιον σιδήρου, εἰπὶ 1. 3. 9. 27.

Ἄμφοτερα αἱ ἄνωθι λύσεις ἐγένοντο παρὰ τοῦ ἐνταῦθα κυ-
ρίου Α. Κοκουλά.

Τοῦ 11 λογογράφου

Ἡ χρηστότης εἶνε ἔπος, ἐφ' οὗ ἐπιθέτουσιν ἐνίστα δυσβάστα-
κτον φορτίον.
ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθακ. Κ. Α. Ζησίμου.

Τοῦ 12 αἰνίγματος

πνεῦμα — νεῦμα

Τοῦ 12 γρίφου

Μὴ λάλει πολλά (=Μῆλα λ' ὑπὸ λά.)